

LETNO POROČILO ZA LETO 2019

Skupina Iskratel

KAZALO

A. POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2019.....	4
I. SPLOŠNO	4
1. Sestava skupine	4
2. Matično podjetje.....	4
3. Dejavnost skupine	5
MEJNIKI V RAZVOJU	6
II. VIZIJA IN POSLANSTVO SKUPINE ISKRATEL.....	8
III. STRATEŠKE USMERITVE IN CILJI.....	8
IV. ANALIZA REZULTATOV POSLOVANJA V LETU 2019.....	10
V. RAZISKAVE IN RAZVOJ	11
VI. VPLIVI NA OKOLJE.....	114
VII. OBVLADOVANJE TVEGANJ	17
IZJAVA O UPRAVLJANJU DRUŽBE.....	20
DOGODKI PO DATUMU BILANCE STANJA.....	21
B. REVIZORJEVO POROČILO	22
C. RAČUNOVODSKO POROČILO SKUPINE ISKRATEL	25
1. SPREJEM LETNEGA POROČILA	25
1.1. OPIS GLAVNIH ZNAČILNOSTI SISTEMOV NOTRANJNH KONTROL IN UPRAVLJANJA TVEGANJ V DRUŽBI V POVEZAVI S POSTOPKOM RAČUNOVODSKEGA POROČANJA	25
1.2. IZJAVA POSLOVODSTVA.....	25
2. Konsolidirani računovodski izkazi skupine Iskratel.....	27
2.1. KONSOLIDIRAN IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA SKUPINE ISKRATEL	27
2.2. KONSOLIDIRANI IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA SKUPINE ISKRATEL	29
2.3. KONSOLIDIRANI IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA SKUPINE ISKRATEL	30
2.4. KONSOLIDIRANI IZKAZ SPREMEMB LASTNIŠKEGA KAPITALA SKUPINE ISKRATEL	31
2.5. KONSOLIDIRANI IZKAZ DENARNIH TOKOV SKUPINE ISKRATEL	33
3. Pojasnila k računovodskim izkazom.....	35
3.1. POROČAJOČA DRUŽBA	35
3.2. SESTAVA SKUPINE	35
3.3. PODLAGA ZA SESTAVO	36
3.3.1. IZJAVA O SKLADNOSTI.....	36
3.3.2. POROČANJE PO ODSEKIH.....	36
3.3.3. NOVI STANDARDI IN POJASNILA, KI ŠE NISO VELJAVNA	36
3.3.3.1. NOVI STANDARDI IN POJASNILA, KI SO V VELJAVI OD 01.01.2019	38
3.3.4. PODLAGA ZA MERJENJE	38
3.3.5. FUNKCIJSKA IN PREDSTAVITVENA VALUTA	38
3.3.6. UPORABA OCEN IN PRESOJ.....	39
3.3.7. SPREMEMBE RAČUNOVODSKIH USMERITEV	40
3.4. POMEMBNE RAČUNOVODSKE USMERITVE	40
3.4.1. PODLAGA ZA KONSOLIDACIJO	40
3.4.2. TUJA VALUTA.....	41
3.4.3. FINANČNI INŠTRUMENTI	41
3.4.4. OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	43
3.4.5. NEOPREDMETENA SREDSTVA	44
3.4.6. NALOŽBENE NEPREMIČNINE	44
3.4.7. NAJETA SREDSTVA	44
3.4.8. ZALOGE.....	45
3.4.9. OSLABITEV SREDSTEV	45
3.4.10. REZERVACIJE	47
3.4.11. IZVENBILANČNA SREDSTVA / OBVEZNOSTI	47
3.4.12. PRIHODKI	48
3.4.13. STROŠKI DELA	48
3.4.14. DRŽAVNE PODPORE	49
3.4.15. FINANČNI PRIHODKI IN FINANČNI ODHODKI.....	49
3.4.16. DAVKI	49

3.4.17.	PRIMERJALNE INFORMACIJE	50
3.4.18.	ZAOKROŽEVANJE	50
3.4.19.	DOLOČANJE POŠTENE VREDNOSTI	50
3.4.20.	IZKAZ DENARNIH TOKOV	51
3.5.	NEOPREDMETENA SREDSTVA	52
3.6.	OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	53
3.7.	NALOŽBENE NEPREMIČNINE	54
3.8.	DOLGOROČNE DRUGE NALOŽBE	55
3.9.	DOLGOROČNE FINANČNE TERJATVE	56
3.10.	DOLGOROČNE POSLOVNE TERJATVE.....	57
3.11.	DRUGA DOLGOROČNA SREDSTVA.....	57
3.12.	ODLOŽENI DAVKI - TERJATVE IN OBVEZNOSTI.....	57
3.13.	ZALOGE.....	58
3.14.	DRUGE KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	59
3.15.	KRATKOROČNE POSLOVNE TERJATVE.....	59
3.16.	DRUGA KRATKOROČNA SREDSTVA.....	60
3.17.	DENAR IN DENARNI USTREZNICI.....	60
3.18.	KAPITAL IN REZERVE.....	60
3.19.	NEOBVLADUJOČI DELEŽI	61
3.20.	REZERVACIJE ZA POZAPOSLITVENE IN DRUGE DOLGOROČNE ZASLUŽKE ZAPOSLENCEV	62
3.21.	DRUGE REZERVACIJE.....	62
3.22.	DOLGOROČNO ODLOŽENI PRIHODKI	64
3.23.	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	64
3.24.	DOLGOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI	64
3.25.	KRATKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI.....	65
3.26.	KRATKOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI	66
3.27.	DRUGE KRATKOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI.....	67
3.28.	ZABILANČNA SREDSTVA IN OBVEZNOSTI.....	67
3.29.	PRIHODKI OD PRODAJE	68
3.30.	DRUGI POSLOVNI PRIHODKI.....	68
3.31.	STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	68
3.32.	STROŠKI DELA	69
3.33.	AMORTIZACIJA	69
3.34.	DRUGI POSLOVNI ODHODKI	69
3.35.	FINANČNI PRIHODKI	69
3.36.	FINANČNI ODHODKI.....	70
3.37.	DAVKI	70
3.38.	FINANČNA TVEGANJA IN FINANČNI INSTRUMENTI	70
3.39.	POŠTENA VREDNOST	76
3.40.	POSLOJI S POVEZANIMI OSEBAMI.....	78
3.41.	PREJEMKI IN POSOJILA POSLOVODSTVU	78
3.42.	DRUGA RAZKRITJA	78
3.43.	DOGODKI PO DATUMU IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA	79

A. POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2019

I. SPLOŠNO

1. Sestava skupine

Skupino Iskratel na dan 31.12.2019 sestavlja matično podjetje Iskratel d.o.o. Kranj, odvisna in pridružena podjetja:

1. RC IKT d.o.o. - Slovenija (99,7% last Iskratel d.o.o.)
2. ZAO IskraUralTel Ekaterinburg – Rusija (48,4% last Iskratel d.o.o.*)
3. Iskratel Ukraine LTD - Ukrajina (100% last Iskratel d.o.o.)
4. IskraCom - Kazahstan (100% last Iskratel d.o.o.)
5. ITS Skopje, Makedonija (100% last Iskratel d.o.o.)
6. OOO Iskratel Tashkent, Uzbekistan – (76% last Iskratel d.o.o.)
7. AN Elitresurs Kijev, Ukrajina (nepremičninska dejavnost – 70% last Iskratel d.o.o.)
8. Iskratel Prointer d.o.o., Srbija, (45% last Iskratel d.o.o.)
9. GLPS IMMO d.o.o., Makedonija, (75,5% last Iskratel d.o.o.)
10. Santera d.o.o., Slovenija (100% last Iskratel d.o.o.)
11. Iskratel Inženiring d.o.o. (50% last Iskratel d.o.o.)
12. ITS Softver d.o.o., Makedonija (100% last ITS Skopje d.o.o.)
13. Soft Horizont – Rusija (25% last ZAO IskraUralTel)
14. Pangeo Iskratel – Rusija (28,9% last ZAO IskraUralTel)

* podjetje Iskratel ima v podjetju ZAO IskraUralTel Ekaterinburg 80% glasovalnih pravic.

2. Matično podjetje

Podjetje Iskratel Telekomunikacijski sistemi, d.o.o., Kranj je bilo ustanovljeno v letu 1989 kot mešano podjetje. Ustanovitelja sta bila Iskra Telekom – združeno podjetje za telekomunikacije in računalništvo o.sol.o. Kranj in nemški družabnik Siemens Aktiengesellschaft Muenchen. V letu 1994 je Iskra Telekom Holding d.d. v procesu svoje finančne konsolidacije večji del svojega deleža konvertiral upnikom za poravnavo svojih obveznosti in tako je Gorenjska banka postala eden večjih lastnikov. V letu 2002 je Iskratel odkupil del enotnega poslovnega deleža v višini 19,25%, ki kot lastni delež nima glasovalnih pravic in ni udeležen v delitvi dobička. V letu 2009 je prišlo do spremembe lastniške strukture saj je večinski lastnik Siemens AG v celoti izstopil iz družbe, delno pa je izstopila tudi Gorenjska banka.

V sporazumu med Gorenjsko banko in Iskratel d.o.o. z dne 12.6.2009 je bila družbi FinTel d.o.o. & co k.d. podeljena opcija za nakup 17,5% poslovnega deleža z namenom uresničitve vstopa vodstva in zaposlenih skupine Iskratel v lastniško strukturo podjetja Iskratel d.o.o.. Ta opcija je bila na podlagi sklenjene pogodbe med Iskratel d.o.o. in FinTel d.o.o. & co k.d. z dne 30.6.2011 unovčena. FinTel d.o.o. & co k.d. je s plačilom kupnine v višini 2.137 tisoč EUR pridobil 17,235% lastniški delež v družbi Iskratel d.o.o.. Gorenjska banka je z izplačilom v letu 2013 dokončno izstopila iz lastniške strukture podjetja Iskratel d.o.o..

Fintel holding d.o.o. je izkoristil opcijo, sprejeto na skupščini Iskratel 5.3.2010 po kateri je lahko odkupil do 3% lastnega poslovnega deleža družbe Iskratel d.o.o.. Fintel holding d.o.o. je tako z dnem 8.4.2013 postal 0,845% lastnik podjetja Iskratel d.o.o.

V letu 2017 je bilo s pripojitvenim datumom 1.1.2017 k Iskratelju pripojeno podjetje Iskra Telekom d.o.o., kar je bilo v sodnem registru zabeleženo 28.7.2017. S pripojitvijo se je v lastniški strukturi povečal lastni delež.

Na dan 31.12.2019 so lastniki podjetja Iskratel d.o.o. naslednji:

FinTel holding d.o.o., Kranj	4,6738%
Fintel d.o.o. & co k.d., Kranj	95,3262%

Upravljanje družbe poteka preko skupščine. Sedež družbe je v Kranju. Podjetje Iskratel je obvladujoče podjetje v skupini Iskratel.

Nadzorni svet družbe je sestavljen iz naslednjih članov: Andrej Polenec, Luka Steiner, Marko Lukšič, Šturm Milan.

Davčna številka družbe: 49029827

Matična številka družbe: 5293162

Transakcijski računi:

- Gorenjska banka d.d. 07000-0000005037
- Nova ljubljanska banka d.d. 02923-0013468493
- Sberbank d.d. 30000-0001295277
- Abanka d.d. 05100-8012697680
- UniCredit Banka 29000-0051495217

Družba Iskratel ima za namene lažjega poslovanja in boljše prisotnosti na tujih trgih odprtih 6 predstavništev in eno podružnico v tujini. Predstavništva so v Rusiji, Azerbajdžanu, Moldaviji, Kazahstanu, Bosni in Tajvanu, podružnica pa v Turčiji.

Revidirani izkazi družbe Iskratel in skupine Iskratel se nahajajo na sedežu družbe Iskratel d.o.o., Ljubljanska cesta 24a, Kranj.

3. Dejavnost skupine

Glavna dejavnost družb v skupini Iskratel je razvoj, proizvodnja in prodaja celovitih digitalnih rešitev za varno in pametno prihodnost.

Družba je vodilni evropski ponudnik komunikacijskih rešitev za digitalno transformacijo telekomunikacij, transporta, javne varnosti in energetike.

Iskratel se predstavlja tudi z naslednjimi značilnostmi:

- ♦ dobavitelj celovitih komunikacijskih rešitev že več kot 70 let,
- ♦ več kot 900 zaposlenih,
- ♦ izrazito izvozno orientirano podjetje z lastno prodajno in servisno mrežo ter neposrednim dostopom do kupcev na več kot 30 trgih,
- ♦ več kot 100 milijonov zadovoljnih uporabnikov v 50 državah,
- ♦ prevladujoč delež produktov lastnega razvoja v produktnem portfelju,
- ♦ lastna razvoj in proizvodnja v EU ter
- ♦ lastne tržne znamke.

Mejniki v razvoju

Za rojstno letnico telefonije v tedanji kranjski Iskri štejemo leto 1947, ko je bila izdelana študija za telefonski ploščati rele, ključni sestavni del takratnih telefonskih central. Tehnologiji koračnih sistemov je sledilo obdobje razvoja tehnologije koordinatnih sistemov in prvih poizkusov z elektronsko telefonijo.

Lastnim poizkusom z elektronsko telefonijo je sledil nakup licence za mednarodni sistem Metaconta 10C leta 1970 pri koncernu ITT. V Iskro je tako prišla tehnologija računalniško krmiljenih central, ki je povzročila pravo revolucijo, saj je bila proizvodnja tehnološko bistveno bolj zahtevna od dotedanje in je zahtevala hitro rast inženirskega kadra.

S sistemom Metaconta 10C je Iskra dobila sodoben programsko krmiljen telefonski komutacijski sistem velikih zmogljivosti za javna omrežja, s katerim se je uveljavila tudi na izvoznih trgih. Iskri strokovnjaki pa so lahko svoje bogato znanje in izkušnje s področja telefonskih central nadgradili z znanjem o programskem krmiljenju central, kar je leta 1982 pripeljalo do lastnega in izvirnega digitalnega komutacijskega sistema SI2000, primerne za gradnjo zasebnih telefonskih central ter javnih telefonskih central manjših kapacitet.

Ker Sistem SI2000 ni bil namenjen tržnim segmentom javnih omrežij, ki zahtevajo velike zmogljivosti, je tedanja Iskra Telematika navezala stik s koncernom Siemens A.G., ki je razvijal in tržil enako sodoben digitalni sistem EWSD. Maja 1989 je bilo tako ustanovljeno mešano podjetje Iskratel. Partnerja sta poleg kapitala v novonastalo podjetje vložila tudi svojo digitalno tehnologijo – Iskra sistem SI2000, Siemens A.G. pa sistem EWSD.

Prva generacija sistema SI2000 je dosegla svoj vrhunec z verzijo 4. Verzija 5 pa je najboljše dosežke prejšnjih verzij dopolnila s signalizacijo št. 7 in tehnologijo ISDN. Izkazala se je kot zelo uspešen strateški, tehnološki in tržni dosežek podjetja Iskratel.

Leta 2006 zasnovana produktna družina SI3000 v koraku s prihodnostjo odgovarja na nove telekomunikacijske trende. SI3000 predstavlja dopolnitev oziroma nadgradnjo družine SI2000. Sestavljajo jo produkti, rešitve ter aplikacije za učinkovite, razširljive ter ekonomične komunikacije prihodnosti. Označuje postopni prehod iz omrežij naslednjih generacij v arhitekturo omrežja NGN in IMS, ki temelji na IP tehnologiji. Novim trendom in zahtevam ponudnikov storitev tako sledi tudi nova produktna družina SI3000, ki na enotni platformi združuje vse na IP tehnologiji temelječe produkte in rešitve.

Ključne razlikovalne prednosti blagovne znamke SI3000 in posledično Iskratela so celovito razumevanje problemov namestitve omrežja, modularna arhitektura produktne linije, razširljiv arhitekturni dizajn, ki sledi načelu »Pay-as-you-grow«, uporabnost splošnih rešitev, katerega cilj je povezljivost in pripravljenost na vsakega uporabnika in na vsak tip storitve na IP omrežjih.

V zadnjih letih, še posebej pa z novo sprejeto strategijo do leta 2023, se podjetje strateško usmerja v komunikacijske rešitve za digitalizacijo železnic, energetike in posebnih rešitev za javno varnost (112, policija, civilna zaščita, ipd.), ki temeljijo na lastnih produktih in aplikacijah v kombinaciji s partnerskimi produkti. Vedno bolj pomembno postaja tudi delovanje na področju celovitih rešitev in storitev, kjer Iskratel že uspešno dokazuje, da ima na tem področju izkušnje iz preteklosti in jih uspešno uporablja pri projektih na ključ in infrastrukturnih projektih. Portfelj rešitev Iskratela je prikazan na sliki v nadaljevanju.

Poslovno in tehnološko naslavljamo digitalno transformacijo poslovnih subjektov in družbe.

Portfelj produktov in rešitev (fokus in rast) bo v letu 2020:

- večinsko usmerjen v virtualizacijo omrežja in dostopa ter digitalizacijo operativnih in podpornih sistemov v železnicah, energetiki in varnih ter pametnih mestih;
- pomembno dopolnjen s partnerskimi produkti in rešitvam (npr. 5G/pLTE) ter
- sinergijsko in komplementarno dopolnjen preko skupnih vlaganj in ciljnih akvizicij.

	Dostop	Omrežje	Industrijske vertikale	EMS
Rast	Virtualizacija CO SD-PON	Jedro 5G Mobile data MVNO	Digitalizacija in rešitve IoT za transport, varna in pametna mesta ter energetiko	Medicinska oprema Obnovljivi viri Upravljanje z odpadki
Osredotočenost	NG-PON OLT in ONT Mesh Wi-Fi	Virtualni IMS Univerzalne komunikacije	Komunikacije za izredne razmere, sistem 112 Operativne komunikacije	Industrijska in zabavna elektronika ter bela tehnika
Izkoriščanje	Bakrena omrežja	NGN	Poslovne komunikacije	Telekomunikacijska oprema

Slika: Strateški portfelj poslovanja do leta 2023

Telekomunikacijskim operaterjem dajemo moč za zagotavljanje celostnih storitev za zasebne in poslovne uporabnike. Moderniziramo na pameten in stroškovno učinkovit način ob upoštevanju novih storitev s ciljem povečevanja dobička naših kupcev.

Digitaliziramo ključno infrastrukturo in uporabo podatkov za večjo zanesljivost, varnost in zadovoljstvo strank. Zmanjšujemo potrebo po strojnih nadgradnjah, preprečujemo izpade in omogočamo predčasno ukrepanje ekip.

Povezujemo inteligentne operativno-tehnološke naprave in poslovne informacijske sisteme ter omogočamo elektroenergetskim podjetjem učinkovito upravljanje pametnega omrežja. Nadgrajujemo operativne komunikacije za digitalno dobo in odzivno upravljanje energetske infrastrukture.

Zagotavljamo celovito in sprotno spremljanje aktivnosti na javnih površinah, da lahko nujne službe opazijo nevarnost, nanjo pravočasno reagirajo ali jo preprečijo.

Telekomunikacijski operaterji so še naprej ključni strateški del našega poslovanja, kjer načrtujemo nadaljnjo rast na osnovi novih rešitev (virtualizacija jedrnih in dostopovnih omrežij, konvergenca, rešitve za optična omrežja), rasti tržnega deleža s partnerstvi in lokalizacijo izdelkov, integraciji rešitev in novih trgov (partnerska prodaja).

V naši strategiji se bomo še bolj osredotočili na inteligentni transport (železnice, ceste) s pomočjo razvoja novih rešitev, integracijo rešitev za digitalno transformacijo in prek infrastrukturnih projektov, ki so že predvideni v srednjeročnih investicijskih načrtih na naših ciljnih trgih.

Javna varnost in pametna mesta – v segment javne varnosti smo stopili z začetkom projekta standardizacije služb za nujne primere (112) v Rusiji leta 2011 in v zadnji treh letih dosegli

vodilni tržni delež. Strateška usmeritev je nadaljnji razvoj in prodaja celovitih rešitev IKT za javno varnost znotraj pametnih mest in skupnosti. Mnogi deli rešitev na področju javne varnosti se in se bodo uporabljali v drugih strateških vertikalah (inteligentni prevoz, energija). Segment vertikale Energetika zajema predvsem naftno in plinsko industrijo (proizvodnja, transport in distribucija) in uporabo električne energije (proizvodnja, prenos, distribucija, napredna raba energije, pametne energetske skupnosti). V segmentu smo prisotni z rešitvami za operativne in poslovne komunikacije. Načrtujemo strateško rast segmenta z novimi rešitvami za digitalizacijo na osnovi platforme IoT in dejavnostjo M&A.

S celovito ponudbo EMS storitev proizvodnje elektronike, ki temelji na visoki kakovosti in sprejemljivih stroških, omogočamo našim strankam, da se osredotoči na trg in so tam pravočasno. Načrtujemo nadaljnjo rast s širitvijo na nove segmente (medicina, obnovljivi viri) in trge (DACH regija).

II. VIZIJA IN POSLANSTVO SKUPINE ISKRATEL

Vizija

Vaša vez z digitalno prihodnostjo.

Poslanstvo

- **Ustvarjamo** novo vrednost, zagotavljamo varnost in izboljšujemo kakovost življenja.
- **Ustvarjamo** zanesljive in celovite rešitve za telekomunikacijske operaterje in ponudnike storitev, za digitalizacijo transporta, javne varnosti in energetike ter nudimo proizvodnje storitve.
- **Skrbimo** za trajnostni/dolgoročni uspeh naših strank in partnerjev, pri čemer upoštevamo lokalne značilnosti in se jim prilagajamo.

Vrednost

- **Ponudnik rešitev:** zagotavljanje celostnih rešitev glede na potrebe strank in trgov.
- **Prvi med enakimi:** uporaba tehnoloških inovacij za ustvarjanje dodane vrednosti za kupce.

Vrednote

- Vedoželjnost
- Energija
- Zaupanje

III. STRATEŠKE USMERITVE IN CILJI

Iskratel d.o.o. kot matično podjetje skupine Iskratel oblikuje strateške usmeritve in cilje za daljše časovno obdobje le na nivoju skupine medtem, ko se poslovni in finančni plani za naslednje leto izdelajo tudi za posamezna podjetja.

S 1.4.2019 smo uvedli novo organiziranost, t.j. poslovne enote, ki omogočajo doseganje boljših poslovnih rezultatov.

Strateški plan Iskratela za obdobje 2019 do 2023 je prestrukturiranje, da Iskratel postane dolgoročno konkurenčen in dobičkonosen dobavitelj integriranih infokomunikacijskih rešitev znotraj tržnih segmentov **telekomunikacij** na področju širokopasovnega dostopa (PE Dostop) in jedrnih konvergenčnih omrežij (PE Omrežja), **pametnega transporta, javne varnosti in energije** (PE Industrijske vertikale) ter na področju prodaje proizvodnih storitev (PE EMS).

Podpiramo stranke z različnih področij in njihove poslovne modele. Pri tem sledimo konceptu "Naredi enkrat, prodaj večkrat". V tem istem duhu smo pripravili strateški poslovni portfelj.

Poslovni svet je postal globalen in pojavila so se nova partnerstva in novi poslovni ekosistemi. **Partnerstva na vseh operativnih ravneh** bodo eden od načinov za pridobitev novih podjetij, tržišč, za hitrejši razvoj izdelkov in rešitev ter razvoj novih poslovnih modelov.

Vsaka od izbranih strateških vertikal se sooča z velikimi poslovnimi spremembami in novimi investicijskimi cikli zaradi vpliva IKT - "digitalizacije" infrastrukture v teh industrijah.

Po desetletju uvajanja arhitekture NGN v širokopasovni dostop in v komunikacijsko jedro (VoIP), se pripravljajo nove rešitve, ki temeljijo na arhitekturi NFV/SDN in ustvarjajo nov dolgoročni investicijski cikel tako na področju jedrnih omrežij kot na področju širokopasovnega dostopa. Optična dostopovna omrežja in arhitektura NFV/SDN bodo tudi del 5G omrežij. Konvergenčna omrežja 5G vključno s podporo za internet stvari (IoT) bodo postala standard in osnova za digitalizacijo tudi v drugih tržnih segmentih. Na osnovi teh trendov za vsak segment razvijamo portfelj za rast: rešitve na osnovi platforme IoT (industrijske vertikale), virtualizirana konvergenčna omrežja (vIMS, Mobile Data) in optični dostop naslednje generacije. Na področju proizvodnih storitev se bomo širili v segmente rasti (medicina, obnovljivi viri energije).

Programska oprema in storitve bodo predstavljale glavni del prodaje, medtem ko se bo delež strojne opreme zmanjšal. V novem svetu, ki bo temeljil na virtualizaciji, se bo podjetje moralo spremeniti, da bo učinkovito upravljalo (nove) procese v R&D, prodaji in vzdrževanju komponent programske opreme. Premik od prodaje do posvetovalnega pristopa - z izboljšano marketinško in tehnično pred prodajno podporo - bo ključnega pomena za hitrejši vstop v nove segmente. Da bi izkoristili priložnosti, se uspešno pozicionirali v novih trendih in dosegli pomembno poslovno rast, bomo morali v letu 2020 izvesti nekaj ključnih preoblikovalnih dejavnosti: pomladitev portfelja, preobrazba organizacije in poslovnega modela, tržna strategija, človeški viri in korporativna kultura.

Glavni finančni planski cilji Skupine Iskratel za leto 2020 so:

- Prihodki od prodaje v višini 119 mio €
- Pozitivni rezultat iz poslovanja v višini 2,7 mio EUR in čisti dobiček v višini 1,5 mio EUR
- Število zaposlenih na dan 31.12.2020: 901
- Investicije 2,5 mio EUR

IV. ANALIZA REZULTATOV POSLOVANJA V LETU 2019

Skupina je poslovno leto 2019 zaključila z dobičkom pred davki v višini 2.081 tisoč EUR (6.481 tisoč EUR leta 2018). Prihodki od prodaje so bili glede na leto poprej za 12,0 % višji. Pomemben vpliv na dobiček iz poslovanja imajo drugi poslovni prihodki v višini 4.822 tisoč EUR (v l. 2018 so znašali 7.681 tisoč EUR), ki izvirajo od odprave popravkov vrednosti terjatev zaradi poplačila (540 tisoč EUR), odprave dolgoročnih rezervacij (2.783 tisoč EUR iz naslova dobljene tožbe proti MGRT-ju) in subvencije v višini 1.020 tisoč EUR.

Neto finančni rezultat je bil pozitiven v višini 2.132 tisoč EUR (v l. 2018 je bil finančni rezultat pozitiven v višini 1.527 tisoč EUR). Finančni odhodki so bili glede na leto 2018 nižji za 6.831 tisoč EUR, finančni prihodki pa za 6.226 tisoč EUR.

Bilančna vsota se je v letu 2019 zmanjšala za 11.671 tisoč EUR, znižanje kapitala je bilo v višini 179 tisoč EUR. Dolgoročna zadolženost pri bankah je konec l. 2019 znašala 14.385 tisoč EUR, kar je za 615 tisoč EUR manj kot konec l. 2018, znižala se je tudi kratkoročna zadolženost pri bankah za 4.159 tisoč EUR.

Prihodki od prodaje

V skupini Iskratel smo v letu 2019 ustvarili 116.490 tisoč EUR prihodkov od prodaje, kar je 12,0 odstotka več kot v letu 2018 (104.001 tisoč EUR). Povečala se je tako prodaja blaga, kot prodaja storitev.

Stroški in poslovni odhodki

Stroški iz poslovanja na skupini Iskratel v letu 2019 znašajo 121.089 tisoč EUR (l. 2018 so znašali 105.633 tisoč EUR). Stroški storitev so v l. 2019 znašali 23.065 tisoč EUR in so bili za 3 tisoč EUR nižji kot l. 2018, odpisi vrednosti so znašali 4.104 tisoč EUR in so bili za 751 tisoč EUR višji kot l. 2018. Prav tako so se zvišali drugi poslovni odhodki in sicer za 262 tisoč EUR glede na l. 2018 in so znašali 1.527 tisoč EUR. Stroški dela v višini 27.757 tisoč EUR so se povišali za 993 tisoč EUR glede na l. 2018. Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala se je povečala za 9.056 tisoč EUR, kar je posledica višje prodaje.

Število zaposlenih

Konec leta 2019 je bilo v skupini Iskratel zaposlenih 860 delavcev, kar je 6 zaposlenih manj kot konec leta 2018. Vzrok zmanjšanja števila zaposlenih je optimizacija procesov in spremembe znotraj skupine. Povprečno je bilo v letu 2019 v skupini Iskratel zaposlenih 863 delavcev od tega 6,1 % z manj kot srednjo izobrazbo, 18,4% s srednjo izobrazbo, 13,2% z višjo izobrazbo, 56,3 % z visoko izobrazbo, 6,0% delavcev pa je imelo magisterij oziroma doktorat. Od vseh zaposlenih je imelo visoko izobrazbo in več 62 % zaposlenih.

Investicije

V skupini Iskratel je bilo v obdobju januar - december 2019 izdanih investicijskih naročil v višini 2.602 tisoč EUR, realiziranih pa 2.728 tisoč EUR. V primerjavi z enakim obdobjem lani so bila izdana investicijska naročila višja za 660 tisoč EUR, kar je 34% višje kot v letu 2018. V matičnem podjetju v Kranju je bilo izdano 68% vseh naročil ter v podjetju IUT v Ekaterinburgu 26%.

V podjetju IT Kranj je bilo izdanih za 1.776 tisoč EUR investicijskih naročil, od tega največ za nakup opreme (1.396 tisoč EUR oz. 79% vseh izdanih naročil v letu 2019 za IT Kranj. Izvedena je bila nadgradnja referenčnega centra v vrednosti 638 tisoč EUR. Za posodobitve

računalniške in programske opreme je bilo v matičnem podjetju izdanih naročil v vrednosti 274 tisoč EUR.

V podjetju IUT v Ekaterinburgu je bilo novih investicij za 667 tisoč EUR. Največ nakupov je bilo za posodobitve telekomunikacijske in proizvodne opreme (341 tisoč EUR), ostalo pa za nakupe neopredmetenih sredstev ter računalniške in programske opreme (336 tisoč EUR).

V ostalih podjetjih v skupini je bilo izdanih investicijskih naročil za 149 tisoč EUR, od tega 30 tisoč v podjetju RCIKT za obnovo poslovnih prostorov za nove najemnike.

Za leto 2020 je v skupini Iskratel predvidenih za 2.502 tisoč EUR investicij, kar je 25% višje od plana za leto 2019. Zvišanje je povezano s strateškim poslovnim načrtom do leta 2023, ki predvideva virtualizacijo core omrežja in dostopa ter digitalizacijo sistemov v industrijskih vertikalah. V letu 2020 bo največ investicij v matičnem podjetju v Kranju (76% od vseh planiranih) ter v podjetju IskraUralTel 14% načrtovanih investicij. Največ novih investicij bo v letu 2020 za nakup opreme (1.598 tisoč EUR oz. 64%), za nakupe računalniške in programske opreme je načrtovano 583 tisoč EUR (23%), za obnovo poslovnih prostorov 154 tisoč EUR oz. 6% ter za nakupe licenc 167 tisoč EUR oz. 7% vseh novih investicij.

Čisti denarni tok iz poslovanje skupine Iskratel je v l. 2019 znašal 6.562 tisoč EUR, kar je 15.677 tisoč EUR manj kot preteklo leto. Pomembnejše postavke v letu 2019 so boljša izterjava terjatev ter upravljanje z zalogami in obveznostmi do dobaviteljev.

Čisti denarni tok iz investiranja je bil v letu 2019 pozitiven predvsem zaradi prodaje finančnih naložb. Skupina se je v letu 2019 razdolževala in izplačala dividende, zato je bil čisti denarni tok iz financiranja negativen v višini 9.257 tisoč EUR.

Skupaj so bili denarni tokovi v letu 2019 negativni, posledično se je stanje sredstev konec leta znižalo za 3.481 tisoč EUR, skupina je konec leta 2019 imela 24.765 tisoč EUR denarnih sredstev (konec l. 2018 je imela 28.246 tisoč EUR).

Terjatve in obveznosti

Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev so se na skupini v primerjavi s koncem leta 2018 zmanjšale za 3.351 tisoč EUR in so znašale konec l. 2019 485 tisoč EUR. Kratkoročne terjatve do kupcev so se znižale za 3.305 tisoč EUR in so konec l. 2019 znašale 30.692 tisoč EUR. Popravki vrednosti kratkoročnih terjatev so se povečali za 432 tisoč EUR in so znašali konec l. 2019 3.028 tisoč EUR. Skupina Iskratel je v letu 2019 z intenzivnejšim pristopom k analiziranju in napovedovanju denarnega toka kljub zaostrenim razmeram na tržišču in povečani plačilni nedisciplini uspela zadržati redno plačevanje poslovnih obveznosti brez zamud. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev so se kljub povečani realizaciji celo znižale za 919 tisoč EUR glede na stanje konec l. 2018 in so znašale 17.094 tisoč EUR.

Skupina Iskratel se je v letu 2019 razdolžila pri bankah v znesku 4.774 tisoč EUR, tako da je skupni finančni dolg konec leta 2019 znašal 15.890 tisoč EUR.

V. RAZISKAVE IN RAZVOJ

S 1.4.2019 se je v skladu z reorganizacijo podjetja na poslovne enote razdelil tudi produktni in razvojni del podjetja. Vsaka poslovna enota ima svoje produktno vodenje in razvoj, ki še zmeraj poteka v razvojnih centrih v Sloveniji (Kranj, Maribor), Skopju (ITS Softvercentar) in v Ekaterinburgu (Iskrauraltel) v Rusiji.

Razvojne aktivnosti so bile usmerjene v podporo razvoja strateškega portfelja po poslovnih enotah.

V **PE Omrežja** je portfelj razdeljen na:

- Komunikacijska omrežja in storitve (vIMS)
- Mobile data (4G) in 5G rešitve
- Regulatorne in varnostne rešitve (ETSI LI, SORM, cybersecurity)
- Oblačna infrastruktura

Znotraj **vIMS** so se razvile naslednje ključne funkcionalnosti:

- Vpeljava celovitih varnostnih mehanizmov;
- Povečanje skalabilnosti (višje kapacitete in kompaktna izvedba) in arhitekturne nadgradnje;
- Izboljšanje upravljanja in avtomatizacije;
- Specifične funkcionalnosti vezane na komercialne projekte (Rostelekom);
- VoLTE (Voice over LTE omrežja s HD kakovost klicev) za mobilna operaterje in integracija z naprednimi UC storitvami za poslovne uporabnike (zaključek v začetku 2020);
- V 2019 se je razvojno zaključil tudi projekt prenove medijskih prehodov New NGN Media GW.

Vzporedno z vIMS projekti so kot infrastrukturni del vIMS rešitve (oblačna platforma, orkestracija) tekli tudi ICP (**Iskratel Cloud platform**) razvojni projekti. Platforma ni namenjena zgolj za vIMS rešitev, ampak tudi za vse ostale Iskratel rešitve, prodajljiva pa je tudi samostojno.

Mobile data in 5G je za Iskratel novo področje od katerega si obetamo največjo rast znotraj PE Omrežja. Ključni razvojni mejniki v 2019 so bili:

- Podpis partnerstva za 4G/5G rešitev s podjetjem Athonet;
- Celovita integracija VoLTE in 4G EPC (Evolved Packet Core) rešitve: EPC omrežje skupaj s PCRF (Policy Control and Resource Function) omrežnim elementom (Athonet), LTE bazno postajo (Nokia), SBC/P-CSCF (Oracle) in mobilnih terminalih proizvajalcev OnePlus in RugGear. To je osnova za pilotske projekte in prve komercialne priložnosti na segmentu privatnih LTE omrežij.

V skladu s strategijo so v letu 2019 potekale raziskovalne aktivnosti na področju 5G tehnologij in rešitev. Znotraj PE Omrežja so bile aktivnosti usmerjene v evaluacije odprtokodnih projektov na področju 5G Core ter pripravo in analizo prvih 5G primerov uporabe (npr. Pametna tovarna).

Na področju regulatornih rešitev SORM in ETSI LI so razvojne aktivnosti podpirale pridobitev potrebnih certifikatov za najnovejše standarde in projekte v državah kjer smo prisotni s tovrstnimi rešitvami.

Na področju prenove tehnologije in orodij so se v letu 2019 izpeljale aktivnosti za vpeljavo DevOps, GITlab repozitorijev, sistematičnih varnostnih nadgradenj operacijskih sistemov in cloudifikaciji produktov (vpeljava Docker Swarm in postopen prehod aplikacij na delovanje v ti. kontejnerjih).

Znotraj **PE Dostop** so v letu 2019 bile glavne prioritete na:

- Dvigu performančnih nivojev in dodajanju dodatnih zaščitnih mehanizmov na obstoječem GPON produktu (SI3000 Lumia);
- Produktivizaciji produkta "GPON dvoživke" v sklopu projekta vBBA 1.0 (Virtual Broad Band Access);
- Produktivizaciji WIFI mesh rešitve s produktom Innbox M60;
- Dopolnitvijo Innbox portfelja z modemi G78, V46, V80/E80.

Ključna projekta na področju terminalne opreme (Innbox) sta se, v skladu s strategijo zmanjševanja rizikov geopolitičnih tveganj in odvisnosti od dobaviteljev čipsetov, ukvarjala z razvojem **nove generacije produktov na lastni strojno neodvisni programski rešitvi**:

- Innbox G78, ki je dopolnil obstoječ portfelj Innbox G74. Produkt prinaša **napredne funkcionalnosti na področju WiFi tehnologij** kot so: MU-MIMO, možnost integracije WiFi mesh klienta in izboljšane WiFi performance. Zaradi zasnove na ECN chipsetu omogoča optimizacijo nabavnih pogojev.
- Innbox V46 (naslednik V45) in Innbox V80 (naslednik Innbox V51). Z uporabo najnovejših WiFi čipsetov bomo pridobili tudi približno 20% boljše WiFi performance, in podporo dodatnih VDSL profilov (30a). Zaradi zasnove na ECN chipsetu omogoča optimizacijo nabavnih pogojev in pouporabo SW aplikacij, ki so bile razvite na produktu Innbox G7x

Na opremi za centralno stran (SI3000 Lumia) ter množično upravljanje se je v letu 2019 zaključila **prva verzija projekta virtualizacije širokopasovnega dostopa** (VBBA 1.0), temelječ na tehnologiji CORD (Central Office Re-architected as a Datacenter), ki so osnova za razvoj nove virtualizirane generacije produktov na dostopu.

V drugi polovici leta se je startal redefiniran projekt 10GE PON, imenovan **XGS-PON**. V sklopu rešitev za XGPON se razvijajo sledeči gradniki:

- 1U XGSPON produkt;
- Vtična XGSPON kartica za Lumia ohišja;
- Dopolnilo za množično upravljanje v sklopu SI3000 MNS.

V **PE Industrijske vertikale** je bilo večino vložka na komponentah platforme **SHAPE**, ki je osnovna **podatkovna platforma**, namenjena zbiranju in obdelavi podatkov rešitev digitalizacije. Dodatno so se razvile aplikacije NMM (Network Model Manager) ter CIM (Common Interface Module) za uporabo v energetiki in komercialnemu projektu »Elektro Ljubljana 2«.

Razvojni center IUT v Ekaterinburgu se je večinsko ukvarjal s komercialnimi projekti s področja javne varnosti (112, Safe city). Sistem 112 je že nekaj let eden najbolj pomembnih projektov, ki počasi prehaja v zrelo fazo. V letu 2019 je bila narejena optimizacija programske opreme za izboljšanje zmogljivosti sistema ter podpora novemu operacijskemu sistemu. Centri 112, ki smo jih postavili do 2019 so prešli v redno vzdrževanje.

Na področju **Safe City** je bila večina vložka vezana na pilotska projekta Rusiji (različni primeri uporabe IoT in integracije podsistemov za varno in pametno mesto), ki predstavljata

osnovo in referenco za rast na tem področju. Ta projekt bo v letu 2020 prinesel rešitev, ki bo generična osnova za vse naslednje projekte.

Na področju operativnih komunikacij se razvija dostopovna enota (IP PIA) za priključevanje obstoječih terminalnih naprav na IP omrežje, ki temelji na novi generaciji digitalnih signalnih procesorjev in Iskratelu omogoča migracijske scenarije v rešitvah operativnih komunikacij v prihajajočih letih ter predstavlja pomembno konkurenčno prednost na trgu. Poleg nove enote IP PIA smo za potrebe rešitve **nove generacije operativne komunikacijske platforme** razvili tudi novi dispečerski terminal za zagotavljanje priključevanja oddaljenih lokacij, kjer IP povezava ni na voljo, vmesnik do mobilnega dela omrežja (radijskih postaj) ter zagotovili geo-redundanco rešitve na t.i. dispečerskih krogih (zvezah). Ključnega pomena so bile tudi izvedene prilagoditve na terminalni opremi dispečerskih zvez. Razvojno se je podprl projekt modernizacije (prehod na IP) omrežja za operativne komunikacije ruskih železnic.

V okviru razvojno raziskovalnega projekta **5GVarnost** so se s končnimi uporabniki definirali prvi primeri uporabe, analizirali so se poslovni modeli, pripravila se je arhitektura DpaaS-dispečer kot storitev kot osnovo za rešitve operativnih in kritičnih komunikacij na področju Javne varnosti.

VI. VPLIVI NA OKOLJE

Delovanje sistemov vodenja v letu 2019

V podjetju uspešno združujemo in vzdržujemo pet certificiranih sistemov vodenja. Zagotavljamo vse zahteve standardov s področja Sistema vodenja kakovosti (ISO 9001:2015), Sistema ravnanja z okoljem (ISO 14001:2015), Sistema vodenja kakovost za medicinske pripomočke (EN ISO 13485:2016), Sistema upravljanja varovanja informacij (ISO/IEC 27001:2013) in usklajenost področij s standardom TL 9000 na področju telekomunikacij.

Leto 2019 je bilo uspešno na področju standardizacije. Z letom 2019 se je pričelo aktivno delo na prilagajanju procesov zahtevam standarda EN ISO 13485:2016 z namenom uveljavitve podjetja, kot ponudnika storitev opremljanja tiskarin za medicinske pripomočke. Projekt vzpostavitve sistema vodenja kakovosti za medicinske pripomočke (QMD) se je uspešno zaključil 17.10.2019 z zunanjo presojo SIQ in pridobitvijo certifikata ISO 13485:2016.

V letu 2019 smo bili presojani s strani certifikacijskih hiš: SIQ, Quality Austria, Interekoms. Ugotovitve iz teh presoj uporabljamo kot input za izdelavo programov izboljšav. Uspešno so bile zaključene tudi vse ostale zunanje presoje. Skoraj si delovanja podjetja in konkurenčnosti na globalnem trgu brez teh standardov več ne predstavljamo. Zato se na vseh področjih sistemov trudimo k doseganju ciljev in zahtev.

V letu 2019 smo v sistemu vodenja po modelu std. ISO 9001, ISO 14001, ISO/IEC 27001, EN ISO 13485 in TL 9000 planirali 18 notranjih presoj. Izvedli smo kombinirani vodstveni pregled za sisteme ISO 9001, ISO 14001, ISO/IEC 27001, EN ISO 13485, dogovorili plan kakovosti in program realizacije ciljev Kakovosti, Okoljskih ciljev, ciljev Sistema upravljanja varnosti informacij in ciljev sistema v okviru proizvodnje komponent za medicinske pripomočke.

Produktna kakovost

Sistem spremljanja in poročanja deluje že 4 leto in je organiziran tako, da opazujemo mesečna gibanja. Vsebine so ažurno objavljene na Intranet portalu, a so lahko zelo obsežne in detaljne, zato potrebujejo strokovno razlago. Morebitne eskalacije se obravnavajo, določi se jim nosilca in rok izvedbe. Na sestankih sodelujejo predstavniki: Nabave, TAC 2, TAC 3, Razvoja, CPE opreme, RC repair centra, EMS (Proizvodnja kakovost in logistični proces), EMS (Medicinski pripomočki), EMS prodaje, Reklamacije IT kupcev.

S pomočjo TL metodologije spremljamo stopnjo odpovedi HW opreme in po potrebi prožimo eskalacije. V združenju Quest Forum smo vključeni v 5 produktnih kategorij, za katere poročamo o izmerjenih rezultatih po znani metodologiji TL9000 rev. 6. Naši rezultati se približujejo povprečju Quest Forum skupine.

Količina HW enot, ki jih od kupcev prejemamo v popravilo, je od 2016 dalje v upadanju. Upadanje je bilo do sedaj dokaj enakomerno, okoli 8% letno, odstopanja so bila predvsem posledica specifičnih vremenskih razmer v posameznih letih (nevihte). Podoben trend pričakujemo tudi v 2020.

Upadanje HW popravil je posledica zmanjševanja obsega še operativnega HW starejših sistemov (SI2000 V4 in V5, SI3000 ADSL). Operaterji jih zamenjujejo z novejšimi tehnologijami, predvsem z GPON. Analize kažejo, da so prenapetosti vzrok za 70% vseh HW odpovedi, GPON oprema pa je bistveno manj občutljiva nanje.

Sistem ravnanja z okoljem (SRO)

Leto 2019 je prepoznano po učinkovitem izvajanju programa ravnanja z okoljem, kar nam je potrdila tudi zunanja presoja po standardu Sistem ravnanja z okoljem ISO14001:2015. V letu 2019 so SIQ presojevalci prepoznali in pohvalili naše delo kot primer dobre prakse:

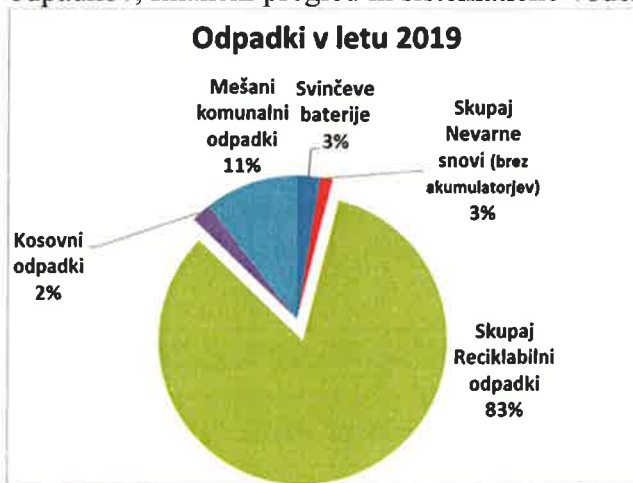
- delo na področju kvalitetnih informacij, ki jih zagotavlja notranji spletni portal podjetja (SRO),
- delo na celoviti prenovi dokumentov (od vsebinskih dopolnitev, do vzpostavitve hiperpovezav na referenčne dokumente),
- posodobitev skladišča za večjo učinkovitost,
- urejenost proizvodnje s skrbnim ločevanjem odpadkov, ravnanjem z nevarnimi snovmi,
- dobro planiranje notranjih presoj in njihova izvedba,
- celostne izvedbe vodstvenih pregledov z vrsto sklepov za izboljšanje.

Kot izrecno pohvalna je bila prepoznana naša težnja po vključitvi trajnostnega razvoja v strategijo in cilje podjetja.

Prizadevamo si za odgovoren odnos do okolja in skrbimo za nenehno zmanjševanje našega vpliva na okolje, tako s poslovnega vidika z uporabo okolju prijaznih tehnologij (odgovorno ravnanje z viri, zmanjševanje porabe električne energije, izobraževanje, ozaveščenost in spodbujanje sodelavcev, ravnanje z odpadki, zmanjševanje uporabe nevarnih snovi ipd.), kot tudi v načrtovanju okolju prijaznih izdelkov z vidika njihovega celotnega življenjskega delovanja ter odstranitvijo in razgradnjo izdelkov po izteku življenjske dobe.

Z izobraževanji in ozaveščanjem sodelavcev z okoljskega področja razvijamo odgovoren odnos vseh zaposlenih. Zaposlene spodbujamo k prijavam inovacij s področja varovanja okolja. Tako jih z dobrimi zgledi usmerjamo k učinkovitemu okoljskemu ravnanju.

Urejeno imamo ločeno zbiranje in skladiščenje odpadkov. Uspešno znižujemo količine nevarnih odpadkov, ki jih oddajamo pooblaščenim odstranjevalcem in zbiralcem. Ločeno zbiramo odpadne kovine, neustrezno električno in elektronsko opremo in njihove sestavine, embalažo, plastiko, les in papir ter omogočamo njihovo ponovno uporabo ali reciklažo. Evidence ravnanja z odpadki nam omogočajo pregled nad količinami zbranih in oddanih odpadkov, finančni pregled in sistematično vodenje sistema odpadkov.

Z ločenim zbiranjem in odprodajo določenih odpadnih frakcij se je v podjetju izničil strošek ravnanja z odpadki. Prihodki dejavnosti presegajo stroške ravnanja z mešanimi komunalnimi odpadki, biološkimi odpadki ter strošek plačevanja dajatev za OEEO in OE iz naslova delovanja podjetja na slovenskem trgu. V obdobju od vzpostavitve sistema ravnanja z okoljem so pozitivni učinki in dosežki na področju odpadkov jasno vidni ter prepoznani.

Velik poudarek je na okoljski zakonodaji in naši skladnosti z njo ter s tem povezanim odzivom na zahteve in pričakovanja kupcev (RoHS, REACH, OEEO, evidence in poročanja, izobraževanja...). S tem kažemo resnost in konkurenčnost našega delovanja na trgu pri pridobivanju EMS poslov. Uspešno pridobivamo nove trge, med katere sodi tudi področje medicinskih izdelkov in pridobljeni certifikat standarda, ki je z njim povezan.

Proizvodnja v letu 2019

Nekaj glavnih sprememb v proizvodnji z velikim poudarkom in vplivom na okolje:

- Zamenjava razsvetljave v proizvodnji: pametne LED žarnice z konfiguracijo osvetlitve, ki bodo prispevale načrtovani prihranek.
- Zagotavljanje stabilnega okolja: posodobljen sistem za kontrolo temperature in vlage v proizvodnji.
- Uvedba novih tehnologij na področju proizvodnje s stalnim izboljševanjem procesov, kjer sledimo ne samo tehnološkem napredku ampak tudi okoljskim vidikom:
 - o nakup in implementacija nove naprave za selektivno spajkanje, ki pripomore k boljši produktivnosti, zmanjševanju časov izdelave in ključno k zmanjševanju napak in končnih reklamacij, manj odpada, nižja poraba električne energije, ...

- uporaba novih materialov: pasta z nižjim tališčem za izboljšanje tehnološkega procesa, zmanjševanje časov izdelave, zmanjševanje napak, manjša poraba električne energije, manj odpada, ...

VII. OBVLADOVANJE TVEGANJ

Upravljanje s tveganji

Za kontinuirano spremljanje tveganosti poslovnega okolja imamo v skupini Iskratel izdelan celovit sistem za upravljanje s tveganji, s katerim zagotavljamo, da so ključna tveganja, ki jim je družba izpostavljena, pravočasno prepoznana, ocenjena in obvladana. Sistem temelji na treh stebrih:

- Upravi podjetij, ki je odgovorna za vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje sistema upravljanja tveganj,
- Zaposlenih, ki so odgovorni za prepoznavanje, ocenjevanje in obvladovanje tveganj znotraj svojega področja delovanja in odgovornosti ter
- Odboru za upravljanje tveganj, ki je odgovoren za strokovno in organizacijsko podporo.

V celotni organizacijski strukturi in v celotnem procesu sistematično spremljamo tri glavne skupine tveganj:

- Finančna tveganja
- Poslovna tveganja
- Tveganja delovanja

Politika skupine za upravljanje s tveganji v letu 2019

Skupina ima sprejet pravilnik o obvladovanju finančnih tveganj v podjetjih skupine Iskratel. Glavne smernice so naslednje:

- kriterij za oceno plačilne sposobnosti kupca; prag za določitev terjatev do kupca z visokim tveganjem je 50 tisoč EUR
- posamezne terjatve kupcev se lahko zavarujejo pri SID banki, Coface PKZ
- za okvirno določitev plačilnih pogojev uporabljamo tudi kriterij bonitete države (po klasifikaciji SID banke
- ločeno določamo plačilne pogoje in kratkoročno financiranje za partnersko prodajo

Finančni položaj skupine Iskratel je kljub zahtevnim poslovnim razmeram stabilen. Ob vseh sprejetih ukrepih v skupini Iskratel, ki zadevajo obvladovanje finančnih tveganj, lahko trdimo, da se uspešno prilagajamo razmeram na kapitalskih in finančnih trgih.

V letu 2019 smo upravljali s posamičnimi skupinami tveganj na naslednji način:

FINANČNA TVEGANJA

Med vsemi tveganji so tudi finančna tveganja. Najpomembnejša in najverjetnejša finančna tveganja so kreditna in valutna tveganja.

Valutna tveganja

Skupina Iskratel je pri opravljanju svoje temeljne dejavnosti izpostavljena valutnemu tveganju na stani nabave, kot tudi na strani prodaje. Med valutnimi tveganji so najpomembnejše spremembe tečaja ameriškega dolarja ter ruskega rublja. Izpostavljenost drugim valutnim tveganjem predstavljata še tenge (Kazahstan) in grivna (Ukrajina). Iskratel valutno tveganje za spremembe USD delno ščiti naravno z nabavo in prodajo v USD, delno pa je izpostavljena trgu, vendar v svojih kalkulacijah upošteva tudi razmerja.

Na CIS tržiščih (Rusija, Ukrajina, Kazahstan) obstaja največje tveganje zaradi spremembe tečaja rublja, manjša tveganja pa tenge (Kazahstan) in grivna (Ukrajina). V letu 2019 je bil tečaj RUB stabilnejši od prejšnjih let. Na teh tržiščih se skupina Iskratel skuša najprej ščititi preko prodaje v EUR, oz. vnosa valutne klavzule v prodajno pogodbo in zahtevami po plačilu dela kupnine z avansi. V kolikor to ni mogoče, se izpostavljenost ščiti z valutnimi terminskimi posli, v kolikor gre za daljše ročnosti terjatev, ter višja nihanja tečajev.

Kreditna tveganja

Kreditno tveganje je med finančnimi tveganji tveganje, ki mu je bila družba Iskratel izpostavljena pri prodaji produktov in storitev tudi v letu 2019.

Ves čas poteka aktivna izterjava, v primeru neplačila pa se hitreje odločamo za zaustavitev prodaje kupcem do poplčila starih obveznosti, v skrajnem primeru za popolno prekinitev ali sodno izterjavo. Posebno pozornost namenjamo individualni obravnavi velikih kupcev. Pri poslih uporabljamo v največji možni meri prvovrstne instrumente zavarovanja kot pogoja za odobritev prodaje t.j. akreditivi, zavarovanje pri SID banki, direktno financiranje kupca s strani SID pri dolgoročnem financiranju, v letu 2019 pa smo se začeli dogovarjati tudi za delno financiranje kupca (do 2 leti) tudi s strani poslovne banke.

Pri upravljanju kreditnega tveganja izvajamo naslednje preventivne aktivnosti:

- uporaba priporočenih standardnih plačilnih pogojev,
- zavarovanje terjatev,
- izvajanje postopkov izterjave,
- pridobivanje neposrednih virov kreditiranja za kupce pri bankah, prodaja terjatev.

Kupce se ocenjuje glede na status, poravnavanje preteklih obveznosti, makroekonomsko okolje, obseg poslovanja kupca ipd.. Standardni plačilni pogoji so različni za opremo in storitve. Pri opremi se praviloma zahteva avansno plačilo v višini 10% do 30% od vrednosti opreme, ostalo pa po dobavi opreme. Na željo kupca pa uredimo tudi financiranje preko izvozne banke.

Terjatve sistematično spremljamo, za spremljanje uporabljamo enotno računalniško aplikacijo za upravljanje s terjatvami, ki nam omogoča avtomatski nadzor nad izpostavljenostjo do posameznega kupca ter potrebno ukrepanje. Ocenjujemo, da družba Iskratel zadovoljivo obvladuje kreditno tveganje.

Likvidnostna tveganja

Iskratel veliko pozornost posveča vodenju denarnega toka predvsem na področju planiranja prilivov in odlivov. Tako tekoče uravnava likvidnost podjetja. Prav tako ima zagotovljene kratkoročne vire financiranja, ki jih letno obnavlja in jih koristi po potrebi. Podjetja skupine Iskratel so sposobna v vsakem trenutku izpolniti vse dospele obveznosti. Stabilna likvidnost

Iskratela zagotavlja skupini dolgoročno plačilno sposobnost in povečuje njen lastniški kapital, tako so vse obveznosti plačane do roka zapadlosti.

Obrestna tveganja

V Iskratelu tekoče spremljamo izpostavljenost obrestnemu tveganju, saj ima Iskratel dolgoročni vir z variabilno obrestno mero (EURIBOR). Vrednost EURIBOR-ja je v letu 2019 bila še vedno na zgodovinsko nizki ravni, v negativnih območjih, take zaenkrat ostajajo tudi napovedi za leto 2020. Glede na napovedi ocen gibanja obrestnih mer Iskratel v letu 2019, ni izvedla ščitenja obrestne mere, je pa uspela znižati fiksno maržo na dolgoročnem viru financiranja.

POSLOVNA TVEGANJA

V okviru skupine poslovnih tveganj Iskratel spremlja tri večje skupine tveganj in sicer: razvojno produktna tveganja, tržna tveganja in tveganja upravljanja.

S področja razvojno-produktnih tveganj tradicionalno spremljamo tehnološko tveganje ter tveganja produktnega portfelja. Skrbno spremljanje tehnoloških sprememb, življenjskega cikla produktov ter prilagajanje produktnega portfelja tehnološkim in tržnim razmeram so najpomembnejše naloge pri presoji poslovnih tveganj.

V okviru tržnih tveganj največjo pozornost namenjamo skrbni analizi konkurenčnega položaja tako z vidika cen kot tudi produktov. S pojavom morebitne koncentracije na posameznih trgih (kupcih), vpeljujemo nove trge in nove tržne pristope.

Z aktivnim spremljanjem razmer na trgu Ruske federacije ter izvajanjem akcijskih načrtov s področja prenosa tehnologije in certificiranja produktov ter preučevanjem alternativnih prodajnih in finančnih poti, uspešno obvladujemo eno najpomembnejših tveganj na področju upravljanja skupine. Druga tveganja upravljanja pa obvladujemo predvsem z jasno določeno in znotraj skupine skomunicirano strategijo, sprejemom akcijskih ukrepov in njihovim sistematičnim spremljanjem.

TVEGANJA DELOVANJA

Tveganja delovanja vključujejo procesna tveganja, kot so: razvojno tehnološka tveganja, tveganja v odnosih s kupci in dobavitelji, tveganja v proizvodnji in logistiki ter skupine informacijskih tveganj, tveganj s povezanih s kadri in zakonodajna tveganja.

Procesna tveganja dobro obvladujemo. S spremljanjem našega nabavnega položaja ter skrbnim izborom dobaviteljev vplivamo na obvladovanje tveganj v nabavnem procesu. Tveganja v zvezi s kupci v največji meri obvladujemo preko aktivnosti obvladovanja, ki so vzpostavljene pri finančnih tveganjih. Dodatno jih obvladujemo še z merjenjem zadovoljstva kupcev ter izboljševanjem kakovosti produktov in storitev na vseh ravneh delovanja. K temu prispeva tudi celovito upravljanje tveganj v življenjskem ciklu produktov, vključno z razvojnim ciklom, kjer spremljamo pravočasnost, gospodarnost in kakovost rezultatov razvojnega dela.

Kadrovskim tveganjem namenjamo posebno pozornost z ustreznim merjenjem klime, sistematičnim izobraževanjem ter drugimi aktivnostmi za dvig kompetenc zaposlenih.

Informacijska tveganja so v skupini Iskratel glede na način njihovega obvladovanja in dogovorjenih eskalacij ocenjena kot relativno nizka. V letu 2019 smo v sodelovanju z zunanjim ponudnikom vpeljali storitev varnostno operativnega centra (t.i. SOC) za nadzor in eskalacijo dogodkov, povezanih z informacijsko varnostjo in analizo ter zaščito pred potencialnimi varnostnimi incidenti. Skladno s tem smo dodatno močno zaostriili varnostne politike na vseh varnostnih napravah in sistemih v podjetju. Pri storitvah uporabe e-pošte v Microsoft oblaku O365 smo vpeljali dodatne napredne varnostne mehanizme preverjanja

priponk in spletnih linkov v e-pošti. Prav tako smo izvedli obsežna interna šolanja in osveščanje zaposlenih na temo informacijske varnosti. Uspešno smo opravili zunanjo presojo in podaljšali pridobljen certifikat upravljanja in varovanja informacij po standardu ISO/IEC 27001.

Tveganja neusklajenosti delovanja z zakonodajo obvladujemo s skrbnim spremljanjem zakonodaje, preučevanjem morebitnih sprememb na poslovanje podjetja in podobno.

Notranja revizija

V letu 2019 v skupini Iskratel niso potekali postopki notranje revizije.

Izjava o upravljanju družbe

Upravljanje v podjetju Iskratel d.o.o. deluje po dvotirnem sistemu, po katerem družbo vodi enočlansko posloводство, njegovo delovanje pa nadzoruje nadzorni svet. Upravljanje podjetja Iskratel d.o.o. poteka v skladu z veljavnimi predpisi, družbeno pogodbo, internimi akti podjetja ter v skladu z dobro poslovno prakso. Organi družbe so: skupščina delničarjev, nadzorni svet in posloводство.

V skladu z določbami Zakona o gospodarskih družbah je skupščina delničarjev najvišji organ družbe. Na njej se neposredno udejanja volja delničarjev družbe ter sprejemajo temeljne in statutarne odločitve. Vsakih 50,00 EUR osnovnega kapitala predstavlja na skupščini en glas. Enočlansko posloводство podjetja predstavlja Željko Puljić.

Nadzorni svet nadzoruje poslovanje in vodenje poslov družbe, izbere in imenuje člane posloводства ter odloča o nagradi za delo članov posloводства. V skladu z določili družbene pogodbe, da poslovodu družbe soglasje za sprejem dolgoročnega strateškega in letnega poslovnega načrta družbe ter za izvedbo poslov za katere je dolžno posloводство pridobiti predhodno soglasje. Opravlja tudi druge naloge v skladu z ZGD-1 in sicer potrjuje letna poročila in predloge uporabe bilančnega dobička.

Nadzorni svet družbe je sestavljen iz naslednjih članov: Andrej Polenec (predsednik), Luka Steiner, Marko Lukšič (predstavnik Fintel d.o.o. & co k.d.), Šturm Milan (predstavnik zaposlenih). Nadzorni svet ima ustanovljeno revizijsko in kadrovsko komisijo.

Kadrovska komisija nadzornega sveta se od ustanovitve še ni sestala, zato še nima imenovanih članov. Naloge kadrovske komisije so vezane na oblikovanje predlogov, kriterijev v postopkih izbire, imenovanja in odpoklica članov posloводства. Poleg tega komisija tudi predlaga politiko plačil in nagrajevanja članov posloводства.

Revizijsko komisijo nadzornega sveta so l. 2019 sestavljali Bogdan Topič (predsednik), Šturm Miran in neodvisni zunanji strokovnjak Peter Ribarič. Naloge revizijske komisije so nadzor delovanja sistema tveganj in notranjih kontrol, presoja predloga posloводства o imenovanju neodvisnega zunanjega revizorja, ocenjevanje sestavljanja revidiranega letnega poročila, nadzor nad neoporečnostjo finančno-računovodskih informacij družbe. Predsednik revizijske komisije redno poroča o delu in mnenjih komisije na sejah nadzornega sveta.

Družba pri svojem poslovanju ni pristopila k nobenemu od javno objavljenih kodeksov upravljanja, saj ima družba upravljanje pokrito s svojimi internimi akti in pravilniki.

Družba pri svojih poslovnih odločitvah sledi preprečevanju diskriminacije in zaposlenim zagotavlja enake možnosti ne glede na spol, raso, starost, invalidnost, versko ali politično prepričanje, premoženjsko stanje, spolno usmerjenost. Družba zaenkrat nima oblikovane samostojne politike, ki bi urejala strukturo organov vodenja in nadzora glede na spol, starost, izobrazbo in druge osebne okoliščine.

Opis glavnih značilnosti sistemov notranjih kontrol in upravljanja tveganj v družbi v povezavi s postopkom računovodskega poročanja je opisan na str. 24.

Revidirani izkazi družbe Iskratel in skupine Iskratel se nahajajo na sedežu družbe Iskratel d.o.o., Ljubljanska cesta 24a, Kranj.

DOGODKI PO DATUMU BILANCE STANJA

Skupščina podjetja Iskratel d.o.o. je na svoji seji dne 13.2.2020 sprejela sklep, da se od izkazanega bilančnega dobička za leto 2018 v višini 39.855 tisoč EUR, del v višini 2.740 tisoč EUR razdeli zaposlenim in družbenikom (od tega zneska znašajo dividende 2.603 tisoč EUR, 137 tisoč EUR je za zaposlene) v skladu z družbeno pogodbo, v preostalem delu pa dobiček ostane nerazporejen.

Zadnji dogodki povezani s virusom COVID-19 bodo po našem mnenju vplivali na poslovanje skupine v l. 2020 in sicer predvsem na strani doseganja prihodkov. Trenutno še nimamo odpovedi naročil, tako da učinka na poslovanje še ni možno realno oceniti.

Takoj ob razglasitvi pandemije smo v skupini sprejeli in uveljavili številne ukrepe z namenom (za)varovanja zdravja zaposlenih in poslovanja skupine ter omejitve posledic poslovne škode. Vodstvo podjetja je določilo krizno skupino, ki ves čas spremlja situacijo in ukrepe države, na podlagi katerih koordinira izvajanje sprejetih ukrepov v skupini Iskratel z namenom pravočasnega prepoznavanja in upravljanja tveganj. Ukrepi vodstva so v smeri zagotavljanja čim manj motenega poslovanja podjetja, zagotovitve varnosti za zaposlene in posredno tudi kupcev in partnerjev.

Glede na znižane prihodke, smo že sprejeli ukrepe, kot so čakanje na delo, zaprosili bomo za subvencijo države in poslovne stroške prilagodili morebitni zmanjšani realizaciji v l. 2020, tako da bo poslovni rezultat v najmanjši možni meri ogrožen.

B. REVIZORJEVO POROČILO

Deloitte revizija d.o.o.
Dunajska cesta 165
1000 Ljubljana
Slovenija

Tel: +386 (0) 1 3072 800
Faks: +386 (0) 1 3072 900

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA
lastnikom družbe ISKRATEL, d.o.o., Kranj

Mnenje

Revidirali smo konsolidirane računovodske izkaze družbe ISKRATEL, d.o.o., Kranj in njenih odvisnih družb (v nadaljevanju 'skupina'), ki vključujejo konsolidiran izkaz finančnega položaja na dan 31. decembra 2019, konsolidiran izkaz poslovnega izida, konsolidiran izkaz drugega vseobsegajočega donosa, konsolidiran izkaz sprememb lastniškega kapitala in konsolidiran izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter pojasnila k računovodskim izkazom, vključujoč povzetek bistvenih računovodskih usmeritev.

Po našem mnenju priloženi konsolidirani računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo konsolidirani finančni položaj družbe skupine na dan 31. decembra 2019 ter njen konsolidiran poslovni izid in konsolidirane denarne tokove za tedaj končano leto v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela Evropska unija (v nadaljevanju 'MSRP').

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja. Naše odgovornosti na podlagi teh pravil so opisane v tem poročilu v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov*. V skladu s Kodeksom etike za računovodske strokovnjake, ki ga je izdal Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA), ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od skupine in, da smo izpolnili vse druge etične obveznosti v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA. Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše revizijsko mnenje.

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno poslovodstvo. Druge informacije obsegajo informacije v letnem poročilu, razen računovodskih izkazov in revizorjevega poročila o njih.

Naše mnenje o konsolidiranih računovodskih izkazih se ne nanaša na druge informacije in o njih ne izražamo nobene oblike zagotovila.

V povezavi z našo revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi, ali so druge informacije pomembno neskladne s konsolidiranimi računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Če na podlagi opravljenega dela zaključimo, da obstaja

Ime Deloitte se nanaša na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, pravno osebo, in mrežo njenih članic, od katerih je vsaka ločena in samostojna pravna oseba. DTLL strankam ne zagotavlja storitev. Podroben opis pravne organiziranosti združenja Deloitte Touche Tohmatsu Limited in njenih družb članic je na voljo na www.deloitte.com/slo/nas.

V Sloveniji storitve zagotavlja Deloitte revizija d.o.o. in Deloitte svetovanje d.o.o. (pod skupnim imenom Deloitte Slovenija), ki sta članici Deloitte Central Europe Holdings Limited. Deloitte Slovenija sodi med vodilne družbe za strokovne storitve v Sloveniji, ki nudi storitve revizije, davčnega, pravnega, poslovnega in finančnega svetovanja ter svetovanja na področju tveganj, ki jih zagotavlja več kot 135 domačih in tujih strokovnjakov.

Deloitte revizija d.o.o. Družba vpisana pri Okrožnem sodišču v Ljubljani. Matična številka: 1647105. ID št. za DDV: S162590085. Oznaki kapital: 14.214,30 EUR.

© 2020 Deloitte Slovenija

Deloitte.

pomembna napačna navedba drugih informacij, moramo o takih okoliščinah poročati. V zvezi s tem na podlagi opisanih postopkov poročamo, da:

- so druge informacije v vseh pomembnih pogledih usklajene z revidiranimi konsolidiranimi računovodskimi izkazi;
- so druge informacije pripravljene v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi; ter
- na podlagi poznavanja in razumevanja skupine in njenega okolja, ki smo ga pridobili med revizijo, v zvezi z drugimi informacijami nismo ugotovili bistveno napačnih navedb.

Odgovornosti posloводства, nadzornega sveta in revizijske komisije za konsolidirane računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh konsolidiranih računovodskih izkazov v skladu z MSRP in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo posloводства potrebno, da omogoči pripravo konsolidiranih računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Posloводство je pri pripravi konsolidiranih računovodskih izkazov skupine odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem, in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlage za računovodenje, razen če namerava posloводство skupino likvidirati ali zaustaviti poslovanje ali nima druge realne možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Nadzorni svet in revizijska komisija sta odgovorna za nadzor nad pripravo konsolidiranih računovodskih izkazov in za potrditev revidiranega letnega poročila.

Revizorjeva odgovornost za revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov

Naša cilja sta pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem, ali so konsolidirani računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu s pravili revidiranja, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe lahko izhajajo iz prevare ali napake ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamič ali skupaj vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh konsolidiranih računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu s pravili revidiranja uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- Prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v konsolidiranih računovodskih izkazih, bodisi zaradi prevare ali napake, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjim kontrolam.
- Pridobimo razumevanje notranjih kontrol, pomembnih za revizijo, z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol skupine.
- Presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij posloводства.
- Na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbuja dvom v sposobnost organizacije, da nadaljuje kot delujoče podjetje,

Deloitte.

sprejmemo sklep o ustreznosti poslovske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v konsolidiranih računovodskih izkazih ali, če so takšna razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih, pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje organizacije kot delujočega podjetja.

- Ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo, vsebino konsolidiranih računovodskih izkazov, vključno z razkritji, in ali konsolidirani računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.
- Pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze v povezavi s finančnimi informacijami in poslovnimi dejavnostmi družb v skupini, da bi lahko izrazili mnenje o konsolidiranih računovodskih izkazih. Odgovorni smo za vodenje, nadziranje in izvajanje revizije skupine. Revizijsko mnenje je izključno naša odgovornost.

Nadzorni svet in revizijsko komisijo med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in času revidiranja in pomembnih revizijskih ugotovitvah, vključno s pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih zaznali med našo revizijo.

DELOITTE REVIZIJA d.o.o.
Dunajska 165
1000 Ljubljana

Deloitte.
DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Ljubljana, Slovenija 3

Katarina Kadunc
Pooblaščenka revizorka
Ljubljana, 17. junij 2020

C. RAČUNOVODSKO POROČILO SKUPINE ISKRATEL

1. SPREJEM LETNEGA POROČILA

1.1. Opis glavnih značilnosti sistemov notranjih kontrol in upravljanja tveganj v družbi v povezavi s postopkom računovodskega poročanja

Sistem notranjih kontrol je skupek različnih usmeritev in politik, ki jih vzpostavi in sprejme uprava z namenom, da bi kar najboljše upravljala s tveganji, povezanimi z računovodskim poročanjem. Namen notranjih kontrol je zagotoviti učinkovitost in uspešnost delovanja, zanesljivost računovodskega poročanja in skladnost z veljavnimi zakoni ter drugimi zunanjimi in notranjimi predpisi.

Pravilnost, popolnost in resničnost računovodskega poročanja zagotavljamo z izvajanjem naslednjih notranjih kontrol:

- kontrola pravilnosti računovodskih podatkov, ki jih zagotavljamo na različne načine, kot na primer z usklajevanjem postavk s kupci in dobavitelji,
- kontrole popolnosti zajemanja podatkov (npr. zaporedje dokumentacije, številčenje dokumentov),
- kontrola razmejitev dolžnosti in odgovornosti (npr. ločeno izvajanje evidentiranja in plačevanja),
- kontrola omejitve dostopa (pravice dostopa do računovodskih evidenc so selektivno dodeljene),
- kontrola nadziranja.

Proces računovodenja je informacijsko podprt, zato so vse zgoraj naštetе notranje kontrole povezane tudi s kontrolami, vgrajenimi v okvir informacijske tehnologije, ki obsegajo tako kontrole omejitev dostopa do omrežja, podatkov, aplikacij kot tudi kontrole točnosti in popolnosti zajemanja in obdelovanja podatkov.

1.2. Izjava posloводства

Posloводство potrjuje priložene revidirane konsolidirane računovodske izkaze in poslovno poročilo za obdobje, ki se je končalo na dan 31. 12. 2019 in uporabljene računovodske usmeritve ter pojasnila k računovodskim izkazom. Uprava zagotavlja, da je konsolidirano letno poročilo skupine z vsemi sestavnimi deli sestavljeno in objavljeno v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah in Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela Evropska unija.

Posloводство potrjuje, da so bile pri izdelavi računovodskih izkazov dosledno uporabljene ustrezne računovodske usmeritve, da so bile računovodske ocene izdelane po načelu previdnosti in dobrega gospodarjenja in da letno poročilo skupine Iskratel predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja skupine in izidov njenega poslovanja v letu 2019.

Posloводство je odgovorno tudi za ustrezno vodenje računovodstva, za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter potrjuje, da so računovodski izkazi, skupaj s pojasnili, izdelani na podlagi predpostavke o nadaljnjem poslovanju družb v skupini ter v skladu z veljavno zakonodajo in Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela evropska unija.

Poslovodstvo je odgovorno za ukrepe za preprečevanje in odkrivanje prevar ter nepravilnosti, prav tako za ohranjanje vrednosti premoženja skupine Iskratel.

Poslovodstvo je Letno poročilo skupine odobrilo dne 17.06.2020.

Kranj, 17.06.2020

Željko Puljić
Glavni direktor

2. Konsolidirani računovodski izkazi skupine Iskratel

2.1. Konsolidiran izkaz finančnega položaja skupine Iskratel

(v tisoč EUR)	Pojasnila	31.12.2019	31.12.2018
SREDSTVA			
Dolgoročna sredstva			
Neopredmetena sredstva	3.5	1.184	1.594
Opredmetena osnovna sredstva	3.6	10.256	8.934
Naložbene nepremičnine	3.7	1.575	3.887
Druge naložbe	3.8	632	602
Finančne terjatve	3.9	166	176
Poslovne terjatve	3.10	485	3.836
Druga sredstva	3.11	516	269
Odložene terjatve za davek	3.12	4.413	717
		19.227	20.015
Kratkoročna sredstva			
Sredstva za prodajo	3.7	300	0
Zaloge	3.13	17.159	19.989
Finančne terjatve	3.14	736	481
Poslovne terjatve	3.15	30.692	33.997
Druga sredstva	3.16	2.535	4.357
Denar in denarni ustrezniki	3.17	24.765	28.246
		76.187	87.070
SKUPAJ SREDSTVA		95.415	107.086

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Konsolidiran izkaz finančnega položaja skupine Iskratel - nadaljevanje

(v tisoč EUR)	Pojasnila	31.12.2019	31.12.2018
KAPITAL IN OBVEZNOSTI			
Kapital in rezerve			
Osnovni kapital	3.18	109	109
Kapitalske rezerve	3.18	9.890	9.863
Rezerve iz dobička	3.18	11	19.209
Lastni delež	3.18	0	(19.171)
Rezerva za pošteno vrednost	3.18	(15)	742
Prevedbena rezerva	3.18	(214)	(20)
Zadržani poslovni izid	3.18	34.608	34.321
Neobvladujoči delež	3.19	1.751	1.340
		46.140	46.393
Dolgoročne obveznosti			
Rezervacije za pozaposlitvene in druge dolgoročne zaslužke zaposlencev	3.20	1.879	1.747
Druge rezervacije	3.21	594	1.976
Dolgoročno odloženi prihodki	3.22	2.252	3.135
Finančne obveznosti	3.23	14.917	14.678
Poslovne obveznosti	3.24	204	0
		19.846	21.536
Kratkoročne obveznosti			
Finančne obveznosti	3.25	973	5.028
Poslovne obveznosti	3.26	17.094	18.013
Druge obveznosti	3.27	10.974	16.116
Obveznosti za davek iz dobička	3.27	388	0
		29.429	39.157
SKUPAJ KAPITAL IN OBVEZNOSTI		95.415	107.086

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

2.2. Konsolidirani izkaz poslovnega izida skupine Iskratel

(v tisoč EUR)	Pojasnila	2019	2018
Prihodki od prodaje	3.29	116.490	104.001
Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje		(265)	(919)
Drugi poslovni prihodki	3.30	4.822	7.681
Kosmati donos iz poslovanja		121.047	110.763
Stroški blaga, materiala in storitev	3.31	(87.705)	(74.324)
Stroški dela	3.32	(27.757)	(26.764)
Amortizacija	3.33	(2.482)	(2.449)
Drugi poslovni odhodki	3.34	(3.154)	(2.272)
Poslovni izid iz poslovanja		(51)	4.954
Finančni prihodki	3.35	5.038	11.264
Finančni odhodki	3.36	(2.906)	(9.737)
Finančni izid		2.132	1.527
Poslovni izid pred davki		2.081	6.481
Davki	3.37	2.107	(2.457)
Čisti poslovni izid poslovnega leta		4.188	4.023
Čisti poslovni izid poslovnega leta, ki pripada:			
- lastnikom obvladujoče družbe		3.897	3.907
- neobvladujočemu deležu		291	116

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

2.3. Konsolidirani izkaz drugega vseobsegajočega donosa skupine Iskratel

(v tisoč EUR)	2019	2018
Čisti poslovni izid poslovnega leta	4.188	4.023
Drugi vseobsegajoči donos		
<i>Postavke, ki pozneje ne bodo prerazvrščene v poslovni izid</i>	(20)	11
Spremembe iz aktuarskih dobičkov	(20)	11
<i>Postavke, ki bodo lahko pozneje prerazvrščene v poslovni izid</i>	(811)	(682)
Spremembe poštene vrednosti finančnih sredstev	(737)	(741)
Prevedbena rezerva	(74)	59
Drugi vseobsegajoči donos obračunskega obdobja	(831)	(671)
Celotni vseobsegajoči donos poslovnega leta	3.357	3.353
Celotni vseobsegajoči donos lastnikov obvladujoče družbe	3.066	3.195
Celotni vseobsegajoči donos neobvladujočih deležev	291	158

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

2.4. Konsolidirani izkaz sprememb lastniškega kapitala skupine Iskratel

	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Rezerve iz dobička				Lastni delež		Rezerva za pošteno vrednost	Zadržani poslovni izid			Prevedbena rezerva	Skupaj kapital pripadajoč lastnikom	Neobvladujoči delež	Skupaj
			Zakonske Rezerve	Rezerva za lastne deleže	Statutarne rezerve	Poslovni izid preteklih let				Poslovni izid poslovnega leta						
(v tisoč EUR)																
Stanje 31. Decembra 2018	109	9.863	11	19.171	27	(19.171)	742	30.415	3.907	(20)	45.054	1.340	46.393			
Stanje 01. januarja 2019	109	9.863	11	19.171	27	(19.171)	742	30.415	3.907	(20)	45.054	1.340	46.393			
Spremembe lastniškega kapitala	0	27	0	(19.171)	(27)	19.171	0	(3.610)	0	0	(3.610)	0	(3.610)			
Umik lastnih posl. deležev	(89)	89		(19.171)		19.171							0			
Druge spremembe lastn. Kap.	89	(62)			(27)								0			
Izplačilo dividend								(3.610)			(3.610)		(3.610)			
Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	(757)	0	3.896	(74)	3.066	291	3.357			
Vnos čistega poslovnega izida									3.896		3.896	291	4.187			
Sprememba rezerve, nastale zaradi merjenja po poštenu vrednosti – finančne naložbe							(737)				(737)		(737)			
Sprememba rezerve, nastale zaradi merjenja po poštenu vrednosti – aktuarski dobički							(20)				(20)		(20)			
Dobički in izgube, ki izhajajo iz prevedbe računovodskih izkazov v podjetjih v tujini										(74)	(74)		(74)			
Spremembe v kapitalu		0	0	0	0	0	0	3.907	(3.907)	(120)	(120)	120	0			
Razporeditev preostalega dela čistega dobička na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora								3.907	(3.907)				0			
Druge spremembe v kapitalu										(120)	(120)	120	0			
Stanje 31. decembra 2019	109	9.890	11	0	0	0	(15)	30.712	3.896	(214)	44.390	1.751	46.140			
Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.																

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Rezerve iz dobička			Lastni delež	Rezerva za pošteno vrednost	Zadržani poslovni izid			Prevedbena rezerva	Skupaj kapital pripadajoč lastnikom	Neobvladujoči delež	Skupaj
			Zakonske Rezerve	Rezerva za lastne deleže	Statutarne rezerve			Poslovni izid preteklih let	Poslovni izid	Poslovni izid poslovnega leta				
(v tisoč EUR)														
Stanje 31. Decembra 2017	109	9.863	11	19.171	27	(19.171)	1.455	27.637	2.778	2.778	(105)	41.775	1.636	43.411
Stanje 01. januarja 2018	109	9.863	11	19.171	27	(19.171)	1.455	27.637	2.778	2.778	(105)	41.775	1.636	43.411
Spremembe lastniškega kapitala														
Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja														
Vnos čistega poslovnega izida							(713)		3.907	3.907		3.195	158	3.353
Sprememba rezerve, nastale zaradi merjenja po poštenu vrednosti – finančne naložbe							(741)					(741)	-	(741)
Sprememba rezerve, nastale zaradi merjenja po poštenu vrednosti – aktuarski dobički							11					11	-	11
Dobički in izgube, ki izhajajo iz prevedbe računovodskih izkazov v podjetjih v tujini							17					17	42	59
Spremembe v kapitalu								2.778	(2.778)	85	(454)	85	(454)	(369)
Razporeditev preostalega dela čistega dobička na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora								2.778	(2.778)			-	-	-
Druge spremembe v kapitalu											85	85	(454)	(369)
Stanje 31. decembra 2018	109	9.863	11	19.171	27	(19.171)	742	30.415	3.907	(20)	45.054	1.340	46.393	46.393

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

2.5. Konsolidirani izkaz denarnih tokov skupine Iskratel

(v tisoč EUR)	2019	2018
A. DENARNI TOKOVI PRI POSLOVANJU		
Čisti dobiček poslovnega leta	4.188	4.023
Prilagoditev za:		
Amortizacijo	2.482	2.449
Prihodke/odhodke iz naložbenja	(518)	(3.751)
finančne prihodke/odhodke	767	175
Davek iz dobička	387	126
Prihodke/odhodke iz poslovnih terjatev/obveznosti	(184)	(236)
neto drugi poslovni prihodki/ odhodki	(1.607)	0
Odhodke od prodaje osnovnih sredstev	0	(193)
Dobiček iz poslovanja pred spremembami čistih kratkoročnih sredstev	5.514	2.594
Sprememba poslovnih in drugih terjatev	8.230	8.245
Sprememba zalog	3.159	2.176
Sprememba poslovnih in drugih obveznosti	(8.208)	9.225
Sprememba rezervacij	(2.134)	0
Čisti denarni tok iz poslovanja	6.562	22.239
B. DENARNI TOKOVI PRI INVESTIRANJU		
Prejemki pri investiranju	2.543	4.884
Prejete dividende	17	123
Prejemki iz prodaje opredmetenih osnovnih sredstev	746	196
Prejemki iz drugih naložb in finančnih terjatev	1.780	4.564
Izdatki pri investiranju	(3.329)	(2.460)
Pridobitev neopredmetenih osnovnih sredstev	(333)	(1.232)
Pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	(2.466)	(1.062)
Pridobitev drugih naložb in finančnih terjatev	(531)	(165)
Čisti denarni tok iz investiranja	(786)	2.423

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz denarnih tokov – nadaljevanje

(v tisoč EUR)	2019	2018
C. DENARNI TOKOVI PRI FINANCIRANJU		
Prejemki pri financiranju	234	20.000
Najem dolgoročnih posojil	0	15.000
Najem kratkoročnih posojil	234	5.000
Izdatki pri financiranju	(9.491)	(24.042)
Izdatki za dane obresti	(789)	(384)
Odplačilo dolgoročnih posojil	0	(14.518)
Odplačilo kratkoročnih finančnih obveznosti	(5.092)	(9.139)
Izplačilo dividend	(3.610)	0
Čisti denarni tok iz financiranja	(9.257)	(4.042)
Čista sprememba denarnih sredstev in njihovih ustreznikov	(3.481)	20.621
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na koncu obdobja	24.765	28.247
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na začetku obdobja	28.247	7.626

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

3. Pojasnila k računovodskim izkazom

3.1. Poročajoča družba

Družba Iskratel d.o.o., je podjetje s sedežem v Sloveniji. Naslov registriranega sedeža je Ljubljanska cesta 24a, 4000 Kranj. Računovodski izkazi obvladujoče družbe za leto 2019 so bili izdani v ločenem letnem poročilu.

Konsolidirani računovodski izkazi skupine Iskratel d.o.o., za leto, ki se je končalo dne 31. decembra 2019, vključujejo obvladujočo družbo in njene odvisne družbe (skupaj v nadaljevanju 'skupina'). Skupina se pretežno ukvarja s proizvodnjo in prodajo telekomunikacijske opreme. Konsolidirani računovodski izkazi skupine so dostopni na sedežu obvladujoče družbe. Skupina sestavlja konsolidirane računovodske izkaze in pripravlja letno poročilo skupine v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela Evropska unija (v nadaljevanju »MSRP«) in v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah.

Lastniška struktura je navedena v poslovnem poročilu. Nihče od lastnikov nima prevladujočega vpliva.

3.2. Sestava skupine

Povezano skupino podjetij, v katerih ima podjetje svoje finančne naložbe, sestavljajo naslednja podjetja:

Naziv in naslov podjetja	Dejavnost	Država	% udeležbe	Kapital v tisoč EUR	Čisti dobiček / izguba v tisoč EUR
RC IKT d.o.o., Ljubljanska 24a, 4000 Kranj	Raziskovalna in razvojna dejavnost na področjih naravoslovja in tehnologije	Slovenija	99,70%	3.547	2.562
ZAO IskraUralTel, Komvuzovskaja 9-A, 620137 Ekaterinburg	Proizvodnja, raziskave, komercialna dejavnost	Ruska federacija	48,40%*	3.151	473
IskraCom, , Ul. Naurizbaj Batira, 17, of. 213, 050004 Alma Ata	Prodaja, montaža, servis in tehnična podpora kupcem za telekomunikacijsko opremo	Kazahstan	100,00%	128	21
OOO Iskratel Tashkent, Avenue Amira Temura 99A, 100084 Tashkent	Prodaja, montaža, servis in tehnična podpora kupcem za telekomunikacijsko opremo	Uzbekistan	76,00%	275	106
Iskratel Ukrajina, Artema street 72-A, 004050 Kiev	Prodaja, montaža, servis in tehnična podpora kupcem za telekomunikacijsko opremo	Ukrajina	100,00%	469	240
ITS Iskratel DOEL, St. Mirce Acev 2, 1000 Skopje	Prodaja, montaža, servis in tehnična podpora kupcem za telekomunikacijsko opremo	Makedonija	100,00%	125	(70)
ITS SOFTVER DOEL, St. Mirce Acev 2, 1000 Skopje	Raziskovalna in razvojna dejavnost na področjih naravoslovja in tehnologije	Makedonija	100,00%	186	9
SOFT Horizont, Komvuzovskaja 9-A, 620137 Ekaterinburg	Raziskovalna in razvojna dejavnost	Rusija	11,35%	59	17
*Pangeo Iskratel, Ul. Derbenevskaya 6, 115114, Moskva	Prodaja telekomunikacijske opreme	Rusija	13,12%	1.001	289

*Balance so za l. 2018

Zgoraj navedena podjetja so vključena v konsolidacijske izkaze skupine Iskratel.

Družba Iskratel nima skupaj obvladovanih družb.

Obvladujoč vpliv ima Iskratel, d.o.o. tudi v spodaj navedenih podjetjih vendar so njihovi prihodki, sredstva in dobiček/izguba nematerialni za skupino Iskratel:

Naziv in naslov podjetja	Država	% udeležbe	Kapital v tisoč EUR	Čisti dobiček / izguba v tisoč EUR
Santera d.o.o.	Slovenija	100,00%	0	0
AN Elitresurs Kijev*	Ukrajina	70,00%	517	0
GLPS IMMO d.o.o.	Makedonija	75,50%	1.406	-14

*Podatki za AN Elitresurs Kijev so za l. 2018, januarja 2020 je bilo podjetje prodano.

Delež ima Iskratel, d.o.o. tudi v spodaj navedenih podjetjih, vendar so njihovi prihodki, sredstva in dobiček/izguba nematerialni za skupino Iskratel:

Naziv in naslov podjetja	Država	% udeležbe	Kapital v tisoč EUR	Čisti dobiček / izguba v tisoč EUR
Iskratel Inženiring d.o.o.	Slovenija	50,00%	4	0
Iskratel Prointer d.o.o.	Srbija	45,00%	32	-8
Implera d.o.o.	Slovenija	30,00%	-118	-174

V l. 2019 je skupina prodala naložbo v podjetje ITH Fotovoltaika d.o.o., zaprla podjetje Iskratel Authq d.o.o., v februarju 2020 pa je zaprlo podjetje Iskratel Inženiring d.o.o.

3.3. Podlaga za sestavo

3.3.1. Izjava o skladnosti

Posloводство Družbe je ločene računovodske izkaze Družbe in konsolidirane računovodske izkaze skupine potrdilo dne 17.06.2020.

Konsolidirani računovodski izkazi skupine Iskratel so sestavljeni v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), kot jih je sprejela Evropska unija, ter s pojasnili, ki jih sprejema Odbor za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja (OPMSRP) in jih je sprejela tudi Evropska unija, in v skladu z določili Zakona o gospodarskih družbah (ZGD).

3.3.2. Poročanje po odsekih

Skupina ne prikazuje in ne vodi poročanja po poslovnih ali območnih odsekih.

3.3.3. Novi standardi in pojasnila, ki še niso veljavna

Novi standardi in pojasnila navedeni v nadaljevanju še niso veljavni in se med pripravo letnih računovodskih izkazov za poslovno leto, ki se je končalo na dan 31. december 2019 niso upoštevali:

MSRP (EU); niso še v veljavi/ Standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal OMRS in sprejela EU, vendar še niso v veljavi

Na datum odobritve teh računovodskih izkazov je OMRS izdal naslednje spremembe obstoječega standarda, ki jih je sprejela EU in ki še niso stopili v veljavo:

- **Spremembe MRS 1 – Predstavljanje računovodskih izkazov in MRS 8 – Računovodske usmeritve, spremembe računovodskih ocen in napake – Opredelitev**

Bistven, ki jih je EU sprejela 29. novembra 2019 (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2020 ali pozneje),

- **Spremembe MRSP 9 – Finančni instrumenti, MRS 39 – Finančni instrumenti: pripoznavanje in merjenje in MSRP 7 – Finančni instrumenti: razkritja** – Reforma referenčnih obrestnih mer, ki jih je EU sprejela 15. januarja 2020 (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2020 ali pozneje),
- **Spremembe sklicevanj na konceptualni okvir v MSRP**, ki jih je EU sprejela 29. novembra 2019 (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2020 ali pozneje).

[MSRP (EU): niso še potrjeni] Novi standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal OMRS, vendar jih EU še ni sprejela

Trenutno se MSRP, kot jih je sprejela EU, bistveno ne razlikujejo od predpisov, ki jih je sprejel Odbor za mednarodne računovodske standarde (OMRS) z izjemo naslednjih novih standardov in sprememb obstoječih standardov, ki na dan 17.06.2020 (spodaj navedeni datumi začetka veljavnosti veljajo za MSRP, kot jih je izdal OMRS):

- **MSRP 14 – Zakonsko predpisani odlog plačila računov** (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2016 ali pozneje) – Evropska komisija je sklenila, da ne bo pričela postopka potrjevanja tega vmesnega standarda ter da bo počakala na izdajo njegove končne verzije. Cilj standarda je omogočiti podjetjem, ki MSRP uporabljajo prvič in ki zakonsko predpisane odloge plačila računov trenutno pripoznavajo v skladu s prejšnjimi SSRN, da ob prehodu na MSRP s takšnim pripoznavanjem nadaljujejo.
- **MSRP 17 – Zavarovalne pogodbe** (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2021 ali pozneje), Standard je OMRS objavil 18. maja 2017. Novi standard zahteva merjenje zavarovalnih obveznosti po trenutni vrednosti izpolnjevanja in prinaša enotnejšo metodo merjenja in predstavitev za vse zavarovalne pogodbe. Namen zahtev je zagotoviti dosledno in na načelih temelječe obračunavanje zavarovalnih pogodb. MSRP 17 nadomešča MSRP 4 – Zavarovalne pogodbe in z njim povezana pojasnila.
- **Spremembe MSRP 3 – Poslovne združitve** – Opredelitev poslovnega subjekta (v veljavi za poslovne združitve, pri katerih je datum prevzema enak datumu začetka prvega letnega poročevalskega obdobja, ki se začne 1. januarja 2020 ali pozneje, in pridobitve sredstev, do katerih pride na začetku tega obdobja ali po njem), Standard je OMRS izdal 22. oktobra 2018. Spremembe so bile uvedene za izboljšanje opredelitve poslovnega subjekta. Spremenjena opredelitev izpostavlja, da je namen poslovanja poslovnega subjekta zagotavljati blago in storitve za stranke, medtem ko je prejšnja opredelitev poudarjala donose v obliki dividend, nižje stroške in druge gospodarske koristi za vlagatelje ter druge deležnike. Poleg spremenjene ubeseditve je Odbor podal dodatne napotke k opredelitvi.
- **Spremembe MSRP 10 – Konsolidirani računovodski izkazi in MRS 28 – Naložbe v pridružena podjetja in skupne podvige** – Prodaja ali prispevanje sredstev med vlagateljem in njegovim pridruženim podjetjem oz. skupnim podvigom, ter nadaljnje spremembe (datum pričetka veljavnosti je odložen za nedoločen čas do zaključka

raziskovalnega projekta v zvezi s kapitalsko metodo). Standard je OMRS objavil 11. septembra 2014. Spremembe se nanašajo na razhajanje zahtev po MRS 28 in MSRP 10 ter pojasnjujejo, da je obseg pripoznavanja dobička oz. izgube pri poslu s pridruženim podjetjem ali pri skupnem podvigu odvisen od tega, ali prodana oz. prispevana sredstva predstavljajo poslovni subjekt.

Skupina predvideva, da uvedba teh novih standardov in sprememb obstoječih standardov v obdobju začetne uporabe ne bo imela pomembnega vpliva na računovodske izkaze skupine

Obračunavanje varovanja pred tveganjem v zvezi s portfeljem finančnih sredstev in obveznosti, katerega načel EU ni sprejela, ostaja še naprej neregulirano.

Skupina ocenjuje, da uporaba obračunavanja varovanja pred tveganji v zvezi s finančnimi sredstvi ter obveznostmi v skladu z **MRS 39 – Finančni instrumenti: pripoznavanje in merjenje** ne bi imela pomembnega vpliva na računovodske izkaze podjetja, če bi bila uporabljena na datum bilance stanja.

3.3.3.1 Novi standardi in pojasnila, ki so v veljavi od 01.01.2019

MSRP 16 Najemi

MSRP 16 nadomešča MRS 17 Najemi in povezana pojasnila. Standard odpravlja dozdejšnji dvojni model obračunavanja najemov ter namesto tega od podjetij zahteva, da večino najemov prikažejo bilančno, z uporabo enega samega modela, ter tako odpravijo razlikovanje med poslovnim in finančnim najemom.

V skladu z MSRP 16 je pogodba najemna pogodba oziroma vsebuje najem, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe določenega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo. Za takšne pogodbe novi model od najemnika zahteva, da pripozna sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe, in obveznost iz najema. Sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe, se amortizira, na obveznost iz najema pa tečejo obresti. Zaradi tega bodo za večino najemov stroški nastali na začetku, pa čeprav bo najemnik plačeval enake letne najemnine.

Novi standard za najemnike uvaja številne omejene izjeme, ki vključujejo:

- najeme, ki imajo trajanje najema največ 12 mesecev in nimajo možnosti nakupa; ter
- najeme, pri katerih je sredstvo, ki je predmet najema, sredstvo majhne vrednosti (»potrošna dobrina«).

Ne glede na povedano obračunavanje pri najemodajalcu ostane v glavnem nespremenjeno, ker se razlikovanje med poslovnim in finančnim najemom ohrani.

Skupina na podlagi analize najemnih pogodb ugotavlja, da ima MSRP 16 vpliv na računovodske izkaze. Preverjene so bile najemne pogodbe nad 5.000 EUR in daljše od enega leta. Tako je bila v Skupini pripoznana pravica do uporabe s 01.01.2019.

3.3.4. Podlaga za merjenje

Konsolidirani računovodski izkazi so pripravljeni ob upoštevanju izvirne vrednosti.

Metode, uporabljene pri merjenju poštene vrednosti, so opisane v pojasnilu št. 3.6.19.

3.3.5. Funkcijska in predstavitevna valuta

Priloženi konsolidirani računovodski izkazi so sestavljeni v EUR, torej v funkcijski valuti obvladujoče družbe. Vse računovodske informacije, predstavljene v EUR, so zaokrožene na tisoč enot, v kolikor ni drugače določeno. Funkcijska valuta slovenskih družb v Skupini je EUR.

3.3.6. Uporaba ocen in presoj

Priprava računovodskih izkazov temelji tudi na določenih ocenah in predpostavkah posloводства obvladujoče družbe, ki vplivajo tako na neodpisano vrednost sredstev in obveznosti skupine kot tudi na izkazane prihodke in odhodke obračunskega obdobja.

Ocena med drugim vključuje določitev življenjske dobe in preostale vrednosti nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih dolgoročnih sredstev, popravke vrednosti zalog in terjatev, predpostavke, pomembne za aktuarski izračun v zvezi z določenimi zaslužki zaposlenih, predpostavke, ki so vključene v izračun morebitnih rezervacij za tožbe ter za prodajna jamstva. Oslabitev zalog je obvezna v primerih, ko njihova knjigovodska vrednost presega tržno vrednost. Čista iztržljiva vrednost je ocenjena prodajna cena, dosežena v rednem poslovanju, zmanjšana za ocenjene stroške dokončanja in ocenjene stroške prodaje. Znesek zmanjšanja vrednosti zalog nedokončane proizvodnje in gotovih izdelkov zaradi oslabitve knjižimo v dobro spremembe vrednosti zalog.

Ne glede na to, da posloводство obvladujoče družbe med pripravo predpostavk skrbno prouči vse dejavnike, ki na to lahko vplivajo, je možno, da se dejanske posledice poslovnih dogodkov razlikujejo od ocenjenih. Zato je treba pri računovodskih ocenah uporabiti presojo ter upoštevati morebitne spremembe poslovnega okolja, nove poslovne dogodke, dodatne informacije in izkušnje.

Glavne ocene in predpostavke na dan izkaza finančnega položaja, ki so vezane na prihodnje poslovanje in bi lahko povzročile vrednostno pomembnejše popravke knjigovodskih vrednosti sredstev in obveznosti, so navedene v nadaljevanju.

Podatki o pomembnih ocenah negotovosti in odločilnih presojah, ki jih je posloводство obvladujoče družbe pripravilo v procesu izvajanja računovodskih usmeritev in ki najbolj vplivajo na zneske v računovodskih izkazih:

Preizkus oslabitve nefinančnih sredstev

Obvladujoča družba najmanj enkrat na leto preverja, ali obstajajo indikatorji za oslabitev sredstev, pri čemer se nadomestljiva vrednost nefinančnih sredstev ugotavlja na osnovi sedanje vrednosti prihodnjih denarnih tokov, kar temelji na oceni pričakovanih denarnih tokov in tudi določitvi primerne diskontne stopnje ali na osnovi poštene vrednosti zmanjšane za stroške prodaje.

Preizkus oslabitev terjatev

Ob izdelavi računovodskih izkazov posamezne družbe skupine oblikujejo popravek vrednosti oziroma oslabitev terjatev, za katere se domneva, da ne bodo poravnane v celotnem znesku ali da sploh ne bodo poravnane. Podlaga za izračun popravka je enotna metodologija, ki velja za Skupino in temelji na verjetnosti oziroma oceni neizpolnitve kupca. Podrobna metodologija je opisana na str. 45. Skupina pri oblikovanju popravkov vrednosti upošteva koncept pričakovanih kreditnih izgub, vendar individualno pregleduje terjatve, za nezapadle terjatve zaradi nepomembnosti ne oblikujemo popravkov.

Pri analizi kreditne in plačilne sposobnosti kupcev so bili med drugim upoštevani naslednji kriteriji: deželno tveganje, dejanska stopnja dokončanosti objekta glede na pogodbene pogoje in možne uveljavitve garancij, zamude pri plačevanju oz. neplačevanje, boniteta kupcev, rezultati pogajanj ter negativna valutna gibanja.

Pozaposlitveni zasluži zaposlenih

V okviru obvez za pozaposlitvene zasluži zaposlenih je evidentirana sedanja vrednost odpravnin ob upokojitvi. Pripoznane so na osnovi aktuarskega izračuna, ki ga odobri poslovodstvo obvladujoče družbe. Aktuarski izračun temelji na predpostavkah in ocenah, veljavnih v času nastanka izračuna, ki se zaradi sprememb v prihodnje lahko razlikujejo od dejanskih predpostavk, ki bodo veljale takrat. To se nanaša predvsem na določitev diskontne stopnje, ocene fluktuacije zaposlenih, ocene smrtnosti in ocene rasti plač. Obveze za pozaposlitvene zasluži zaposlenih so zaradi kompleksnosti aktuarskega izračuna in dolgoročnega značaja postavke občutljive za spremembe navedenih ocen.

Rezervacije za tožbe, prodajna jamstva in pogojne obveznosti

Rezervacija je pripoznana, ko ima skupina zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti, in če je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Možne obveznosti v računovodskih izkazih niso pripoznane, ker bo njihov dejanski obstoj potrjen z nastopom ali nenastopom dogodkov šele v nenapovedljivi prihodnosti, na kar pa družba ne more vplivati. Poslovodstvo redno preverja, ali je za poravnavo možne obveznosti verjeten odliv sredstev, ki omogočajo ekonomske koristi. Če postane verjeten, se možna obveznost prerazporedi tako, da se v računovodskih izkazih zanjo oblikuje rezervacija v trenutku, ko se spremeni stopnja verjetnosti.

3.3.7. Spremembe računovodskih usmeritev

Skupina v poslovnem letu 2019 ni spreminjala računovodskih usmeritev, razen vpliva novih standardov, kar je posebej opisano pri MSRP 16.

3.4. Pomembne računovodske usmeritve

Družbe v Skupini so dosledno uporabile spodaj opredeljene računovodske politike za vsa obdobja, ki so predstavljena v priloženih konsolidiranih računovodskih izkazih.

3.4.1. Podlaga za konsolidacijo**Odvisne družbe**

Odvisne družbe so družbe, ki jih obvladuje Skupina. Računovodski izkazi odvisnih družb so vključeni v konsolidirane računovodske izkaze Skupine od datuma, ko se obvladovanje začne, do datuma, ko preneha.

Po izgubi obvladovanja Skupina odpravi pripoznanje sredstev in obveznosti odvisnega podjetja, neobvladujočih deležev ter tudi pripoznanje drugih sestavin kapitala, ki se nanašajo na odvisno podjetje. Kakršnikoli presežki ali primanjkljaji, ki se pojavijo pri izgubi obvladovanja, se pripoznajo v poslovnem izidu.

Posli, izvzeti iz konsolidacije

Pri sestavi konsolidiranih računovodskih izkazov so izločena stanja in prometi, nerealizirani dobički in izgube, ki izhajajo iz poslov znotraj Skupine. Nerealizirane izgube se izločijo na enak način kot dobički pod pogojem, da ne obstaja dokaz o slabitvi.

3.4.2. Tuja valuta

Posli v tuji valuti

Posli, izraženi v tuji valuti, se preračunajo v ustrezno funkcijsko valuto družb znotraj skupine po menjalnem tečaju na dan posla. Sredstva in obveznosti, izražene v tuji valuti na dan bilance stanja, se preračunajo v funkcijsko valuto po takrat veljavnem menjalnem tečaju.

Nedenarne postavke, izražene v tuji valuti in izmerjene po izvirni vrednosti, se pretvorijo v funkcijsko valuto po menjalnem tečaju na dan posla. Tečajne razlike se v splošnem pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Podjetja v tujini

Sredstva in obveznosti podjetij v tujini, vključno s popravkom poštene vrednosti ob konsolidaciji se preračunajo v evre po menjalnem tečaju, ki velja na datum poročanja. Prihodki in odhodki podjetij v tujini se preračunajo v evre po povprečnem letnem tečaju, ki glede na dinamiko poslov najbolj ustreza tečaju na dan posla.

Tečajne razlike, ki nastanejo pri preračunu, se neposredno pripoznajo v drugem vseobsegajočem donosu in sicer v prevedbeni rezervi, razen dela, ki pripada neobvladujočemu deležu in se pripozna v tej postavki. Pri odtujitvi podjetja v tujini (delni ali celotni) in izgubi obvladovanja, se obravnavani znesek v prevedbeni rezervi prenese v izkaz poslovnega izida.

3.4.3. Finančni inštrumenti

Klasifikacija in merjenje finančnih instrumentov

V skladu z MSRP 9 so na voljo tri skupine:

- Model odplačne vrednosti (MOV)
- Poštena vrednost preko izkaza vseobsegajočega donosa (PVIVD)
 - s poznejšim prenašanjem v IPI (dolžniški instrumenti)
 - brez prenašanja v IPI (lastniški instrumenti)
- Poštena vrednost preko izkaza poslovnega izida (PVIPI)

Opredelitev pa se opravi glede na poslovni model podjetja in vsebinske lastnosti instrumentov.

Model odplačne vrednosti

V to skupino je na podlagi poslovnega modela mogoče vključiti finančne instrumente, s katerimi organizacija zbira pogodbene denarne tokove, ki so izključno glavnica in obresti. Primeri takih instrumentov so terjatve do kupcev, posojila in obveznice. Seveda morajo biti »navadni« (plain vanilla), da zadostijo pogoju »denarni tokovi samo iz poplčila obresti in vračila glavnice«.

Model PVIVD

V to skupino podjetje vključi dolžniške instrumente, kadar sta njegov cilj zbirati pogodbene denarne tokove do zapadlosti ali pa prodaja pred tem. Zopet morajo biti instrumenti »navadni«. Organizacija pa uporablja to skupino zaradi zagotavljanja likvidnosti ali usklajevanja sredstev z obveznostmi (ročnost, trajanje, likvidnost itn.).

V to skupino je mogoče uvrstiti tudi lastniške instrumente (kotirajoče ali nekotirajoče).

Razlika je v poznejšem prenašanju učinkov iz izkaza vseobsegajočega donosa (IVD) v izkaz poslovnega izida (IPI). Namreč, v primeru dolžniških instrumentov se ob prodaji predhodno nabrani učinki v IVD prenesejo (reciklirajo) v IPI, v primeru lastniških instrumentov pa ne.

Model PVIPI

V to skupino bodo uvrščeni finančni instrumenti, ki ne bodo izpolnjevali pogojev za ostale skupine, oziroma kadar bosta cilja podjetja trgovanje in sprotno doseganje dobička ali pa bo podjetje izbralo možnost poštene vrednosti preko IPI. Hkrati so v tej skupini izvedeni instrumenti, ki niso namenjeni varovanju pred tveganji.

Slabitve (pričakovane izgube)

Najpomembnejši je model oslabitve, ki temelji na pričakovanih izgubah in ne več na historičnih ali preteklih izgubah (incured loss model). Poleg preteklih podatkov o izgubah in izterjavi je treba v oceno vključiti tudi ocene prihodnjih dogodkov in vplivov okolja.

Kot je bilo v uporabi do sedaj, pa standard za poslovne terjatve omogoča poenostavljen pristop, kjer se lahko ocenjujejo vseživljenjske pričakovane kreditne izgube glede na zgodovinske izkušnje.

Neizpeljane finančne obveznosti

Neizpeljane finančne obveznosti zajemajo posojila, ter poslovne in druge obveznosti. Skupina odpravi pripoznanje finančne obveznosti če so obveze, določene v pogodbi, izpolnjene, razveljavljene ali zastarane.

Skupina izkazuje neizpeljane finančne obveznosti kot druge finančne obveznosti. Takšne finančne obveznosti se na začetku izkazujejo po pošteni vrednosti zmanjšani za stroške, ki se neposredno pripisujejo poslu. Po začetnem pripoznanju se finančne obveznosti izmerijo po odplačni vrednosti po metodi efektivnih obresti.

Osnovni kapital

Celotni kapital je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če skupina preneha delovati. Opredeljen je z zneski, ki so jih vložili lastniki, in z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšujejo ga izguba pri poslovanju, odkupljene lastne delnice in dvigi (izplačila). Celotni kapital sestavljajo osnovni kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, zadržani čisti dobiček, rezerve za pošteno vrednost, prevedbene rezerve, neobvladujoči delež.

O razdelitvi čistega dobička poslovnega leta se odloča na skupščini matičnega podjetja Iskratel. Dividende se pripoznajo med obveznostmi v obdobju, v katerem je bil sprejet sklep skupščine o izplačilu dividende.

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve so zneski, ki so namensko zadržani iz dobička iz predhodnih let, predvsem za poravnavo potencialnih prihodnjih izgub. Ob nastanku jih pripozna organ, odgovoren za pripravo letnega poročila, ali sklep zadevnega organa.

Rezerve za pošteno vrednost

Rezerve za pošteno vrednost vsebujejo aktuarske dobičke in izgube, vezane na rezervacije za pozaposlitvene in druge dolgoročne zaslužke zaposlencev. V letu 2019 so bile odpravljene v višini 747 tisoč EUR, večino zaradi prevrednotenja GLPS IMMO d.o.o.

Lastni deleži in rezerve za lastne deleže

Če matična družba oziroma njene odvisne družbe kupijo lastniški delež v matični družbi, se plačani znesek, vključno s transakcijskimi stroški brez davka, izkaže kot lastne deleže, vse dokler se ti deleži ne umaknejo ali prodajo. Hkrati se v istem znesku v breme prenesenega

čistega dobička oblikujejo rezerve za lastne deleže. Če se lastni deleži pozneje odprodajo, se rezerve za lastne deleže odpravi v kategorijo kapitala, iz katere so nastale.

Pri odprodaji lastnih deležev se uporablja metoda časovnega nastanka lastnega deleža in sicer so najprej odtujeni tisti deleži, ki so bili pridobljeni prvi.

Izpeljani finančni instrumenti skupaj z obračunavanjem varovanja pred tveganji

Skupina uporablja izpeljane finančne instrumente za varovanje pred valutnim tveganjem. Vgrajeni instrumenti so ločeni od gostiteljske pogodbe in obračunani ločeno, če so izpolnjeni določeni kriteriji.

Izvedeni finančni instrumenti so na začetku izmerjeni po pošteni vrednosti. Neposredni stroški posla se pripoznajo v poslovnem izidu ob njihovem nastanku. Po začetnem pripoznanju se instrumenti merijo po pošteni vrednosti, spremembe v pošteni vrednosti se praviloma pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

3.4.4. Opredmetena osnovna sredstva

Pripoznavanje in merjenje

Opredmetena osnovna sredstva so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrano amortizacijo in nabrane izgube iz oslabitev, razen zemljišč, ki se prikažejo po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrane izgube iz oslabitev. Nabavna vrednost vključuje stroške, ki se lahko neposredno pripišejo pridobitvi posameznega osnovnega sredstva. Deli opredmetenih osnovnih sredstev, ki imajo različne dobe koristnosti, se obračunavajo kot posamezna opredmetena osnovna sredstva. Stroški izposojanja, ki se lahko pripišejo neposredno nakupu, gradnji ali proizvodnji sredstva v pripravi, se pripoznajo kot del nabavne vrednosti takega sredstva. Za poznejše merjenje opredmetenih osnovnih sredstev se uporablja model nabavne vrednosti.

Poznejši izdatki

Poznejši izdatki v zvezi z opredmetenim osnovnim sredstvom se pripoznajo v knjigovodski vrednosti tega sredstva, če je verjetno, da bodo prihodnje gospodarske koristi povezane z delom tega sredstva pritekale v skupino, in če je nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Vsi drugi izdatki (npr. tekoče vzdrževanje) so pripoznani v poslovnem izidu kot stroški, takoj ko nastanejo.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti vsakega posameznega (sestavnega) dela opredmetenega osnovnega sredstva. Najeta sredstva se amortizirajo ob upoštevanju trajanja najema in dobe koristnosti. Zemljišča se ne amortizirajo. Amortizacija se začne obračunavati, ko je sredstvo na razpolago za uporabo. Nedokončane gradnje se ne amortizirajo. Ocenjene dobe koristnosti za tekoče in primerljivo obdobje so naslednje:

Zgradbe	20 do 50 let
Proizvodna oprema	4 do 5 let
Druga oprema	2 do 8 let

Preostale vrednosti in dobe koristnosti sredstva se letno pregledajo, in če je treba, popravijo. Dobički in izgube pri prodaji ali izločitvi se določijo tako, da se prihodki od prodaje primerjajo s knjigovodsko vrednostjo. Dobički in izgube pri prodaji so vključeni v izkaz poslovnega izida. Oslabitev sredstev je podrobneje opisana v točki 3.4.9.

Dobiček oziroma izguba ob odtujitvi nepremičnin, naprav in opreme se določi kot razlika med prihodki iz odsvojitve sredstva in njegovo knjigovodsko vrednostjo ter se izkaže v izkazu poslovnega izida med »drugimi poslovnimi prihodki/ drugimi poslovnimi odhodki«.

3.4.5. Neopredmetena sredstva

Pripoznavanje in merjenje

Med neopredmetena sredstva sodijo licence, dolgoročni stroški razvoja in neopredmetena sredstva v teku. Neopredmetena osnovna sredstva z omejeno dobo koristnosti so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrano amortizacijo in nabrane izgube iz oslabitev. Nabavna vrednost vključuje stroške, ki se lahko neposredno pripišejo pridobitvi posameznega osnovnega sredstva. Za poznejše merjenje neopredmetenih osnovnih sredstev se uporablja model nabavne vrednosti. Skupina neopredmetenih sredstev z nedoločeno dobo koristnosti (blagovna znamka, dobro ime) nima.

Poznejši stroški

Poznejši izdatki v zvezi z neopredmetenim sredstvom se pripoznajo v knjigovodski vrednosti tega sredstva, če je verjetno, da bodo prihodnje gospodarske koristi, povezane z delom tega sredstva, pritekale v Skupino, in če je nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Vsi drugi izdatki so pripoznani v poslovnem izidu kot stroški, takoj ko nastanejo.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti neopredmetenih sredstev in se začne, ko je sredstvo na razpolago za uporabo. Ocenjene dobe koristnosti za tekoče in primerljivo leto so naslednje:

Licence	2 do 10 let
---------	-------------

Metode amortiziranja, dobe koristnosti in preostale vrednosti se ponovno pregledajo na dan poročanja in po potrebi prilagodijo.

3.4.6. Naložbene nepremičnine

Naložbene nepremičnine so nepremičnine, ki so v lasti Skupine zato, da bi prinašale najemnino ali povečevale vrednost dolgoročne naložbe ali oboje. Naložbene nepremičnine so izkazane po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrano amortizacijo in nabrane izgube iz oslabitev. Naložbene nepremičnine se kasneje merijo po modelu nabavne vrednosti. Metoda amortizacije in amortizacijske stopnje so enake kot pri drugih opredmetenih sredstvih. Oslabitev sredstev je podrobneje opisana v točki 3.4.9.

Dobiček ali izguba, ki nastane pri odtujitvi naložbene nepremičnine (izračunan kot razlika med prihodki od prodaje in knjigovodsko vrednost postavke) je pripoznana v poslovnem izidu.

3.4.7. Najeta sredstva

Najem, pri katerem Skupina prevzame vse pomembne oblike tveganja in koristi, povezane z lastništvom sredstva, se obravnava kot najem v skladu z MSRP16. Najemna pogodba vsebuje najem, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe določenega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo. Za takšne pogodbe se od najemnika zahteva, da pripozna

sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe, in obveznost iz najema. Sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe, se amortizira, na obveznost iz najema pa tečejo obresti. Zaradi tega bodo za večino najemov stroški nastali na začetku, pa čeprav bo najemnik plačeval enake letne najemnine.

Novi standard za najemnike uvaja številne omejene izjeme, ki vključujejo:

- najeme, ki imajo trajanje najema največ 12 mesecev in nimajo možnosti nakupa; ter
- najeme, pri katerih je sredstvo, ki je predmet najema, sredstvo majhne vrednosti (»potrošna dobrina«).

Po začetnem pripoznanju je najeto sredstvo izkazano v znesku, ki je enak poštenu vrednosti ali, če je ta nižja, sedanji vrednosti najmanjše vsote najemnin. Po začetnem pripoznanju se sredstvo obračunava v skladu z računovodskimi usmeritvami, ki veljajo za takšna sredstva.

3.4.8. **Zaloge**

Zaloge materiala se ob začetnem pripoznanju vrednotijo po nabavni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju. Nabavno vrednost sestavljajo nakupna cena, uvozne in druge nevračljive zakupne dajatve ter neposredni stroški nabave. Odobreni količinski popusti, tudi če so priznani kasneje, zmanjšujejo nabavno vrednost zalog oziroma stroške porabljenih surovin in materiala. Poraba in vrednost zalog materiala na dan izdelave računovodskih izkazov se vrednoti po metodi povprečnih drsečih cen.

Zaloge nedokončane proizvodnje, polizdelkov in gotovih izdelkov se evidentirajo po standardnih cenah. Ob začetnem pripoznanju se vodijo po polnih proizvodjalnih stroških, ki poleg neposrednih proizvodjalnih stroškov vsebujejo še splošne proizvodjalne stroške. Poraba zalog se opravlja po metodi standardnih cen. Zaloge so na datum poročanja vrednotene po dejanskih stroških.

Oslabitev zalog je obvezna v primerih, ko njihova knjigovodska vrednost presega tržno vrednost. Čista iztržljiva vrednost je ocenjena prodajna cena, dosežena v rednem poslovanju, zmanjšana za ocenjene stroške dokončanja in ocenjene stroške prodaje. Znesek zmanjšanja vrednosti zalog nedokončane proizvodnje in gotovih izdelkov zaradi oslabitve knjižimo v dobro spremembe vrednosti zalog.

3.4.9. **Oslabitev sredstev**

Neizpeljana finančna sredstva

Za finančno sredstvo se šteje, da je oslajljeno, če obstajajo objektivni dokazi, iz katerih je razvidno, da je zaradi enega ali več dogodkov prišlo do zmanjšanja pričakovanih prihodnjih denarnih tokov iz naslova tega sredstva, in ki se dajo zanesljivo izmeriti.

Objektivni dokazi o oslabitvi finančnih sredstev so lahko naslednji:

- neizpolnitev ali kršitev s strani dolžnika;
- prestrukturiranje zneska, ki so ga drugi dolžni Skupini, če se ta strinja;
- znaki, da bo dolžnik šel v stečaj;
- izginotje delujočega trga za tovrstni instrument.

V primeru naložbe v lastniške vrednostne papirje je objektivni dokaz o oslabitvi pomembno ali dolgotrajno znižanje poštene vrednosti pod nabavno vrednost.

Finančna sredstva izmerjena po odplačni vrednosti

Skupina oceni dokaze o oslabitvi finančnih sredstev izmerjenih po odplačni vrednosti (posojila, terjatve) posamično. Odgovorna oseba mora najmanj enkrat letno (pred sestavitvijo letnih računovodskih izkazov) preveriti vrednost izkazanih finančnih sredstev in presoati

pričakovane kreditne izgube za terjatve in dana posojila. Če so pri finančnih sredstvih zaznani indikatorji, ki kažejo na to, da naložba izgublja vrednost, se na podlagi ustrezne ocene presodi, v kolikšni velikosti je potrebno oblikovati slabitve oziroma prevrednotovalne odhodke.

Izgube se pripoznajo v poslovnem izidu in izkažejo na kontu popravka vrednosti posojil in terjatev. Ko se zaradi kasnejših dogodkov znesek izgube zaradi oslabitve zmanjša, se to zmanjšanje izgube zaradi oslabitve odpravi skozi poslovni izid.

Izguba zaradi oslabitve v zvezi s finančnim sredstvom, izkazanim po odplačni vrednosti, se izračuna kot razlika med neodpisano vrednostjo sredstva in pričakovanimi bodočimi denarnimi tokovi, razobrestenimi po izvirni efektivni obrestni meri. Izgube se pripoznajo v poslovnem izidu in izkažejo na kontu popravka vrednosti posojil in terjatev. Ko se zaradi kasnejših dogodkov znesek izgube zaradi oslabitve zmanjša, se to zmanjšanje izgube zaradi oslabitve odpravi skozi poslovni izid.

Posojila

Podjetje na bilančni dan za dana posojila opravi oceno pričakovanih denarnih tokov upoštevajoč finančne izkaze podjetij posojilojemalcev, zgodovino odplačevanja posojil in zavarovanje posojila. V primeru, da sedanja vrednost pričakovanih denarnih tokov ne zadošča za poplačilo knjigovodske vrednosti posojila, se oblikujejo ustrezne slabitve.

Terjatve

Do 31.12.2017 so se oblikovali popravki za vse terjatve, ki so zapadle nad 60 dni, poleg tega pa so se presojale poslovne terjatve tudi individualno za vsako terjatev in vsakega kupca ločeno. V letu 2018 smo naredili analizo dokončnih odpisov v zadnjih desetih letih in ugotovili, da je bilo dokončno odpisanih 12% terjatev, ki so imele zapadlost nad 180 dni. V letu 2019 smo za oblikovanje popravka uporabili enako metodologijo kot v letu 2018 – 12% vrednosti terjatev, zapadlih nad 180 dni.

Od 1.1.2018 tako oblikujemo popravek za terjatve z zapadlostjo nad 180 dni v višini 12% vrednosti. To je edina sprememba usmeritve glede na leto 2017, saj ostaja določilo, da poleg tega še vedno presojamo poslovne terjatve tudi individualno za vsako terjatev in vsakega kupca ločeno. Popravek terjatev do povezanih oseb se prav tako še vedno oblikuje na podlagi kvalitete terjatev do končnih kupcev, kar pomeni, da se od vrednosti dospelih terjatev do povezanih oseb odštevajo vrednosti nedospelih terjatev, ki jih imajo le-ti do končnih kupcev. Pri tem se tudi upošteva učinek devalvacije lokalnih valut.

Nefinančna sredstva

Skupina med nefinančna sredstva uvršča osnovna sredstva, zaloge in odložene terjatve za davek. Skupina ob vsakem datumu poročanja preveri knjigovodsko vrednost pomembnih nefinančnih sredstev z namenom, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabitve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva.

Oslabitev sredstva se pripozna v primeru, ko njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida.

Nadomestljiva vrednost sredstva je njena vrednost pri uporabi in poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, in sicer tista, ki je višja. Pri določanju vrednosti sredstva pri uporabi se pričakovani prihodnji denarni tokovi diskontirajo na njihovo sedanjo vrednost z uporabo diskontne mere pred obdavčitvijo, ki odraža sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za sredstvo.

Politika prevrednotenja zalog zaradi oslabitve:

Prevrednotenje zaradi oslabitve zalog se opravlja konec leta pred izvedbo inventure in sicer za vse zaloge, ki se niso gibale več kot dve leti se prevrednotijo 100%, za zaloge, ki so se gibale v obdobju zadnjih dveh let, pa se izvede slabitev glede na status in gibanje zaloge v zadnjih dveh letih.

Zaloge drobnega inventarja v vrednosti do 100 EUR, ki so dane takoj v uporabo, prenese podjetje takoj med stroške.

3.4.10. Rezervacije

Rezervacije se pripoznajo, če ima Skupina zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti in je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Skupina rezervacije določi v višini ocenjenih bodoče nastalih obvez.

Rezervacije se določi z diskontiranjem pričakovanih prihodnjih denarnih tokov po stopnji pred obdavčitvijo, ki odraža sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za obveznost. Razreševanje diskonta se pripozna kot strošek financiranja.

Garancije za izdelke in storitve

Rezervacija za garancije za izdelke in storitve se izkaže ob prodaji izdelkov ali storitev, za katere je garancija dana. Rezervacija se oblikuje na osnovi izvirnih podatkov o garanciji in ob presoji vseh možnih izidov glede na njihovo verjetnost. Rezervacije obravnavamo ločeno kot izvršitvene obveze po MSRP 15 in za ustrezen del razmejujemo prihodke iz pogodb. Redno mesečno pregledujemo stanja garancij.

Kočljive pogodbe

Rezervacija za stroške kočljive pogodbe se pripozna, ko neizogibni stroški izpolnjevanja pogodbenih obveznosti po tej pogodbi presegajo pričakovane gospodarske koristi, ki jih je Skupina deležna na osnovi pogodbe. Rezervacije se merijo po sedanji vrednosti pričakovanih stroškov prekinitve pogodbe oziroma pričakovanih stroškov nadaljevanja pogodbenega razmerja, in sicer po nižji od obeh.

Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade

Skupina je v skladu z lokalnimi zakonskimi predpisi držav, v katerih se nahajajo obvladujoča družba in odvisne družbe, zavezana k izplačilu jubilejnih nagrad zaposlenim in odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane rezervacije. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

Rezervacije so oblikovane v vrednosti ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na datum poročanja, za zaposlene v tistih državah, kjer obstaja zakonska obveza za izplačilo odpravnin in jubilejnih nagrad. V izračunu so upoštevani stroški odpravnin ob upokojitvi in strošek vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Pri izračunu je uporabljena metoda projicirane enote. V izkazu poslovnega izida se pripoznajo stroški dela in stroški obresti, preračun pozaposlitvenih zaslužkov oziroma nerealiziranih aktuarskih dobičkov ali izgub pa v drugem vseobsegajočem donosu.

Skladno s spremembo MRS 19 se aktuarski dobički in izgube pri rezervacijah za odpravnine ob upokojitvi pripoznajo v drugem vseobsegajočem donosu.

3.4.11. Izvenbilančna sredstva / obveznosti

V izvenbilančnih sredstvih in obveznostih so prikazana pogojna sredstva in obveznosti.

Pogojna obveznost je:

- možna obveznost, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katere obstoj potrdi samo pojavitev ali nepojavitev enega ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki jih družba skupine ne obvladuje v celoti; ali
- sedanja obveza, ki izhaja iz preteklih dogodkov, vendar se ne pripozna, ker ni verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi, ali zneska obveze ni mogoče izmeriti dovolj zanesljivo.

Pogojno sredstvo je možno sredstvo, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katerega obstoj potrdi le pojavitev ali nepojavitev enega ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki jih družba skupine ne obvladuje v celoti.

3.4.12. Prihodki

Prihodki od prodaje proizvodov, blaga in materiala

Prihodki od prodaje proizvodov, blaga in materiala se pripoznajo po pošteni vrednosti prejetega poplačila ali terjatve iz tega naslova, in sicer zmanjšani za vračila, rabate za nadaljnjo prodajo in količinske popuste. Prihodke pripoznamo v trenutku, ko kupec pridobi kontrolo (pravico do odločanja o uporabi blaga-storitve in do vseh koristi, ki iz tega izhajajo) in lahko neomejeno uporablja in se poslužuje kupljenega blaga in storitev. Od tega trenutka bo odvisno, ali se bodo prihodki pripoznali takoj ali skozi določeno časovno obdobje. Kar pomeni, da za upravičenost izkazovanja prihodov od prodaje ni pomemben čas izdaje računa, niti samo plačilo ali fizični prevzem kupljenih količin, temveč kupčeva pridobitev kontrole. V primeru danih popustov, katerih znesek se lahko zanesljivo izmeri, se omenjeni popust pripozna kot zmanjšanje prihodkov ob pripoznanju prodaje.

Prihodki od opravljenih storitev

Prihodki od opravljenih storitev se v izkazu poslovnega izida pripoznajo glede na stopnjo dokončnosti posla na datum poročanja. Stopnja dokončnosti se oceni s pregledom opravljenega dela.

Prihodki od najemnin

Prihodki od najemnin iz naložbenih nepremičnin se pripoznajo med prihodki enakomerno med trajanjem najema. Podeljene vzpodbude v zvezi z najemom se pripoznajo kot sestavni del skupnih prihodkov od najemnin.

Stroški blaga, materiala in storitev

Nabavna vrednost prodanih količin vsebuje čisto nabavno vrednost, izdatke za uvozne dajatve, davke in druge dajatve, ki so zaračunane k dobaviteljevi ceni, prevozne stroške, stroške zavarovanja in druge odvisne nabavne stroške.

Stroški materiala in storitev so stroški tistega materiala in storitev, ki se porabljajo pri nastajanju poslovnih učinkov in se pojmujejo kot neposredni stroški ter tudi stroški, ki nimajo takšne narave in se pojmujejo kot posredni stroški.

3.4.13. Stroški dela

Stroški dela vsebujejo obračunane plače in podobne zneske v kosmatih velikostih, dodatno pa še prispevke in davke, ki jih podjetje obračunava od teh osnov in niso sestavni del kosmatih zneskov. Tudi stroški dela lahko neposredno bremenijo nastajanje poslovnih učinkov ali pa imajo naravo splošnih stroškov.

Obveze za kratkoročne zasluzke zaposlenih se merijo brez diskontiranja in se izkažejo med odhodki, ko je delo zaposlenega v zvezi z določenim kratkoročnim zaslužkom opravljeno.

3.4.14. Državne podpore

Prejete državne podpore skupine so pogojno prejete podpore, saj mora skupina izpolnjevati s pogodbo določene pogoje, da podporo lahko koristi. Državne podpore se v začetku pripoznajo v računovodskih izkazih kot dolgoročne rezervacije, ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bo družba podpore prejela in da bo izpolnila pogoje v zvezi z njimi in se v izkazu poslovnega izida pripoznajo strogo dosledno med drugimi prihodki iz poslovanja v dobi koristnosti posameznega sredstva. Državne podpore, prejete za kritje stroškov, se pripoznavajo strogo dosledno kot prihodki v obdobjih, v katerih nastajajo zadevni stroški, ki naj bi jih le-te nadomestile.

3.4.15. Finančni prihodki in finančni odhodki

Finančni prihodki, ki jih družba vodi v knjigah so prejete dividende in izplačila dobičkov od deležev, dobički od prodaje finančnih naložb, prejete obresti od danih posojil, bančnih depozitov, transakcijskih računov in dolžniških vrednostnih papirjev, pozitivne tečajne razlike od terjatev in obveznosti, prihodki od izvedenih finančnih inštrumentov, prejete zamudne obresti ter dobljeni finančni popusti.

Finančni prihodki se priznavajo ob obračunu ne glede na prejemke, če ne obstaja utemeljen dvom glede njihove velikosti, zapadlosti v plačilo in poplačljivosti.

Obresti se obračunavajo v sorazmerju s pretečenim obdobjem ter glede na neodplačni del glavnice in veljavno efektivno obrestno mero.

Finančni odhodki so odhodki iz finančnih in poslovnih obveznosti ter prevrednotenja finančnih naložb. V to skupino odhodkov uvrščamo dane obresti za najeta posojila, slabitve in odpise finančnih naložb, izgube ob prodaje finančnih naložb, dane finančne popuste, dane zamudne obresti, negativne tečajne razlike ter odhodke od izvedenih finančnih inštrumentov. Finančni odhodki se pripoznajo po obračunu ne glede na plačila, ki so povezana z njimi.

3.4.16. Davki

Davek od dobička poslovnega leta vključuje odmerjeni in odloženi davek. Davek od dobička se izkaže v izkazu poslovnega izida, razen v delu, ki je povezan s postavkami, izkazanimi neposredno v drugem vseobsegajočem donosu.

Odmerjeni davek se obračuna od obdavčljivega dobička za poslovno leto po davčnih stopnjah, ki veljajo na datum poročanja, in od morebitne prilagoditve davčnih obveznosti v povezavi s preteklimi poslovnimi leti.

Pri izkazovanju odloženega davka se uporablja metoda obveznosti po izkazu finančnega položaja, pri čemer se upoštevajočasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja ter vrednostmi za potrebe davčnega poročanja. Pri tem so izvzetečasne razlike v zvezi z naložbami v odvisna podjetja in skupaj obvladovana podjetja v tisti vrednosti, za katero obstaja verjetnost, da ne bo popravljena v predvidljivi prihodnosti. Znesek odloženega davka temelji na pričakovanem načinu povračila oziroma poravnave knjigovodske vrednosti sredstev in obveznosti ob uporabi davčnih stopenj, veljavnih na datum poročanja.

Odložene terjatve za davek in odložene obveznosti za davek se pobotajo, če obstaja zakonska pravica pobotati odmerjene terjatve za davek in odmerjene obveznosti za davek od dohodka ter so odloženi davki vezani na isto obdavčljivo pravno osebo in isti davčni organ.

Odložena terjatev za davek se pripozna v vrednosti verjetnega razpoložljivega prihodnjega obdavčljivega dobička, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Odložene terjatve za davek se zmanjšajo za znesek, za katerega ni več verjetno, da bo zanj mogoče uveljaviti davčno olajšavo, povezano s sredstvom.

3.4.17. Primerjalne informacije

Primerjalne informacije so usklajene s predstavitvijo informacij v tekočem letu. Kadar je bilo potrebno, so bili primerjalni podatki prilagojeni tako, da so v skladu s predstavitvijo informacij v tekočem letu.

3.4.18. Zaokroževanje

Pri zaokroževanju števil v tisočih lahko prihaja do minimalnih razlik med osnovnimi izkazi in delnimi izkazi v razkritjih.

3.4.19. Določanje poštene vrednosti

Glede na računovodske usmeritve Skupine in razčlenitve je v številnih primerih potrebna določitev poštene vrednosti tako finančnih kot tudi nefinančnih sredstev in obveznosti. Poštene vrednosti posameznih skupin sredstev za potrebe merjenja oziroma poročanja je Skupina določila po metodah, ki so opisane v nadaljevanju. Kjer so potrebna dodatna pojasnila v zvezi s predpostavkami za določitev poštenih vrednosti, so ta navedena v razčlenitvah k posameznim postavkam sredstev oziroma obveznosti Skupine.

Nepremičnine, naprave in oprema

Poštena vrednost nepremičnin, naprav in opreme iz poslovnih združenj je njihova tržna vrednost. Tržna vrednost nepremičnin je enaka ocenjeni vrednosti, po kateri bi se lahko nepremičnina na dan cenitve in po ustreznem trženju izmenjala v premišljenem poslu med voljnim prodajalcem in voljnim kupcem, pri čemer so stranke dobro obveščene in ravnajo razumno, neprisiljeno in neodvisno (arm's length transaction).

Prevrednotenje zemljišč temelji na poročilu neodvisnega cenilca. Skupina letno preverja morebitno potrebo po oslabitvi.

Neopredmetena sredstva

Poštena vrednost neopredmetenih sredstev temelji na metodi diskontiranih denarnih tokov, za katere se pričakuje, da bodo izhajali iz uporabe ali morebitne prodaje sredstev.

Naložbene nepremičnine

Pri naložbenih nepremičninah je potrebno letno ocenjevati pošteno vrednost oziroma potencialne spremembe poštene vrednosti. Poštena vrednost temelji na tržni vrednosti, ki je enaka ocenjeni vrednosti, po kateri bi se lahko nepremičnina na dan cenitve in po ustreznem trženju izmenjala v premišljenem poslu na cisti poslovni podlagi med voljnim prodajalcem in voljnim kupcem, pri čemer so stranke dobro obveščene.

Če ni mogoče določiti trenutnih cen na aktivnem trgu, se vrednost naložbene nepremičnine oceni s pomočjo ocenjene vrednosti oddajanja nepremičnine v najem. Donos iz najema je vključen v izračun celotne vrednosti nepremičnine na osnovi ocenjene vrednosti najema. Ko dejanski najem odstopa od ocenjene vrednosti najema, je potrebno izvesti ustrezne prilagoditve na dejanske cene najema.

Naložbe v lastniške in dolžniške vrednostne papirje

Poštena vrednost lastniških in dolžniških vrednostnih papirjev se določa glede na njihovo ponujeno ceno ob zaključku trgovalnega dne na datum poročanja, če pa ta ni na voljo, se njegova vrednost določi z uporabo ene metode diskontiranih bodočih čistih denarnih tokov, pri čemer se uporabi pričakovane bodoče denarne tokove in tržno diskontno stopnjo.

Poslovne in druge terjatve

Poštena vrednost dolgoročnih poslovnih in drugih terjatev se izračuna kot sedanja vrednost prihodnjih denarnih tokov, razobrestenih po tržni obrestni meri na datum poročanja. Kratkoročne poslovne terjatve niso diskontirane zaradi kratkoročnosti, so pa upoštevane slabitve na pošteno vrednost.

Zaloge

Poštena vrednost zalog v poslovnih združitvah se določi na podlagi njihove pričakovane prodajne vrednosti pri rednem poslovanju, zmanjšane za ocenjene stroške prodaje.

Neizpeljane finančne obveznosti

Poštena vrednost se za potrebe poročanja izračuna na podlagi sedanje vrednosti prihodnjih izplačil glavnice in obresti, diskontiranih po tržni obrestni meri ob koncu poročevalskega obdobja.

Terminski posli

Poštena vrednost terminskih poslov je enaka njihovi ponujeni ceni ob koncu poročevalskega obdobja, če je ta na voljo. Če ta ni na voljo, se poštena vrednost določi kot razlika med pogodbeno vrednostjo terminskega posla in trenutno ponujeno vrednostjo terminskega posla ob upoštevanju preostale dospelosti posla z obrestno mero brez tveganja (na podlagi državnih obveznic).

Poštene vrednosti odražajo kreditno tveganje inštrumenta in zajemajo popravke, ki bodo upoštevali kreditno tveganje družbe v Skupini kot tudi nasprotne stranke, če je ustrezno.

3.4.20. Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je bil pripravljen po posredni metodi na podlagi postavk v izkazu finančnega položaja z dne 31. decembra 2019, izkazu finančnega položaja z dne 31. decembra 2018, izkaza poslovnega izida za leto, ki se je končalo 31. decembra 2019, in dodatnih podatkov, ki so potrebni za prilagoditev prejemkov in izdatkov.

Razkritja k računovodskim izkazom

3.5. Neopredmetena sredstva

Neopredmetena sredstva v letu 2019 niso bila prevrednotena in se normalno uporabljajo. Sedanja vrednost je na dan 31.12.2019 znašala 1.183 tisoč EUR, obračunano pa je bilo za 263 tisoč EUR amortizacije neopredmetenih sredstev. Večinski del predstavljajo neopredmetena sredstva v matičnem podjetju Iskratel v Kranju (sedanja vrednost na dan 31.12.2019 je znašala 1.222 tisoč EUR) in podjetju RCIKT (sedanja vrednost na dan 31.12.2019 je znašala 202 tisoč EUR). V letu 2019 je bilo nakupov neopredmetenih sredstev v celotni skupini za 333 tisoč EUR, od tega 85 tisoč EUR v matičnem podjetju v Kranju za nakup OPEN5G licenc ter nekaterih drugih licenc. Neopredmetena sredstva niso zastavljena.

Tabela: gibanje neopredmetenih sredstev za leto 2019

(v tisoč EUR)	Licence	Dani avansi	NOS v teku	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje 1.1.2019	5.239	1	7	5.247
Nove pridobitve	252	0	81	333
Odtujitve, odpisi	(13)	0	0	(13)
Prenos z investicij v teku	88	0	(88)	0
Tečajne razlike	5	0	0	5
Nabavna vrednost 31.12.2019	5.571	1	0	5.572
Odpisana vrednost				
Stanje 1.1.2019	3.653	0	0	3.653
Amortizacija	263	0	0	263
Odtujitve, odpisi	(12)	0	0	(12)
Konsolidacijske knjižbe	485	0	0	485
Odpisana vrednost 31.12.2019	4.389	0	0	4.389
Sedanja vrednost 1.1.2019	1.586	1	7	1.594
Sedanja vrednost 31.12.2019	1.182	1	0	1.183

Tabela: gibanje neopredmetenih sredstev za leto 2018

(v tisoč EUR)	Licence	Dani avansi	Dolgoročni stroški razvoja	NOS v teku	Skupaj
Nabavna vrednost					
Stanje 1.1.2018	4.644	2	0	0	4.646
Nove pridobitve	496	0	0	10	506
Odtujitve, odpisi	(5)	(1)	0	0	(6)
Prenos z investicij v teku	3	0	0	(3)	0
Tečajne razlike	101	0	0	0	101
Nabavna vrednost 31.12.2018	5.239	1	0	7	5.247
Odpisana vrednost					
Stanje 1.1.2018	3.800	0	0	0	3.800
Amortizacija	12	0	0	0	12
Odtujitve, odpisi	(4)	0	0	0	(4)
Tečajne razlike	(153)	0	0	0	(153)
Odpisana vrednost 31.12.2018	3.655	0	0	0	3.655
Sedanja vrednost 1.1.2018	844	2	0	0	846
Sedanja vrednost 31.12.2018	1.586	1	0	7	1.594

3.6. Opredmetena osnovna sredstva

Tabela: gibanje opredmetenih osnovnih sredstev za leto 2019

(v tisoč EUR)	Zemljišča	Zgradbe	Pravica do uporabe	Proizvodna oprema	Druška oprema	Investicije v teku	Dani predujmi	Skupaj
Nabavna vrednost								
Stanje 31.12.2018	2.173	18.285		26.022	18.262	10	0	64.752
Stanja 01.01.2019			721					721
Nove pridobitve	0	9		1.351	606	417	83	2.466
Odtujitve, odpisi	(95)	(165)		(221)	(2.285)	0	(83)	(2.849)
Prenos z investicij v teku	0	14		184	222	(420)	0	0
Tečajne razlike	1	53		284	125	0	0	462
Nabavna vrednost 31.12.2019	2.079	18.196	721	27.620	16.930	7	0	65.553
Odpisana vrednost								
Stanje 1.1.2019	0	15.328	0	24.466	16.023	0	0	55.817
Amortizacija	0	319	92	611	945	0	0	1.967
Odtujitve, odpisi	0	(143)	0	(156)	(1.638)	0	0	(1.937)
Druge spremembe	0	(886)	0	0	0	0	0	(886)
Tečajne razlike	0	67	0	159	110	0	0	336
Odpisana vrednost 31.12.2019	0	14.685	92	25.080	15.440	0	0	55.297
Sedanja vrednost 01.01.2019	2.173	2.957	721	1.556	2.239	10	0	9.657
Sedanja vrednost 31.12.2019	2.079	3.511	629	2.540	1.490	7	0	10.256

Tabela: gibanje opredmetenih osnovnih sredstev za leto 2018

(v tisoč EUR)	Zemljišča	Zgradbe	Proizvodna oprema	Druška oprema	Investicije v teku	Dani predujmi	Skupaj
Nabavna vrednost							
Stanje 1.1.2018	2.174	18.271	26.156	18.196	65	0	64.862
Nove pridobitve	0	13	357	406	282	4	1.062
Odtujitve, odpisi	0	(168)	(349)	(335)	0	(4)	(856)
Prenos z investicij v teku	0	20	52	206	(337)	0	(58)
Druge spremembe	0	0	0	0	0	0	0
Tečajne razlike	(1)	149	(201)	(211)	0	0	(258)
Nabavna vrednost 31.12.2018	2.173	18.285	26.015	18.262	10	0	64.746
Odpisana vrednost							
Stanje 1.1.2018	0	14.829	24.231	15.675	0	0	54.735
Amortizacija	0	676	761	796	0	0	2.233
Odtujitve, odpisi	0	(151)	(352)	(332)	0	0	(835)
Druge spremembe	0	0	0	0	0	0	0
Tečajne razlike	0	(26)	(181)	(116)	0	0	(323)
Odpisana vrednost 31.12.2018	0	15.328	24.459	16.023	0	0	55.810
Sedanja vrednost 01.01.2018	2.174	3.442	1.925	2.521	65	0	10.127
Sedanja vrednost 31.12.2018	2.173	2.957	1.556	2.239	10	0	8.935

V letu 2019 je bilo v skupini Iskratel kupljeno za 2.383 tisoč EUR opredmetenih osnovnih sredstev, od tega 1.754 tisoč EUR v IT Kranj (74%). V celotni skupini je bilo za nakup proizvodne opreme namenjeno 1.351 tisoč EUR, za obnovo poslovnih prostorov 9 tisoč EUR ter za nakup druge opreme 606 tisoč EUR.

V matičnem podjetju je bilo v letu 2019 prodano stanovanje v Ekaterinburgu (72,10 m²) v vrednosti 160 tisoč EUR, pri tem je bil ustvarjen dobiček od prodaje v vrednosti 138 tisoč EUR. Zaradi neuporabnosti in zastarelosti je bil med letom opravljen odpis nekatere proizvodne in druge opreme. Podjetja v skupini Iskratel imajo na dan 31.12.2019 v najemu poslovne prostore, ki so bili v skladu z MSRP 16 pripoznani kot pravica do uporabe. Nabavna vrednost teh najemov znaša 721 tisoč EUR, strošek amortizacije za leto 2019 pa je 92 tisoč EUR.

Matično podjetje ima zastavljene nepremičnine po pogodbi s SID banko (zapadlost v letu 2030). Sedanja vrednost zastavljenih nepremičnin na lokaciji Ljubljanska 24a, Kranj znaša 3.353 tisoč EUR.

3.7. Naložbene nepremičnine

Tabela: gibanje naložbenih nepremičnin za leto 2019

(v tisoč EUR)	Skupaj
Nabavna vrednost	
Stanje 1.1.2019	6.077
Nove pridobitve	12
Odtujitve, odpisi	0
Drugi prenosi	(1.821)
Nabavna vrednost 31.12.2019	4.269
Odpisana vrednost	
Stanje 1.1.2019	2.189
Amortizacija	252
Odtujitve, odpisi	0
Drugi prenosi	253
Odpisana vrednost 31.12.2019	2.694
Sedanja vrednost 01.01.2019	3.887
Sedanja vrednost 31.12.2019	1.575

Tabela: gibanje naložbenih nepremičnin za leto 2018

(v tisoč EUR)	Skupaj
Nabavna vrednost	
Stanje 1.1.2018	6.042
Nove pridobitve	13
Odtujitve, odpisi	0
Drugi prenosi	22
Nabavna vrednost 31.12.2018	6.076
Odpisana vrednost	
Stanje 1.1.2018	1.986
Amortizacija	203
Odtujitve, odpisi	0
Drugi prenosi	0
Odpisana vrednost 31.12.2018	2.189
Sedanja vrednost 01.01.2018	4.056
Sedanja vrednost 31.12.2018	3.887

Med naložbenimi nepremičninami skupina Iskratel izkazuje del zgradb podjetja RCIKT, ki oddaja v najem 73,81% svojih prostorov. Med naložbenimi nepremičninami se izkazuje dve stanovanji, ki sta od 01.01.2017 v lasti Iskratel Kranj zaradi pripojitve podjetja Iskra Telekom k matičnemu podjetju. Sedanja vrednost na dan 31.12.2019 je znašala 1 tisoč EUR. Med naložbenimi nepremičninami se izkazuje tudi naložba v podjetje Elytresurs v Ukrajini (cenitev bila opravljena v I. 2019). Iz naložbenih nepremičnin je odštet del nepremičnin v RC IKT, ki je bil prodan v februarju 2020 (300 tisoč EUR je predstavljenih na sredstva za prodajo). Preostali prenosi so posledica spremembe strukture na naložbenih nepremičninah RC IKT-ja – t.j. preknjižba iz naložbenih nepremičnin na opredmetena osnovna sredstva

3.8. Dolgoročne druge naložbe

Tabela: Stanje dolgoročnih drugih naložb

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Delnice podjetij	159	152
Deleži v podjetjih	332	332
Obveznice in druga sredstva	0	0
Depoziti	140	117
Skupaj druge dolgoročne naložbe	632	602

Dolgoročne naložbe v delnice, deleže in dolžniške vrednostne papirje izkazuje podjetje Iskratel.

Podjetja v skupini so izpostavljena tveganju padca tečajev vrednostnih papirjev, ki kotirajo na borzi (naložbe v sklade in investicijske družbe). Tveganje se obvladuje s sprotnim spremljanjem gibanja tečajev in povpraševanja na trgu ter iskanjem ugodnih trenutkov za prodajo določene naložbe.

Za delnice in deleže, ki so vrednotene po poštenu vrednosti (brez naložb v odvisne in povezane družbe) se vsaj enkrat letno preverja tržna vrednosti delnic in deležev.

Pri obveznicah so tveganja neizplačila manjša vendar v primeru prodaje obveznice pred zapadlostjo obstaja tveganje nastanka izgube ob prodaji.

Tabela: Gibanje dolgoročnih drugih naložb

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Stanje naložb 1. Januar	602	5.762
Povečanja:		
Nakupi delnic in deležev	19	112
Dolgoročni depoziti		20
Druge povečanja	24	
Zmanjšanja:		
Prodaje delnic in deležev	(8)	(4.826)
Zmanjšanje vrednosti preko poslovnega izida		(380)
Druge zmanjšanja	(5)	
Dolgoročni depoziti		(86)
Stanje 31. Decembra	632	602

Glede na MSRP 9 smo naložbe razdelili v tri razrede

1. Model odplačne vrednosti (MOV): terjatve do kupcev in dana posojila
2. Poštena vrednost preko izkaza vseobsegajočega donosa (PVIVD)
 - 2.1. Brez prenašanja v IPI (lastniški instrumenti): deleži v podjetjih, ki se ne konsolidirajo (razkriti na str. 36)
3. Poštena vrednost preko izkaza poslovnega izida (PVIPI): delnice, TLSG, ZVTG, Krka, CVSG, delnice elektro podjetjih (EGKG, ELOG), delnice Geoplin

V skladu z MSRP 7 (11a in 11b) smo vse delnice, razen delnic EKGK, ELOG pod točko 3 prodali v l. 2018 in efekte razkrili v nadaljevanju. Delnice EKGK imamo v višini 126 tisoč EUR (imamo 96.773 lotov, vrednotenih po 1,3 EUR / lot; nakupni tečaj iz l. 2014), delnice ELOG pa so vrednotene v višini 369 EUR (5.754 lotov).

V letu 2019 so bile spremembe na naložbah (brez posojil) podjetja Iskratel, vrednotenih preko izkaza vseobsegajočega donosa brez prenašanja v IPI, naslednje:

- Povečanje lastniškega deleža v podjetju Tehnološki park v vrednosti 19 tisoč EUR

V letu 2019 so bile spremembe na naložbah (brez posojil) podjetja Iskratel, vrednotenih po poštenu vrednosti preko izkaza poslovnega izida, naslednje (podjetje je odprodalo vse omenjene naložbe):

- Prodaja deleža v ITH Fotovoltaiki v višini 970 tisoč EUR

V letu 2019 skupina nima naložb, vrednotenih po poštenu vrednosti preko izkaza vseobsegajočega donosa s poznejšim prenašanjem v IPI, naslednje (skupina je v l. 2018 odprodalo vse omenjene naložbe). IskraUralTel pa imavzpostavljeni dolgoročni depozit pri banki v višini 140 tisoč EUR.

3.9. Dolgoročne finančne terjatve

Tabela: Stanje dolgoročnih finančnih terjatev

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Posojila in druge finančne terjatve	166	176
Skupaj dolgoročna dana posojila	166	176

Gre za dolgoročna posojila dana zaposlenim in dana posojila drugim podjetjem. Dolgoročne finančne terjatve ima Iskratel v višini 123 tisoč EUR, 43 tisoč EUR pa jih ima IskraUralTel.

Tabela: Gibanje dolgoročnih finančnih terjatev

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Stanje naložb 1. Januarja	176	143
Povečanja:		
Nova posojila	184	133
Tečajne razlike	13	0
	197	133
Zmanjšanja:		
Odplačila posojil	(79)	(89)
Slabitve	(128)	0
Tečajne razlike		(11)
	(207)	(100)
Stanje 31. Decembra	166	176

3.10. Dolgoročne poslovne terjatve

Tabela: Stanje dolgoročnih poslovnih terjatev:

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Terjatve do kupcev	475	3.826
Terjatve do drugih	10	10
Skupaj	485	3.836

Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev imajo v skupini podjetja Iskratel in Iskratel Ukrajina. V letu 2019 so se v celoti plačale dolgoročne terjatve, ki jih je imelo podjetje IskraUralTel.

3.11. Druga dolgoročna sredstva

Tabela: Stanje drugih dolgoročnih sredstev:

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Dolgoročno odloženi stroški	516	269
Skupaj	516	269

Dolgoročno odložene stroške predstavljajo vplačana sredstva za dolgoročni zakup toplotne energije s strani družbe Iskra d.d. ter dolgoročni najem skladiščnih in poslovnih prostorov.

3.12. Odloženi davki - terjatve in obveznosti

Tabela: Odloženi davki za leto 2019

(v tisoč EUR)	Stanje 1.1. neto	Pripoznano v izkazu poslovnega izida	Stanje 31.12. neto	Stanje 31.12.	Odložene obveznosti za davek 31.12.
Naložbe	439	0	439	439	-
Terjatve	72	682	754	754	-
Rezervacije za odpravnine	138	14	152	152	-
Rezervacije za jubilejne nagrade	27	0	27	27	-
Rezervacije za poprodajna jamstva	41	(1)	40	40	-
Razvojni stroški, davčna izguba, inv. olajšave	-	3.000	3.000	3.000	-
Skupaj odložene terjatve/ obveznosti za davek	717	3.694	4.413	4.413	-
Odhodki za tuji davek		(708)			
Pobot odloženih obveznosti in terjatev		(593)			
Prevedbene razlike		101			
Pripoznano v izkazu poslovnega izida v letu 2019		2.494			

Na povečanje vrednosti odloženih terjatev za davek je najbolj vplivalo oblikovanje razvojnih olajšav, oblikovanje olajšav iz naslova davčne izgube in investicijskih olajšav v podjetju Iskratel d.o.o. Olajšavo za vložena sredstva v raziskave in razvoj podjetja Iskratel d.o.o. se v letu 2019 ni koristilo, skupna olajšava za R&D za leto 2019 pa znaša 5.114 tisoč EUR. Znesek neizkoriščene olajšave za R&D na koncu leta 2019 je znašal 36.205 tisoč EUR, vse v podjetju Iskratel d.o.o.

Tabela: Odloženi davki za leto 2018

(v tisoč EUR)	Stanje 1.1. neto	Pripoznano v izkazu poslovnega izida	Stanje 31.12. neto	Stanje 31.12.	Odložene obveznosti za davek 31.12.
Naložbe	1.860	(1.421)	439	439	-
Terjatve	1.019	(947)	72	665	(593)
Rezervacije za odpravnine	126	12	138	138	-
Rezervacije za jubilejne nagrade	29	(2)	27	27	-
Rezervacije za poprodajna jamstva	40	1	41	41	-
Rezervacije za kočljive pogodbe	-	-	-	-	-
Skupaj odložene terjatve/ obveznosti za davek	3.074	(2.357)	717	1.310	(593)
Prevedbene razlike		26			
Pripoznano v izkazu poslovnega izida v letu 2018		(2.331)			

Na gibanje vrednosti odloženih terjatev za davek je vplivala odprava slabitev finančnih naložb zaradi prodaje ali dokončnega odpisa, zmanjšanje rezervacij za prodajna jamstva in nižji popravek vrednosti terjatev.

V skupini so se obveznosti za odloženi davek in terjatve za odloženi davek medsebojno pobotale v višini 593 tisoč EUR. Odložene terjatve za davek in odložene obveznosti za davek se pobotajo, če obstaja zakonska pravica pobotati odmerjene terjatve za davek in odmerjene obveznosti za davek od dohodka ter so odloženi davki vezani na isto obdavčljivo pravno osebo in isti davčni organ. Medsebojno so se pobotale odložene obveznosti in terjatve za davek na finančnih naložbah, slabitvah terjatev in na rezervacijah za odpravnine ob upokojitvi.

3.13. Zaloge

Tabela: Stanje zalog po letih

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Material in surovine	12.127	14.760
Nedokončana proizvodnja	2.937	3.780
Proizvodi in trgovsko blago	1.855	1.259
Predujmi	241	190
Skupaj	17.159	19.990

Čista iztržljiva vrednost zalog ni nižja od knjigovodske vrednosti. Prevrednotenje zalog se je v letu 2019 naredilo na materialu, nedokončanih proizvodih, polizdelkih in gotovih proizvodih po politiki skupine Iskratel. Skupina je v skladu s politiko nadziranja zalog in ugotavljanja njihove uporabnosti prevrednotilo zaloge v višini 214 tisoč EUR. Kriterij za prevrednotenje je, da se niso gibale več kot 2 leti. Zaloge skupine Iskratel niso zastavljene.

3.14. Druge kratkoročne finančne naložbe

Vsa finančna sredstva so vrednotena po odplačni vrednosti.

Tabela: Stanje drugih kratkoročnih finančnih naložb

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Dana posojila	836	523
Popravek vrednosti danih posojil	(100)	(42)
Kratkoročne terjatve iz naslova obresti	0	21
Popravek vrednosti za obresti danih posojil	0	(21)
Skupaj	736	481

Pri danih kratkoročnih posojilih se pojavlja kreditno tveganje, ki ga podjetje deloma znižuje s spremljanjem poslovanja dolžnika. Osnovno zavarovanje danih kratkoročnih posojil je bianko menica skupaj z menično izjavo.

Za dana kratkoročna posojila družbam, ki so v prisilni poravnavi ali stečaju in ki so zavarovane z menicami, so bile oblikovane 100% slabitve.

3.15. Kratkoročne poslovne terjatve

Tabela: Stanje kratkoročnih poslovnih terjatev

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev:	33.720	36.593
na domačem trgu	26.189	26.457
na tujem trgu	7.531	10.136
Popravek vrednosti terjatve	(3.028)	(2.596)
Skupaj	30.692	33.997

Stanje kratkoročnih poslovnih terjatev je konec leta 2019 nižje kot konec leta 2018, kar je posledica aktivnosti izterjave zapadlih terjatev in delne prodaje nezapadlih terjatev.

V letu 2019 smo nadaljevali z aktivno izterjavo, z obveščanjem kupcev pred zapadlostjo obveznosti ali takoj po zapadlosti, tako, da smo lahko ustrezno načrtovali prilive iz poslovanja. V primerih zamud pa smo pošiljali opomine in izterjevali s pomočjo prodajalcev, ki najbolj poznajo naše poslovne partnerje. V primerih večjih in daljših zamud (nad 50.000 evrov več kot 180 dni zamude) pa smo nekaj kupcev tudi blokirali za nadaljnje dobave, do poplačila obveznosti.

Ker Iskratel večino poslov sklepa z stalnimi kupci, se kreditno tveganje glede na prejšnja leta ni bistveno spremenilo. Večji del prodaje smo prodali z plačilnim rokom do 90 dni, nekaj poslov pa smo imeli z plačilom do enega leta. Zlasti pri pogodbah z večjimi vrednostmi Iskratel tudi zahteva plačilo avansa v višini 15 -50% pogodbene vrednosti, ali pa odprtje L/C pred dobavo.

V letu 2019 smo realizirali tudi buyers kredit z Ukrtelekomom v vrednosti 5,1 mio EUR. V tem primeru je našemu kupcu Ukrtelekom iz Ukrajine SID banka odobrila dolgoročni kredit za plačilo opreme proizvodnje Iskratel. Iskratel je dobil plačilo v enem mesecu po dobavi in predložitvi dokumentov, kar tudi vpliva na nižji saldo terjatev.

Tako kot prejšnja leta imamo pri Coface PKZ zavarovane terjatve do kupcev EMS blaga. Škodnih dogodkov v letu 2019 ni bilo.

Valutna tveganja obvladujemo z naravnim ščitenjem (več avansa, kratki plačilni roki) in ščitenjem z valutnimi terminskimi posli (Forward contracts). Največje tveganje spremembe tečaja zaradi velikega obsega poslovanja je v Rusiji, zato naše podjetje Iskrauraltel kot naš dolžnik, del bodočih rubeljskih prilivov ščiti z terminskimi nakupi. Valutna tveganja nastajajo še na trgih Ukrajine in Kazahstana, kjer pa je obseg posla manjši, prav tako pa tudi terminski nakupi v teh državah niso mogoči, zato tam ne ščitimo.

3.16. Druga kratkoročna sredstva

Tabela: Stanje drugih kratkoročnih sredstev

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Terjatve do zaposlenih	0	2
Druge kratkoročne terjatve	1.597	3.738
Kratkoročno odloženi stroški	916	616
Predhodno nezaračunani prihodki	23	2
Skupaj	2.535	4.357

Druge kratkoročne poslovne terjatve so manjše glede na preteklo leto in sicer je bila v l. 2018 večja v višini 2.864 tisoč EUR do povezanega podjetja v Sloveniji iz naslova poročstva, katera je bila v l. 2019 odplačana. Preostale druge kratkoročne terjatve so primerljive s preteklim letom. Kratkoročne poslovne terjatve na dan 31.12.2019 niso bile zastavljene.

3.17. Denar in denarni ustrezniki

Tabela: Stanje denarja in denarnih ustreznikov

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Denarna sredstva na računih	24.765	28.246
Skupaj	24.765	28.246

Skupina je poslovno leto končala z zadostno višino likvidnih sredstev, ki so posledica aktivnega upravljanja obratnega kapitala.

3.18. Kapital in rezerve

Kapital odraža lastniško financiranje podjetja in je z vidika podjetja njegova obveznost do lastnikov. Opredeljen je ne samo z zneski, ki so jih lastniki vložili v podjetje, temveč tudi z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju podjetja.

Osnovni kapital matične družbe je opredeljen v družbeni pogodbi in registriran na sodišču. Kapital so v celoti vplačali njegovi lastniki. Osnovni kapital podjetja na dan 31.12.2019 znaša 109.275 EUR.

Lastniška struktura matične družbe na dan 31.12.2019 je naslednja:

FinTel holding d.o.o., Kranj	4,6738%
Fintel d.o.o. & co k.d., Kranj	95,3262%

Vse sestavine kapitala izven osnovnega kapitala pripadajo lastnikom osnovnega kapitala v sorazmerju, v kakršnem so njihovi lastniški deli osnovnega kapitala.

Skupščina podjetja Iskratel, d.o.o. je na svoji seji dne 22.1.2019 sprejela sklep, da se od izkazanega bilančnega dobička za leto 2017 v višini 39.023 tisoč EUR, del v višini 2.000 tisoč EUR razdeli zaposlenim in družbenikom (od tega zneska znašajo dividende 1.900 tisoč EUR, 100 tisoč EUR je za zaposlene v Iskratel, d.o.o.) v skladu z družbeno pogodbo, v preostalem delu pa dobiček ostane nerazporejen.

Skupščina podjetja Iskratel, d.o.o. je na svoji seji dne 09.07.2019 sprejela sklep, da se od izkazanega bilančnega dobička za leto 2018 v višini 41.565 tisoč EUR, del v višini 1.800 tisoč EUR razdeli zaposlenim in družbenikom (od tega zneska znašajo dividende 1.710 tisoč EUR, 90 tisoč EUR je za zaposlene) v skladu z družbeno pogodbo, v preostalem delu pa dobiček ostane nerazporejen. Skupščina je sprejela tudi sklep o znižanju osnovnega kapitala v skupni nominalni vrednosti 89 tisoč EUR z namenom umika lastnih poslovnih deležev družbe. Istočasno je sprejela sklep, da se osnovni kapital poveča za 89 tisoč EUR, tako da zopet znaša 109 tisoč EUR. Povečanje osnovnega kapitala se v celoti izvede iz sredstev družbe in sicer 27 tisoč EUR iz statutarnih rezerv družbe, ter znesek 62.199 tisoč EUR iz kapitalskih rezerv.

Skupina Iskratel ima na dan 31.12.2019 oblikovane zakonske rezerve v višini 11 tisoč EUR in kapitalске rezerve v višini 9.891 tisoč EUR. Kapitalске rezerve so oblikovane z namenom porabe v skladu z 64. členom Zakona o gospodarskih družbah. Zakonske rezerve predstavljajo 10% osnovnega kapitala in zadoščajo določbam Zakona o gospodarskih družbah. Lastni deleži na dan 31.12.2019 niso predmet zastave.

Rezerva za pošteno vrednost je na dan 31.12.2019 negativna v višini 15 tisoč EUR, glede na l. 2018 in se je zmanjšala zaradi vrednotenja naložbe v GLPS IMMO v višini 743 tisoč EUR.

Skupščina podjetja Iskratel, d.o.o. je na svoji seji dne 13.02.2020 sprejela sklep, da se od izkazanega bilančnega dobička za leto 2018 v višini 39.855 tisoč EUR, del v višini 2.740 tisoč EUR razdeli zaposlenim in družbenikom (od tega zneska znašajo dividende 2.603 tisoč EUR, 137 tisoč EUR je za zaposlene v Iskratel, d.o.o.) v skladu z družbeno pogodbo, v preostalem delu pa dobiček ostane nerazporejen.

3.19. Neobvladujoči deleži

Tabela: Stanje neobvladujočih deležev

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
IskraUralTel, Ekaterinburg	1.626	1.256
Iskratel Taškent	66	40
RC IKT	11	7
Iskratel AuthQ	0	(2)
IUT Softver	49	39
Skupaj	1.751	1.340

Kapital neobvladujočih deležev se je glede na leto poprej povečal predvsem na podjetju IUT zaradi spremembe tečaja rublja in dobička poslovnega leta.

3.20. Rezervacije za pozaposlitvene in druge dolgoročne zasluge zaposlencev

Tabela: Stanje rezervacij za pozaposlitvene in druge dolgoročne zasluge zaposlencev

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Rezervacija za odpravnine ob upokojitvi	1.595	1.457
Rezervacija za jubilejne nagrade	283	291
Skupaj	1.879	1.747

V letu 2019 je skupina z aktuarskim izračunom zunanjega podjetja preverilo oblikovane rezervacije za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade. Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi so se povečale za 122 tisoč EUR, stanje rezervacij za jubilejne nagrade pa se je znižalo za 7 tisoč EUR. V letu 2019 so bile izplačane jubilejne nagrade v višini 48 tisoč EUR, odpravnine ob upokojitvi pa v višini 18 tisoč EUR. Pri izdelavi aktuarskega izračuna je bila uporabljena metoda zaslužkov na leta službovanja. V izračunu rezervacij se je upoštevala letna rast povprečne mesečne plače v višini 2,0%, diskontna stopnja 0,7782 % in fluktuacija glede na spol, starost in delovno dobo v vseh podjetjih Iskratel na lokaciji v Kranju.

Tabela: Gibanje rezervacij za pozaposlitvene in druge dolgoročne zasluge zaposlencev za leto 2019

(v tisoč EUR)	Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	Rezervacije za jubilejne nagrade	Skupaj
Stanje 1. januarja 2019	1.456	291	1.747
Povečanje – oblikovanje	156	45	201
Zmanjšanje – poraba	(18)	(51)	(69)
Stanje 31. decembra 2019	1.594	285	1.879

Tabela: Gibanje rezervacij za pozaposlitvene in druge dolgoročne zasluge zaposlencev za leto 2018

(v tisoč EUR)	Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	Rezervacije za jubilejne nagrade	Skupaj
Stanje 1. januarja 2018	1.418	310	1.728
Povečanje - oblikovanje	102	32	134
Zmanjšanje - poraba	(63)	(52)	(115)
Stanje 31. decembra 2018	1.456	291	1.747

3.21. Druge rezervacije

Tabela: Stanje drugih rezervacij

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Rezervacije za poprodajna jamstva	572	505
Druge dolgoročne rezervacije	22	36
Rezervacija za kočljive pogodbe	0	1.436
Skupaj	594	1.976

Ker skupina deluje v hitro razvijajoči se panogi, se to odraža v hitrem razvoju novih produktov, ki časovno omeji fazo testiranja oziroma jo prenese na fazo instalacije produkta pri kupcu oziroma prihaja do naknadnega odpravljanja napak. Skupina si prizadeva tveganja napak zaradi prehitrega razvoja omejevati, vendar je to dolgoročni proces. S tem namenom je skupina s svojo politiko oblikovanja rezervacij za poprodajna jamstva vračunala pričakovane stroške odpravljanja napak na prodanih proizvodih dokler dolgoročni proces sprememb delovanja podjetja ne bo zaključen.

Zaradi hitro razvijajoče panoge, v kateri deluje Iskratel, kjer se produkti hitro razvijajo in posledično čimprej preidejo v fazo prodaje, je faza testiranja vse krajša. Podjetje si prizadeva tveganja napak zaradi prehitrega razvoja omejevati, vendar je to dolgoročni proces. Iz tega razloga so oblikovane rezervacije za poprodajna jamstva. Garancija je običajno 12 do 18 mesecev od instalirane ali prodane opreme, v izjemnih primerih, če to zahteva javni razpis je tudi do 3 let. Pri oblikovanju dolgoročnih rezervacij je potrebno ločiti med stroški vezanimi na popravila ali zamenjavo za strojno opremo ter za programsko opremo. Za leto 2020 so bili narejeni izračunani faktorji stroškov garancijskih popravil v prihodkih od prodaje za posamezne produktne linije in sicer se je izhajalo iz stanja opreme v garanciji na dan 31.12.2019 in dejanskih stroškov v preteklosti. Omenjeni izračun je pokazal, da ocenjeni stroške garancijskih popravil opreme v letu 2020 znaša 116 tisoč EUR. Za rezervacije za popravke prodane programske opreme pa je za l. 2020 je tako narejena ocena potrebnih ur zaposlenih v razvoju in sicer se predvideva 17,75 ČM, kar predstavlja vrednostno 98 tisoč EUR. Ob upoštevanju garancijske dobe 2 let, bi morali imeti oblikovanih skupaj za 428 tisoč EUR rezervacij, imamo pa jih 420 tisoč EUR, kar pomeni da so ustrezno visoke.

V l. 2019 smo v celoti odpravili rezervacije za kočljive pogodbe podjetja RC IKT za morebitno tožbo iz naslova vračila subvencije, saj je bil sklenjen pisni dogovor o poravnavi.

Tabela: Gibanje drugih dolgoročnih rezervacij za leto 2019

(v tisoč EUR)	Kočljive pogodbe	Prodajna jamstva	Druge rezervacije	Skupaj
Stanje 1. januarja 2019	1.435	518	27	1.976
Povečanja – oblikovanje	0	824	0	824
Zmanjšanja – poraba	0	(769)	0	(769)
Zmanjšanja – odprava	(1.435)	0	(5)	(1.440)
Stanje 31. decembra 2019	0	572	22	594

Tabela: Gibanje drugih dolgoročnih rezervacij za leto 2018

(v tisoč EUR)	Kočljive pogodbe	Prodajna jamstva	Druge rezervacije	Skupaj
Stanje 1. januarja 2018	1.358	3.680	24	5.062
Povečanja - oblikovanje	77	432	3	512
Zmanjšanja - poraba	0	(495)	0	(495)
Zmanjšanja - odprava	0	(3.100)	0	(3.100)
Stanje 31. decembra 2018	1.435	518	27	1.976

3.22. Dolgoročno odloženi prihodki

Tabela: Stanje dolgoročno odloženih prihodkov

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Odloženi prihodki subvencij	2.252	3.134
Skupaj	2.252	3.134

Vse subvencije so pridobljene pogojno. Vrednost odloženih prihodkov se knjigovodsko zmanjšuje za znesek amortizacije osnovnih sredstev in za zneske drugih vrst stroškov, za katere so bila sredstva prejeta. V l. 2019 smo prejeli pozitivno rešeno tožbo proti MGRT-ju na RC IKT-ju.

Tabela: Gibanje dolgoročno odloženih prihodkov za leto 2019

(v tisoč EUR)	Skupaj
Stanje 1. januarja 2019	3.135
Povečanja – oblikovanje	518
Zmanjšanja – poraba	(1.422)
Ostale spremembe	20
Stanje 31. decembra 2019	2.252

Tabela: Gibanje dolgoročno odloženih prihodkov za leto 2018

(v tisoč EUR)	Skupaj
Stanje 1. januarja 2018	3.126
Povečanja – oblikovanje	55
Zmanjšanja – poraba	(46)
Zmanjšanja – odprava	0
Stanje 31. decembra 2018	3.135

3.23. Dolgoročne finančne obveznosti

Tabela: Stanje dolgoročnih finančnih obveznosti

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Dolgoročno dobljena posojila pri bankah	14.385	15.000
Dolgoročne obveznosti iz najemov	532	0
Skupaj	14.917	15.000

V letu 2019 podjetja skupine Iskratel niso najemala novih dolgoročnih posojil. Edino dolgoročno posojilo ima tako podjetje Iskratel, d.o.o. v višini 15.000 tisoč EUR pri SID banki (v letu 2020 zapade v plačilo 615 tisoč EUR).

Dolgoročno posojilo je bilo v letu 2019 zavarovana z nepremičninami. Sedanja vrednost zastavljenih nepremičnin na lokaciji Ljubljanska 24a, Kranj znaša 3.353 tisoč EUR.

Podjetje Iskratel ima pri posojilih tveganje obrestne mere, kjer tveganje predstavlja dvig EURIBOR-ja. Pribitki na obrestno mero EURIBOR so fiksni. Dolgoročna posojila pridobljena pri domačih bankah so se obrestovala z obrestno mero 6 mesečni EURIBOR + 1,9%, kateri je bil v mesecu avgustu 2019 znižan na 1,35% p.a..

V skladu s MSRP 16 smo s 1.1.2019 evidentirali dolgoročne najemne pogodbe. Skupina ima v najemu poslovne prostore in je v letu 2019 pripoznalo pravico do uporabe in obveznosti iz najema. Vrednost pripoznanja na začetku leta 2019 je bila 721 tisoč EUR, dolgoročne obveznosti konec leta 2019 pa 532 tisoč EUR.

Tabela: Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti za leto 2019 - krediti

(v tisoč EUR)	Banke v državi	Skupaj dolgoročno dobljena posojila
Stanje 1. januarja 2019	15.000	15.000
Prenos glavnice iz kratkoročnega dela	0	0
Nova posojila v letu	0	0
Odplačila posojil v letu	0	0
Prenos glavnice na kratkoročni del	615	615
Stanje 31. decembra 2019	14.385	14.385

Tabela: Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti za leto 2018 - krediti

(v tisoč EUR)	Banke v državi	Skupaj dolgoročno dobljena posojila
Stanje 1. januarja 2018	14.518	14.518
Prenos glavnice iz kratkoročnega dela	0	0
Nova posojila v letu	15.000	15.000
Odplačila posojil v letu	(14.518)	(14.518)
Prenos glavnice na kratkoročni del	0	0
Stanje 31. decembra 2018	15.000	15.000

3.24. Dolgoročne poslovne obveznosti

Tabela: Stanje dolgoročnih finančnih obveznosti

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Dolgoročne obveznosti	204	0
Skupaj	204	0

Dolgoročne obveznosti predstavljajo odložene obveznosti za davek v hčerinskem podjetju IskraUralTel Rusija.

3.25. Kratkoročne finančne obveznosti

Tabela: Kratkoročne finančne obveznosti

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Kratkoročno dobljena posojila pri bankah	848	5.000
Kratkoročno dobljena posojila pri drugih podjetjih	21	28
Kratkoročne obveznosti iz najemov	104	0
Skupaj	973	5.028

Kratkoročne finančne obveznosti za posojila skupine so obveznosti podjetja Iskratel. Kratkoročni del dolgoročnih posojil se obrestuje po isti obrestni meri, kot dolgoročna posojila. Kratkoročna posojila pridobljena pri domačih bankah so se obrestovala z obrestno mero od 3 mesečni EURIBOR + pribitek.

Tabela: Gibanje kratkoročnih finančnih obveznosti za leto 2019 - krediti

(v tisoč EUR)	Stanje dolga 1. januarja	Nova posojila v letu/ obračun	Odplačila v letu	Prenos iz dolgoročnih	Stanje dolga 31. decembra
Gorenjska banka	5.000	0	(5.000)	0	0
SID	0		0	634	634
Sberbank	0	234	0	0	234
Skupaj posojila po bankah	5.000	234	(5.000)	634	869

Tabela: Gibanje kratkoročnih finančnih obveznosti za leto 2018 - krediti

(v tisoč EUR)	Stanje dolga 1. januarja	Nova posojila v letu/ obračun	Odplačila v letu	Prenos iz dolgoročnih	Stanje dolga 31. decembra
Intesa Sanpaolo Banka	381	0	(381)	0	0
Gorenjska banka	1.000	5.000	(1.000)	0	5.000
A banka	6.258	0	(6.258)	0	0
Unicredit banka	1.500	0	(1.500)	0	0
Skupaj posojila po bankah	9.139	5.000	(9.139)	0	5.000

3.26. Kratkoročne poslovne obveznosti

Tabela: Stanje kratkoročnih poslovnih obveznosti

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	17.094	18.013
v državi	2.941	3.970
v tujini	14.153	14.043
Skupaj	17.094	18.013

Družbe skupine Iskratel so v letu 2019 nadaljevale z intenzivnim pristopom k analiziranju in napovedovanju denarnega toka kljub zaostrenim razmeram na tržišču in povečani plačilni nedisciplini uspele zadržati redno plačevanje poslovnih obveznosti brez zamud.

Povečanje poslovnih obveznosti je posledica večjih nabav konec leta, saj je bila tudi prodaja v mesecu decembru 2019 najvišja.

3.27. Druge kratkoročne poslovne obveznosti

Tabela: Stanje drugih kratkoročnih poslovnih obveznosti

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Obveznosti iz naslova nefakturiranega materiala	171	96
Kratkoročne obveznosti do države	2.467	3.306
Kratkoročne obveznosti do delavcev	1.612	1.411
Kratkoročne obveznosti za predujme	759	4.722
Druge kratkoročne obveznosti	1.040	587
Kratkoročno vnaprej vračunani stroški in odhodki	4.670	4.571
Kratkoročno odloženi prihodki	642	1.423
Skupaj	11.362	16.116

Kratkoročne poslovne obveznosti so v letu 2019 nižje od preteklega leta predvsem na predujmih (v l. 2018 je bi večji znesek prejeti avans od Uzbekistanskega kupca v višini 3.939 tisoč EUR).

Obveznosti do delavcev zajemajo poleg obveznosti za redne stroške dela za mesec december 2019 tudi stroške dela iz naslova uspešnosti poslovanja za zaposlene po individualnih pogodbah. Osnova je kolektivna pogodba oziroma individualna pogodba.

Tabela: Gibanje vnaprej vračunanih stroškov in odloženih prihodkov za leto 2019

(v tisoč EUR)	Kratkoročno vnaprej vračunani stroški in odhodki	Kratkoročno odloženi prihodki	Skupaj vnaprej vračunani stroški in odloženi prihodki
Stanje 1. Januarja 2019	4.571	1.423	5.994
Odprava	(387)	0	(387)
Črpanje	(2.074)	(862)	(2.936)
Novo oblikovanje	2.559	82	2.641
Stanje 31. Decembra 2019	4.669	643	5.313

Tabela: Gibanje vnaprej vračunanih stroškov in odloženih prihodkov za leto 2018

(v tisoč EUR)	Kratkoročno vnaprej vračunani stroški in odhodki	Kratkoročno odloženi prihodki	Skupaj vnaprej vračunani stroški in odloženi prihodki
Stanje 1. Januarja 2018	2.479	1.950	4.429
Odprava	(30)	(700)	(730)
Črpanje	(27)	(804)	(831)
Novo oblikovanje	2.149	976	3.125
Stanje 31. Decembra 2018	4.571	1.423	5.994

3.28. Zabilančna sredstva in obveznosti

Poleg zastavljenih nepremičnin v korist bank ima skupina na dan 31.12.2019 še naslednje potencialne obveznosti in terjatve:

- Garancije izdane s strani bank v višini 4.139 tisoč EUR,
- Garancije izdane s strani podjetij v korist Iskratela v višini 31 tisoč EUR

3.29. Prihodki od prodaje

Tabela: Prihodki od prodaje

(v tisoč EUR)	2019	2018
Prihodki od prodaje proizvodov in blaga	77.169	69.292
Prihodki od prodaje storitev	23.589	21.199
Prihodki od prodaje licenc	15.732	13.510
Skupaj	116.490	104.001

3.30. Drugi poslovni prihodki

Tabela: Drugi poslovni prihodki

(v tisoč EUR)	2019	2018
Drugi poslovni prihodki		
Subvencije	2.243	1.439
Odpravljene dolgoročne in kratkoročne rezervacije	1.827	3.875
Odpisi obveznosti	148	98
Izterjane, slabljene terjatve	220	1.928
Dobiček od prodaje osnovnih sredstev	335	166
Drugi prihodki	14	175
Skupaj	4.822	7.681

Skupina Iskratel je imela v letu 2019 druge poslovne prihodke nižje kot preteklo leto zaradi nižjih prihodkov od odprave dolgoročnih rezervacij in izterjanih slabljenih terjatev. Prihodki iz naslova subvencij se nanašajo na dobljena razvojna sredstva v Rusiji in na dobljeno tožbo v Sloveniji. Odpravljene dolgoročne in kratkoročne rezervacije so povezane s poravnavo zaradi tožbe ter odpravo PČR-jev. Ostali poslovni prihodki predstavljajo odpravo popravka zalog, oblikovanega v preteklem letu. Dobiček od prodaje osnovnih sredstev je nastal pri prodaji poslovnih prostorov.

3.31. Stroški blaga, materiala in storitev

Tabela: Stroški blaga, materiala in storitev

(v tisoč EUR)	2019	2018
Nabavna vrednost prodanega blaga in stroški materiala	60.314	51.259
Stroški storitev	27.390	23.065
Skupaj	87.705	74.324

Porast nabavne vrednosti prodanega blaga in materiala je povezan z večjo preprodajo blaga v strukturi prodaje. Stroški storitev v skupini Iskratel so v letu 2019 znašali 27.390 tisoč EUR in so višji glede na preteklo leto za 18,8 odstotkov.

3.32. Stroški dela

Tabela: Stroški dela

(v tisoč EUR)	2019	2018
Plače zaposlenih	21.895	21.006
Stroški socialnih zavarovanj	3.906	3.660
Drugi stroški dela	1.957	2.098
Skupaj	27.757	26.764

Stroški dela so se v letu 2019 povišali za 3,7%.

3.33. Amortizacija

Tabela: Amortizacija

(v tisoč EUR)	2019	2018
Amortizacija neopredmetenih sredstev	263	12
Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	1.967	2.233
Amortizacija naložbenih nepremičnin	252	203
Skupaj	2.482	2.449

3.34. Drugi poslovni odhodki

Tabela: Drugi poslovni odhodki

(v tisoč EUR)	2019	2018
Prevrednotovalni posl. odh.	1.623	907
Dolgoročne rezervacije	824	300
Ostali poslovni odhodki	707	1.065
Skupaj	3.154	2.272

Stroški oblikovanja dolgoročnih rezervacij se nanašajo na oblikovanje rezervacije za poprodajna jamstva. Med ostalimi poslovnimi odhodki so največji zneski v tujini plačani davki, ostalo pa so stroški članarin, taks, donacij in nagrad.

Prevrednotovalni odhodki se nanašajo na odpis obveznosti (največ na Iskratel v višini 1.135 tisoč EUR, od tega 1.005 tisoč do enega hrvaškega partnerja).

3.35. Finančni prihodki

Tabela: Finančni prihodki

(v tisoč EUR)	2019	2018
Prihodki na podlagi deležev iz dobička drugih	17	123
Prihodki iz obresti	32	281
Pozitivne tečajne razlike	3.760	6.483
Prihodki iz naslova prodaje vrednostnih papirjev	22	4.010
Drugi prihodki iz financiranja	1.207	366
Skupaj	5.038	11.264

Družba Iskratel je v letu 2019 od naložb prejela dividende v višini 17 tisoč EUR. Med drugimi prihodki je 963 tisoč EUR od prodaje naložbe v ITH Fotovoltaiko. Prihodki od obresti se nanašajo na prejete obresti od obveznic v višini 32 tisoč EUR.

Razlika med pozitivnimi in negativnimi tečajnimi razlikami je v l. 2019 znašala 2.543 tisoč EUR, medtem ko je bila l. 2018 negativna v višini 2.287 tisoč EUR. Največji vpliv na spremembo pozitivnih tečajnih razlik sta imela tečaja RUB in USD.

3.36. Finančni odhodki

Tabela: Finančni odhodki

(v tisoč EUR)	2019	2018
Odpisi in oslabitve finančnih naložb	479	382
Odhodki za obresti	372	417
Negativne tečajne razlike	1.307	8.770
Drugi odhodki financiranja	749	168
Skupaj	2.906	9.737

V letu 2019 je družba Iskratel slabila naložbe v višini 479 tisoč EUR, od tega v domače neodvisne družbe v višini 223 tisoč EUR in 256 tisoč EUR do povezane tuje družbe (nakup deleža v IUT). Odhodki za obresti so se znižale zaradi odplačila kratkoročnega zadolževanja. Največ negativnih tečajnih razlik se nanaša na tečaj RUB. Drugi odhodki iz financiranja so nastali iz naslova izvedenih finančnih instrumentov v Rusiji.

3.37. Davki

Tabela: Davki iz dobička

(v tisoč EUR)	2019	2018
Poslovni izid obračunskega obdobja pred davki	2.345	6.481
Davek, obračunan po 19-odstotni davčni stopnji	446	1.231
Dejanski davki od dobička	387	126
Oblikovanje odloženih davkov v obdobju	(2.494)	2.333
Davki	(2.107)	2.457
Efektivna davčna stopnja	0%	37,9%

Največji delež davčnih olajšav predstavljajo vlaganja v raziskave in razvoj ter olajšave za investiranje. Skupina je skupaj oblikovala v l. 2019 dodatno za 2.494 tisoč EUR odloženih davkov, ki so pozitivno vplivale na poslovni izid.

3.38. Finančna tveganja in finančni instrumenti

V Skupini Iskratel smo izpostavljeni številnim finančnim tveganjem, ta vključujejo kreditno tveganje, likvidnostno tveganje, valutno tveganje, tveganje spremembe obrestnih mer ter ostala tveganja, povezana s spremembami tržnih pogojev.

Izpostavljenost posameznim vrstam finančnih tveganj ter ukrepe za njihovo učinkovito obvladovanje izvajamo in presojo na podlagi učinkov na denarne tokove Skupine ter neto odhodke financiranja. Način in metodologija upravljanja s tveganji sta podrobneje predstavljena v poslovnem poročilu v poglavju Obvladovanje tveganj. V nadaljevanju tako podrobneje prikazujemo pomembna finančna tveganja, ki jih redno ocenjujemo ter izvajamo kontrolo ustreznosti izvedenih ukrepov za njihovo obvladovanje.

Kreditno tveganje

Knjigovodska vrednost finančnih sredstev predstavlja največjo izpostavljenost kreditnemu tveganju. Največja izpostavljenost kreditnemu tveganju na dan poročanja je bila na postavkah:

Tabela: Postavke izkaza finančnega položaja

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Finančne terjatve	166	176
Terjatve do kupcev in druge poslovne terjatve	34.229	42.459
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki	24.765	28.246
Skupaj	59.160	70.881

Najpomembnejši del kreditnih tveganj oz. tveganj neizpolnitve obveznosti nasprotne stranke v skupini predstavljajo terjatve do kupcev. Le te so ob koncu leta 2019 znašale 35.428 tisoč EUR.

Del kratkoročnih poslovnih terjatev je zavarovanih pri SID banki in pri Prvi kreditni zavarovalnici. Del rizika plačila terjatev tudi zmanjšujemo z vključevanjem SID banke v direktno financiranje kupcev Iskratel. Skupina poskuša obvladovati kreditna tveganja z rednim spremljanjem poslovanja in finančnega stanja vseh novih in obstoječih kupcev, limiti izpostavljenosti do posameznega kupca ter aktivno izterjavo terjatev. Izpostavljenost kreditnemu tveganju je dokaj visoka zato ima podjetje oblikovane ustrezne popravke vrednosti terjatev. Kljub zavarovanjem pred valutnim tveganjem obstaja verjetnost, da nekateri kupci zaradi visokih devalvacij ne bodo sposobni poplačati svojih obveznosti v celoti.

Zapadlost poslovnih terjatev do kupcev na dan poročanja

Tabela: Dolgoročne poslovne terjatve po zapadlosti

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Zapadlost od 1 do 2 let	485	3.004
Zapadlost od 2 do 3 let	0	287
Zapadlost od 3 do 4 let	0	59
Zapadlost od 4 do 5 let	0	1
Zapadlost nad 5 let	0	485
Skupaj	485	3.836

Tabela: Kratkoročne poslovne terjatve po zapadlosti

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Nezapadle	28.159	27.029
Zapadle do 60 dni	1.066	5.657
Zapadle od 61 - 90 dni	106	219
Zapadle od 91 - 180 dni	307	445
Zapadle od 181 - 365 dni	481	1.013
Zapadle nad 1 leto	3.602	2.230
Popravek vrednosti terjatev	(3.029)	(2.596)
Skupaj	30.692	33.997

Pregled izpostavljenosti po državah

Država	Skupaj terjatve 2019	Od tega zapadle 2019	Skupaj terjatve 2018	Od tega zapadle 2018
Rusija	18.083	14.343	18.920	3.668
Slovenija	5.080	473	4.311	690
Ciper	0	0	2.408	605
Kazahstan	2.569	17	2.110	0
Ukrajina	1.972	0	1.411	132
Ostalo	2.990	418	4.837	1.873
SKUPAJ	30.692	15.251	33.997	6.968

Gibanje popravkov vrednosti poslovnih terjatev*Tabela: Gibanje popravkov vrednosti dolgoročnih poslovnih terjatev*

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Stanje 31. decembra	167	167
Prenos na dolgoročni del	22	82
Izterjane slabljene terjatve	(14)	(66)
Oblikovanje popravkov vrednosti v letu:	839	6
Prenos na kratkoročni del	(99)	(22)
Stanje 31. decembra	915	167

Skupina oblikuje popravke vrednosti terjatev po politiki, ki je opisana v pojasnilih k računovodskemu izkazu.

Tabela: Gibanje popravkov vrednosti kratkoročnih poslovnih terjatev

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Stanje 1. Januarja	2.596	3.920
Prenos na dolgoročni del	99	22
Tečajna razlika	19	(13)
Izterjane slabljene terjatve	(36)	(1.888)
Dokončen odpis terjatev	(10)	(136)
Oblikovanje popravkov vrednosti v letu	383	773
Prenos iz dolgoročnega dela	(22)	(82)
Stanje 31. Decembra	3.029	2.596

Izpostavljenost kreditnemu tveganju je dokaj visoka zato ima podjetje oblikovane ustrezne popravke vrednosti terjatev.

Vrednostni papirji vrednoteni po pošteni vrednosti preko izkaza vseobsegajočega donosa s poznejšim prenašanjem v IPI

Skupina je izpostavljena tveganju padca tečajev vrednostnih papirjev, ki kotirajo na borzi (naložbe v sklade in investicijske družbe). Za delnice in deleže, ki so vrednotene po nabavni vrednosti (brez naložb v odvisne in povezane družbe) je tveganje znižanja vrednosti manjše ker so nabavne vrednosti nižje od knjigovodskih vrednosti delnic in deležev.

Pri obveznicah so tveganja neizplačila manjša vendar v primeru prodaje obveznice pred zapadlostjo obstaja tveganje nastanka izgube ob prodaji. Vzrok za to je nelikvidnost trga, kar pomeni, da se prodaja izvrši bistveno pod borznim tečajem. Podjetje navedeno tveganje obvladuje z sprotnim spremljanjem gibanja tečajev in povpraševanja na trgu ter iskanjem ugodnih trenutkov za postopno prodajo določenega dela portfelja obveznic.

Likvidnostno tveganje

Tveganja plačilne sposobnosti zajemajo tveganja, povezana s primanjkljajem razpoložljivih finančnih virov in posledično z nesposobnostjo skupine, da v dogovorjenih rokih poravnava svoje obveznosti. Plačilna sposobnost je odvisna od učinkovitega upravljanja z denarjem in dinamike investiranja. V skupini aktivno upravljamo tveganje plačilne sposobnosti s spremljanjem in centraliziranim uravnavanjem likvidnosti sredstev (predvsem terjatev in zalog), obveznosti do virov sredstev in denarnih tokov iz poslovanja in naložbenja.

Veliko pozornosti namenjamo pripravi in spremljanju plana denarnih tokov. Uspešno planiranje likvidnosti nam omogoča optimalno upravljanje morebitnih kratkoročnih presežkov ali primanjkljajev likvidnih sredstev.

Vzpostavljen imamo enoten in centraliziran pristop do bančnih partnerjev tako v Sloveniji kot v tujini, preko katerega krovna družba skrbi za uravnavanje optimalne zadolženosti celotne skupine z vidika obsega, stroškov, ročnosti in valutne uravnoveženosti Skupine.

Na dan 31.12.2019 je likvidnostna rezerva, ki je sestavljena iz razpoložljivih denarnih sredstev na računih ter vezanih depozitov pri poslovnih bankah, znašala 24.765 tisoč EUR. Likvidnostna rezerva je namenjena kratkoročnemu uravnavanju denarnih tokov ter pomembno znižuje kratkoročno likvidnostno tveganje Skupine.

Obveznosti skupine po zapadlosti

Zapadlost finančnih obveznosti Skupine na dan 31.12.2019, pripravljena na osnovi pogodbenih denarnih tokov (brez obveznosti do države, zaposlenih, predujmov in drugih obveznostih):

Tabela: Finančne in poslovne obveznosti skupine za leto 2019

(v tisočih EUR)	Knjigovodsk a vrednost	Pogodbeni denarni tokovi	1 leto ali manj	1 – 2 leti	2 – 5 let	Več kot 5 let
Dolgoročne finančne obveznosti	14.917	15.890	0	1.930	5.332	8.628
Kratkoročne finančne obveznosti	973	1.178	1.178	0	0	0
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	17.094	17.094	17.094	0	0	0
	32.984	34.162	18.272	1.930	5.332	8.628

Zapadlost finančnih obveznosti Skupine na dan 31.12.2018, pripravljena na osnovi pogodbenih denarnih tokov (brez obveznosti do države, zaposlenih, predumov in drugih obveznostih):

Tabela: Finančne in poslovne obveznosti skupine za leto 2018

(v tisočih EUR)	Knjigovodsk a vrednost	Pogodbeni denarni tokovi	1 leto ali manj	1 – 2 leti	2 – 5 let	Več kot 5 let
Dolgoročne finančne obveznosti	15.000	16.445	267	726	4.489	10.963
Kratkoročne finančne obveznosti	5.028	5.028	5.028	0	0	0
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	18.013	18.013	18.013	0	0	0
	38.041	39.486	23.308	726	4.489	10.963

Valutno tveganje

Med valutnimi tveganji prevladujejo tveganja, ki izvirajo iz izvajanja poslovnih aktivnosti na trgih vzhodne Evrope in CIS držav. Izpostavljenost se poskuša zmanjševati z naravnim ščitenjem, torej z uravnavanjem prodaje in nabave, v letu 2014 pa je skupina Iskratel pričela tudi z valutnim ščitenjem prodaje v rubljah v obliki valutnih terminskih poslov. V ta namen se redno spremlja gibanje valut in njihovo odvisnost od makroekonomskih dogodkov ter ustrezno ukrepa.

V tujih valutah v bilanci stanja Skupine izkazujemo presežek sredstev nad obveznostmi, kar obravnavamo kot dolgo devizno pozicijo. Ključne računovodske kategorije, ki tvorijo devizno pozicijo, so terjatve do končnih kupcev in obveznosti do dobaviteljev. Izjema je evro, pri katerem imamo presežek obveznosti nad sredstvi, kar povzročajo prejeta posojila. EUR valuta je funkcionalna valuta Skupine in ne predstavlja valutnega tveganja.

Tabela: Izpostavljenost finančnega položaja skupine za leto 2019

(v tisoč EUR)	EUR*	USD	RUB	UZS	UAH	PLN	MKD	KZT	Skupaj
Denar in denarni ustrezniki	15.509	357	6.805	76	322	18	1.679	0	24.765
Kratkoročne poslovne terjatve	9.886	1.549	17.618	100	1.784	0	2.552	0	33.489
Dolgoročne poslovne terjatve	213	0	0	0	272	0	0	0	485
Kratkoročne finančne terjatve	685	0	51	0	0	0	0	0	736
Dolgoročne finančne terjatve	122	0	43	0	0	0	0	0	165
Dolgoročne poslovne obveznosti	0	0	204	0	0	0	0	0	204
Kratkoročne poslovne obveznosti	-18.064	-3.572	-6.764	-12	-929	-15	-301	0	-29.657
Dolgoročne finančne obveznosti	-14.917	0	0	0	0	0	0	0	-14.917
Kratkoročne finančne obveznosti	-739	0	-234	0	0	0	0	0	-973
Izpostavljenost finančnega položaja	-7.305	-1.666	17.723	164	1.450	3	3.930	0	14.298

* EUR je funkcionalna valuta in ne predstavlja izpostavljenosti tveganju sprememb deviznih tečajev.

Tabela: Izpostavljenost finančnega položaja skupine za leto 2018

(v tisoč EUR)	EUR*	USD	RUB	UZS	UAH	PLN	MKD	KZT	Skupaj
Denar in denarni ustrezniki	19.734	4417	3.068	83	533	-	265	146	28.246
Kratkoročne poslovne terjatve	13.714	1.555	18.575	13	1.374	-	389	2.116	37.736
Dolgoročne poslovne terjatve	1.313	-	1897	-	627	-	-	-	3.837
Kratkoročne finančne terjatve	389	-	37	-	-	-	-	55	481
Dolgoročne finančne terjatve	136	0	40	-	-	-	-	-	176
Dolgoročne poslovne obveznosti	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Kratkoročne poslovne obveznosti	-20.462	-6.028	-6.895	0	-442	-	-292	-10	-34.129
Dolgoročne finančne obveznosti	-14.678	-	-	-	-	-	-	-	-14.678
Kratkoročne finančne obveznosti	-5.028	-	-	-	-	-	-	-	-5.028
Izpostavljenost finančnega položaja	-4.882	-56	16.722	96	2.092	0	362	2.307	16.641

* EUR je funkcionalna valuta in ne predstavlja izpostavljenosti tveganju sprememb deviznih tečajev.

Tabela: Med letom uporabljeni pomembnejši menjalni tečaji:

1 EUR	Tečaj na dan 31.12.2019	Povprečni tečaj v letu 2019	Tečaj na dan 31.12.2018	Povprečni tečaj v letu 2018
UAH	26,92	26,35	31,74	30,26
RUB	69,96	72,37	79,72	74,55
MKD	61,606	61,42	61,62	61,56
KZT	429,86	424,38	436,11	417,65
USD	1,1234	1,12	1,1450	1,1722

Ne glede na izvedene ukrepe varovanja pred valutnimi tveganji ocenjujemo, v luči pomembnih nihanj valut na svetovnih trgih, da je izpostavljenost valutnim tveganjem zmerna.

Analiza občutljivosti je izdelana za valute, kjer je izpostavljenost večja od 500 tisoč EUR. Pri analizi se je upoštevala 5% sprememba tečajev izbranih valut in sicer za povečanje in zmanjšanje tečaja. Analiza je za obe leti izdelana ob predpostavki, da razen tečaja vse spremenljivke ostanejo nespremenjene. Pri izračunu vpliva spremembe tečajev navedenih valut je upoštevano stanje izpostavljenosti finančnega položaja za posamezno valuto.

vpliv na poslovni izid pred davki				
(v tisoč EUR)	2019		2018	
sprememba tečaja za	5%	-5%	5%	-5%
RUB	-886	886	-836	836
UAH	-72	72	-105	105
KZT	0	0	-115	115

Vsaka nadaljnja sprememba tečaja EUR na rubelj, ukrajinsko grivno in kazakstanski tenge za 5 % bi pomenila dodatno spremembo poslovnega izida pred davki za zgoraj navedene vrednosti.

Obrestno tveganje

V Skupini tekoče spremljamo izpostavljenost obrestnemu tveganju, saj Skupina dolgoročne kredite z variabilno obrestno mero vezane na EURIBOR. Povprečna vrednost EURIBOR-ja v letu 2019 kot tudi v letu 2018 je bila še vedno na zgodovinsko nizki ravni. Skupina v letu 2019 ni menjala variabilne obrestne mere za fiksno, tudi se ni posluževala ščitenja obrestne mere z izvedenimi finančnimi inštrumenti.

Izpostavljenost obrestnemu tveganju predstavlja predvsem neugodno gibanje (dvig) spremenljive obrestne mere Euribor za finančne obveznosti Skupine. Finančne obveznosti skupine Iskratel se obrestujejo z variabilno obrestno mero, ki je vezana na 6-mesečni Euribor. Izpostavljenost tveganju spremembe obrestne mere Skupine je bila naslednja:

Tabela: Izpostavljenost finančnega položaja skupine

(v tisočih EUR)	31.12.2019	31.12.2018
Dolgoročne finančne obveznosti	(14.385)	(15.000)
Kratkoročne finančne obveznosti	(869)	(5.028)
Izpostavljenost finančnega položaja	(15.254)	(20.028)

V letu 2019 je skupina obseg dolgoročnih finančnih obveznosti finančnih obveznosti zadržala na ravni l. 2018. Obseg kratkoročnih finančnih obveznosti pa se je zmanjšal na račun odplačevanja. Pri finančnih obveznostih ne sklepamo poslov za varovanje obrestne mere.

Finančne obveznosti do bank so z variabilno obrestno mero EURIBOR. Dokler je EURIBOR negativen se pri obračun obresti upošteva, da je vrednost EURIBOR 0. Ko doseže EURIBOR pozitivne vrednost se pri obračunu obresti upošteva celotna vrednost. V primeru, da bi EURIBOR dosegel vrednost 1% bi se letni finančni odhodki od bančnih posojil povečali v letu 2019 za 150 tisoč EUR, v letu 2018 pa za 200 tisoč EUR.

3.39. Poštena vrednost

Tabela: Prikaz poštene in knjigovodske vrednosti sredstev in obveznosti skupine

(v tisoč EUR)	31.12.2019 knjigovodska vrednost	31.12.2019 poštena vrednost	31.12.2018 knjigovodska vrednost	31.12.2018 poštena vrednost
Dolgoročne finančne terjatve	166	166	176	176
Kratkoročne finančne terjatve	736	736	481	481
Dolgoročne poslovne terjatve	485	485	3.836	3.836
Dolgoročna druga sredstva	516	516	269	269
Kratkoročne poslovne terjatve	32.289	32.289	37.736	37.736
Kratkoročna druga sredstva	938	938	618	618
Denarna sredstva in denarni ustrezniki	24.765	24.765	28.246	28.246
Skupaj sredstva	59.895	59.895	71.362	71.362
Dolgoročne finančne obveznosti	14.917	14.917	14.678	14.678
Kratkoročne finančne obveznosti	973	973	5.028	5.028
Dolgoročne poslovne obveznosti	204	204	-	-
Kratkoročne poslovne obveznosti	17.094	17.094	18.013	18.013
Kratkoročne druge obveznosti	11.362	11.362	16.116	16.116
Skupaj obveznosti	44.550	44.550	53.835	53.835

Pri merjenju poštene vrednosti nefinančnega sredstva mora skupina upoštevati zmožnost tržnega udeleženca ustvarjati gospodarske koristi s skrajno in najboljšo uporabo sredstva ali z njegovo prodajo drugemu udeležencu na trgu, ki bo sredstvo uporabil v skrajni in najboljši meri.

Skupina uporablja metode vrednotenja, ki so primerne v danih okoliščinah in za katere so na voljo zadostni podatki, predvsem z uporabo ustreznih tržnih vhodnih podatkov in minimalno uporabo netržnih vhodnih podatkov.

Vsa sredstva in obveznosti, ki so v računovodskih izkazih merjeni ali razkriti po poštenu vrednosti, so razvrščeni v hierarhijo poštene vrednosti na podlagi najnižje ravni vhodnih podatkov, ki so pomembni za merjenje celotne poštene vrednosti:

1. raven – tržne cene (neprilagojene) z delujočega trga za podobna sredstva in obveznosti,
2. raven – model vrednotenja, ki neposredno ali posredno temelji na tržnih podatkih,
3. raven – model vrednotenja, ki ne temelji na tržnih podatkih.

Za sredstva in obveznosti, ki so bili v računovodskih izkazih pripoznani že v predhodnih obdobjih, skupina ob zaključku vsakega obdobja poročanja ugotovi, ali je prišlo do prehoda med ravnmi tako, da ponovno preveri razporeditev sredstev, upoštevajoč najnižjo raven vhodnih podatkov, ki so pomembni za merjenje celotne poštene vrednosti.

Tabela: Prikaz poštene vrednosti sredstev in obveznosti skupine po ravneh

(v tisoč EUR)	Leto 2019			Leto 2018		
	1. raven	2. raven	3. raven	1. raven	2. raven	3. raven
Finančna sredstva razpoložljiva za prodajo I	-	-	-	-	-	-
Dolgoročne finančne terjatve	-	-	166	-	-	176
Kratkoročne finančne terjatve	-	-	736	-	-	426
Dolgoročne poslovne terjatve	-	-	485	-	-	3.836
Druga dolgoročna sredstva	-	-	516	-	-	269
Kratkoročne poslovne terjatve	-	-	32.289	-	-	37.736
Druga kratkoročna sredstva	-	-	938	-	-	618
Denarna sredstva in denarni ustrezniki	24.765	-	-	-	-	28.246
Skupaj sredstva	24.765	-	35.130	-	-	71.362
Dolgoročne finančne obveznosti	-	-	14.917	-	-	14.678
Kratkoročne finančne obveznosti	-	-	973	-	-	5.028
Dolgoročne poslovne obveznosti	-	-	204	-	-	-
Kratkoročne poslovne obveznosti	-	-	17.094	-	-	18.013
Kratkoročne druge obveznosti	-	-	11.362	-	-	16.116
Skupaj obveznosti	-	-	44.550	-	-	53.835

3.40. Posli s povezanimi osebami

Vse transakcije s povezanimi osebami skupine so opravljene na podlagi tržnih pogojev, ki veljajo za transakcije z nepovezanimi osebami. V skupinskih računovodskih izkazih so bile izvedene izločitve teh transakcij v bilanci stanja in izkazu poslovnega izida.

Tabela: Izločene transakcije s povezanimi osebami skupine v izkazu finančne pozicije

(v tisoč EUR)	31.12.2019	31.12.2018
A. Dolgoročna sredstva	(12.627)	(12.157)
B. Kratkoročna sredstva	(29.459)	(30.231)
SKUPAJ AKTIVA	(42.086)	(42.388)
A. Kapital	(12.902)	(12.772)
C. Dolgoročne obveznosti	(783)	(1.284)
Č. Kratkoročne obveznosti	(28.400)	(28.331)
SKUPAJ PASIVA	(42.086)	(42.388)

Tabela: Izločene transakcije s povezanimi osebami skupine v izkazu poslovnega izida

(v tisoč EUR)	2019	2018
prihodki od prodaje blaga, materiala in proizvodov	23.149	27.741
stroški materiala in nabavna vrednost blaga	(23.221)	(23.799)
drugi poslovni prihodki	184	-
odpisi vrednosti	(1.579)	(2.517)
drugi poslovni odhodki	0	0
finančni prihodki	1.279	210
finančni odhodki	(79)	(210)
vpliv na konsolidiran rezultat	(266)	1.425

3.41. Prejemki in posojila poslovodstvu

Tabela: Prejemki in posojila poslovodstvu

(v tisoč EUR)	2019	2018
Skupaj plače ožjega poslovodstva (uprave)	317	317
Skupaj plače zaposlenih po individualni pogodbi	3.804	3.804
Skupaj izplačane sejnine za udeležbo nadzornemu svetu	51	51
Skupaj	4.172	4.172

V plače ožjega poslovodstva in zaposlenih po individualni pogodbi se šteje plačo, bonus, regres in tretjo tranšo neizplačanih plač. Plače zaposlenih po individualni pogodbi so na ravni leta 2018.

3.42. Druga razkritja

Gibanje števila zaposlenih po izobrazbeni strukturi je prikazano v poslovnem delu letnega poročila v poglavju Analiza rezultatov poslovanja v letu 2019.

Revizijski stroški družb v skupini Iskratel so za leto 2019 znašali 51 tisoč EUR in se v celoti nanašajo na revidiranje oz. preiskovanje letnih poročil. Revizijo družb v skupini Iskratel so izvajale naslednje revizijske družbe:

Podjetje	država	revizijska hiša
Iskratel d.o.o. + skupina Iskratel	Slovenija	Deloitte Revizija d.o.o.
RC IKT d.o.o.m Kranj	Slovenija	Deloitte Revizija d.o.o.
Iskratel Ukraine LTD, Ukrajina	Ukrajina	AF »Business Solutions«
ZAO IskraUralTel, Ekaterinburg	Ruska federacija	Interekspertiza
SOFT-Gorizont, Ekaterinburg	Ruska federacija	Interekspertiza
ITS ISKRATEL, Telekomunikacijski sistemi, d.o.o., Skopje	Makedonija	Efekt Plus, Skopje
ITS SOFTVER CENTER, d.o.o., Skopje	Makedonija	Efekt Plus, Skopje
IskraCom,	Kazahstan	AZ Audit

3.43. Dogodki po datumu izkaza finančnega položaja

Po datumu izkaza finančnega položaja nam niso poznani dogodki, ki bi lahko vplivali na obdobje poročanja letnega poročila. V februarju 2020 je bila skupščina podjetja Iskratel, d.o.o., odločitev o delitvi dobička je v pojasnilu 3.18. Kapital in rezerve na str. 60.

Zadnji dogodki povezani s virusom COVID-19 bodo po našem mnenju vplivali na poslovanje skupine Iskratel v l. 2020 in sicer predvsem na strani doseganja prihodkov.

Takoj ob razglasitvi pandemije smo v skupini sprejeli in uveljavili številne ukrepe z namenom (za)varovanja zdravja zaposlenih in poslovanja podjetja ter omejitve posledic poslovne škode. Vodstvo podjetja je določilo krizno skupino, ki ves čas spremlja situacijo in ukrepe države, na podlagi katerih koordinira izvajanje sprejetih ukrepov v skupini Iskratel z namenom pravočasnega prepoznavanja in upravljanja tveganj. Ukrepi vodstva so v smeri zagotavljanja čim manj motenega poslovanja podjetja, zagotovitve varnosti za zaposlene in posredno tudi kupcev in partnerjev.

Glede na znižane prihodke, smo že sprejeli ukrepe, kot so čakanje na delo, zaprosili bomo za subvencijo države in poslovne stroške prilagodili morebitni zmanjšani realizaciji v l. 2020, tako da bo poslovni rezultat v najmanjši možni meri ogrožen.

Glede na nizko zadolženost skupine, možnosti koriščenja okvirnih kreditov, trenutno likvidnost skupine kljub vsesplošni krizi zaradi COVID-19 še ni ogrožena in skupina v rokih izpolnjuje svoje obveznosti.

Kranj, 17.06.2020

Željko Puljić
Glavni direktor

